

Čistopis

SPOLOČNÝ ÚZEMNÝ PLÁN OBCÍ KRČAVA a ORECHOVÁ

OBEK KRČAVA

TEXTOVÁ ČASŤ

<p>Názov ÚPD: ÚZEMNÝ PLÁN OBEK KRČAVA</p> <p>Schvaľujúci orgán: Obecné zastupiteľstvo obce Krčava</p> <p>Číslo uznesenia: 31 / 2014 dátum schválenia: 26.06.2014</p> <p>..... Ing. Jozef Hreňko, Starosta obce</p>	 <p>spracovateľ ÚPN-O</p>
--	--

1. ZÁKLADNÉ ÚDAJE

NÁZOV ELABORÁTU:

SPOLOČNÝ ÚZEMNÝ PLÁN OBCÍ KRČAVA A ORECHOVÁ – OBEC KRČAVA

OBSTARÁVATEĽ:

OBEC KRČAVA
Ing. Jozef Hreňko , starosta obce Krčava

SPRACOVATEĽ:

ArchAteliér, Ing. arch. Marianna BOŠKOVÁ

HLAVNÝ RIEŠITEĽ:

Ing. arch. Marianna BOŠKOVÁ

Základná koncepcia a urbanizmus:

Ing. arch. Marianna BOŠKOVÁ

Demografia:

Ing. Ľudmila Sekeráková

Technická infraštruktúra:

Doprava:

Ing. Vladimír BOŠKO

Zásobovanie plynom:

Ing. Dušan SPURA

Vodné hospodárstvo:

Ing. Dušan SPURA

Zásobovanie el. energiou, spoje:

Ing. František FELC

Poľnohospodárska pôda a lesné pozemky:

Ing. arch. Marianna BOŠKOVÁ

Ochrana prírody:

Ing. Marián Zolovčík

POVERENÝ OBSTARÁVATEĽ:

Ing. arch. Anna Soročinová
odborne spôsobilá osoba pre obstarávanie ÚPD podľa § 2a
stavebného zákona

OBSAH TEXTOVEJ ČASTI

1.	ZÁKLADNÉ ÚDAJE	2
1.1	HLAVNÉ CIELE RIEŠENIA A PROBLÉMY, KTORÉ ÚZEMNÝ PLÁN RIEŠI	6
1.1.1	Hlavné ciele rozvoja územia	6
1.1.2	Vyhodnotenie doterajších územnoplánovacích dokumentácií	7
1.1.3	Údaje o súlade riešenia so zadaním	7
1.1.4	Doplňujúce údaje	7
2.	RIEŠENIE ÚZEMNÉHO PLÁNU OBCE	8
2.1	VYMEDZENIE RIEŠENÉHO ÚZEMIA A JEHO GEOGRAFICKÝ OPIS	8
2.1.1	Vymedzenie riešeného územia	8
2.1.2	Geografický opis riešeného územia	8
2.2	VÄZBY VYPLÝVAJÚCE Z RIEŠENIA A ZÁVÄZNÝCH ČASTÍ ÚPN VÚC KOŠICKÉHO KRAJA	18
2.3	ZÁKLADNÉ DEMOGRAFICKÉ, SOCIÁLNE A EKONOMICKÉ ROZVOJOVÉ PREDPOKLADY OBCE	21
2.3.1	Vývoj a charakteristika demografického potenciálu	21
2.3.2	Zamestnanosť a pracovné príležitosti	23
2.3.3	Bytový fond	23
2.4	RIEŠENIA ZÁUJMOVÉHO ÚZEMIA A ŠIRŠIE VZŤAHY OBCE	24
2.4.1	Význam, poloha a funkcia obce v štruktúre osídlenia	24
2.4.2	Väzby obce na záujmové územie	25
2.4.3	Poloha obce v špecifickom prostredí	25
2.4.4	Technická infraštruktúra	25
2.5	NÁVRH URBANISTICKEJ KONCEPCIE PRIESTOROVÉHO USPORIADANIA	25
2.5.1	Urbanistická koncepcia a kompozícia obce	25
2.5.2	Vymedzenie potrieb bývania, občianskej vybavenosti, rekreácie, výroby, dopravy, zelene a ostatných plôch	26
2.6	NÁVRH FUNKČNÉHO VYUŽITIA ÚZEMIA OBCE	27
2.7	KULTÚRNO – HISTORICKÉ A PRÍRODNÉ HODNOTY	32
2.7.1	Vývoj a súčasný stav urbárnej štruktúry obce	32
2.7.2	Kultúrno – historický potenciál	32
2.7.3	Národné kultúrne pamiatky, objekty pamiatkového záujmu	32
2.7.4	Archeologické hodnoty	32
2.7.5	Prírodné hodnoty územia	33
2.8	NÁVRH RIEŠENIA BÝVANIA, OBČIANSKEHO VYBAVENIA SO SOCIÁLNOU INFRAŠTRUKTÚROU, VÝROBY A REKREÁCIE	33
2.8.1	Bývanie	33
2.8.2	Sociálna infraštruktúra a občianske vybavenie	34
2.8.3	Zdravotníctvo	35
2.8.4	Sociálna starostlivosť	36
2.8.5	Služby a ubytovanie	36
2.8.6	Správa, verejná správa, inštitúcie	36
2.8.7	Ostatné zariadenia	36
2.8.8	Štruktúra a kapacita občianskej vybavenosti	36
2.8.9	Hospodárska základňa	37
2.8.10	Rekreácia, cestovný ruch, turistika a kúpeľníctvo	39
2.9	VYMEDZENIE ZASTAVANÉHO ÚZEMIA OBCE	39
2.10	VYMEDZENIE OCHRANNÝCH PÁSIEM A CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ	40
2.10.1	Ochranné pásma	40
2.10.2	Chránené územia	40
2.11	RIEŠENIE ZÁUJMOV OBRANY ŠTÁTU, POŽIARNEJ OCHRANY, OCHRANY PRED POVODŇAMI	40
2.11.1	Riešenie záujmov obrany štátu	41
2.11.2	Riešenie civilnej ochrany obyvateľstva	41

2.11.3	Riešenie ochrany pred požiarmi.....	41
2.11.4	Riešenie ochrany pred povodňami.....	41
3.	OCHRANA PRÍRODY A TVORBA KRAJINY VRÁTANE PRVKOV ÚSES	42
3.1	Prírodné dedičstvo	42
3.1.1	Chránené územia.....	42
3.1.2	Lokality medzinárodného významu	42
3.1.3	Európska sieť chránených území – NATURA 2000	42
3.1.4	Ekologický významné segmenty (segmenty biodiverzity).....	43
3.2	Územný systém ekologickej stability (ÚSES).....	43
3.2.1	Genofondové významné lokality	44
3.2.2	Biocentrá nadregionálne.....	44
3.2.3	Biocentrá regionálne.....	44
3.2.4	Biokoridory nadregionálne	44
3.2.5	Biokoridory regionálne.....	44
3.2.6	Miestny ÚSES.....	44
3.2.7	Návrhy na zlepšenie ekologickej kvality krajiny a kvality životného prostredia	46
3.2.8	Návrh opatrení pre zvýšenie hodnoty stupňa ekologickej stability	46
4.	NÁVRH DOPRAVNÉHO A TECHNICKÉHO VYBAVENIA.....	47
4.1	DOPRAVA A DOPRAVNÉ ZARIADENIA	47
4.1.1	Letecká doprava.....	47
4.1.2	Železničná doprava	47
4.1.3	Cestná doprava.....	47
4.1.4	Obslužné a prístupové komunikácie.....	48
4.1.5	Hromadná doprava.....	48
4.1.6	Statická doprava	48
4.1.7	Pešie a cyklistické komunikácie.....	49
4.1.8	Návrh eliminácie nadmerného hluku vyplývajúceho z riešenia dopravy	49
4.2	VODNÉ HOSPODÁRSTVO	51
4.2.1	Zásobovanie pitnou vodou.....	51
4.2.2	Odkanalizovanie a čistenie odpadových vôd	52
4.2.3	Vodné toky.....	53
4.2.4	Hydromelioračné zariadenia	54
4.3	ENERGETIKA	54
4.3.1	Zásobovanie elektrickou energiou.....	54
4.4	ZÁSOBOVANIE TEPLOM, PLYNOM	57
4.4.1	Zásobovanie plynom	57
4.4.2	Zásobovanie teplom	58
4.5	TELEKOMUNIKÁCIE	58
4.5.1	Telekomunikačné a rádiokomunikačné zariadenia.....	59
4.5.2	Miestny rozhlas	59
5.	KONCEPCIA STAROSTLIVOSTI O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	59
5.1.1	Základné zložky životného prostredia.....	59
5.1.2	Ovzdušie – ochrana čistoty ovzdušia	59
5.1.3	Odpadové hospodárstvo.....	60
5.1.4	Biota	62
5.1.5	Zeľeň	62
6.	VYMEDZENIE PRIESKUMNÝCH, CHRÁNENÝCH LOŽISKOVÝCH ÚZEMÍ A DOBÝVACÍCH PRIESTOROV	63

6.1	Ťažba nerastných surovín.....	63
6.2	Chránené ložiskové územie, dobývacie priestory.....	63
6.3	Staré banské diela.....	63
6.4	Svahové deformácie.....	63
7.	VYMEDZENIE PLÔCH VYŽADUJÚCICH ZVÝŠENÚ OCHRANU	63
8.	VYHODNOTENIE PERSPEKTÍVNEHO POUŽITIA PP A LP	63
9.	NÁVRH NA OBSTARANIE ÚZEMNOPLÁNOVACÍCH PODKLADOV, ÚZEMNOPLÁNOVACEJ DOKUMENTÁCIE A INEJ DOKUMENTÁCIE PRE ČASTI RIEŠENÉHO ÚZEMIA	64
10.	HODNOTENIE NAVRHOVANÉHO RIEŠENIA.....	64
11.	NÁVRH ZÁVAZNEJ ČASTI	65
11.1.1	Stavby pre verejnoprospešné služby:.....	65
11.1.2	Stavby verejného technického vybavenia:.....	66

1.1 Hlavné ciele riešenia a problémy, ktoré územný plán rieši

Obec Krčava a Orechová nemá spracovanú žiadnu územnoplánovaciu dokumentáciu. Akákoľvek výstavba v obciach bola doposiaľ regulovaná iba na základe územných rozhodnutí príslušného stavebného úradu. V zmysle zákona č.50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov (stavebný zákon) je postup obstarania spoločného územného plánu nasledovný: vypracovanie **Prieskumov a rozborov, Zadaní, Konceptu a Návrhu ÚPN-O**. Podľa §21 odst.2 stavebného zákona sa musí vypracovať koncept riešenia, aj keď obce Krčava a Orechová sú obcami s menej ako 2000 obyvateľmi (Krčava 432 obyvateľov, Orechová 256 obyvateľov) z dôvodu, že spoločná ÚPD podlieha posudzovaniu podľa zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie, nakoľko do katastrálneho územia obcí zasahuje navrhované Chránené vtáčie územie Vihorlat.

Prípravné práce na obstaraní územného plánu obcí boli začaté Oznámením o začatí obstarávania 27.9.2010 a Oznámením o strategickom dokumente dňa 30.9.2010. Obvodný úrad ŽP v Michalovciach, pracovisko Sobrance zaslal Rozsah hodnotenia (list č.2010/00290 zo dňa 21.10.2010), v ktorom žiada v Správe o hodnotení strategického dokumentu podrobne popísať vplyvy na chránené územia, ochranné pásma (rešpektovať navrhované CHVÚ SKCHVU 035 Vihorlat a nenavrhať v ňom aktivity, ktoré by mohli mať negatívny vplyv na priaznivý stav predmetu ochrany CHVÚ) a na územný systém ekologickej stability.

1.1.1 Hlavné ciele rozvoja územia

Ciele riešenia územného plánu obce vyplývajú z účelu a zamerania využitia územnoplánovacej dokumentácie. Z potrieb riešenej obce v oblasti územného rozvoja vyplýva, že je potrebné v územnom pláne obce sa zamerať na riešenie súčasných územnotechnických a environmentálnych problémov a navrhnuť územný rozvoj obce zodpovedajúci potenciálu územia a potrebám obyvateľov obce pri rešpektovaní princípov trvaloudržateľného rozvoja. V roku 2006 bol pre obec Krčava vypracovaný Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja, v ktorom sú definované ciele rozvoja obce a navrhnutá koncepcia rozvoja územia. Pri spracovaní Územného plánu obce Krčava budú tieto ciele rozvoja obce zohľadnené a premietnuté do návrhu rozvoja územia obce. V tomto zmysle sú hlavné ciele riešenia územného plánu obce nasledovné:

- hlavným cieľom územno-plánovacej dokumentácie je návrh koncepcie dlhodobého urbanistického rozvoja obce a jednotlivých funkcií využitia administratívneho územia riešenej obce,
- vymedziť funkčné usporiadanie sídelnej a krajinej štruktúry, určiť základné zásady organizácie územia, spôsobu jeho využitia a podmienok výstavby,
- územným plánom vytvoríť predpoklady pre zabezpečenie trvalého súladu všetkých činností na území riešenej obce s osobitným zreteľom na starostlivosť o životné prostredie, dosiahnutie ekologickej rovnováhy a zabezpečenie trvalo udržateľného rozvoja, pre šetrné využívanie prírodných zdrojov a pre zachovanie prírodných, civilizačných a kultúrnych hodnôt,
- vytvoríť územnú ponuku pre dlhodobejšie uspokojovanie základných potrieb obce, jej obyvateľov a návštevníkov, v bývaní, občianskej a sociálnej vybavenosti, výrobe a v ponuke uspokojovania voľnočasových potrieb,
- podrobne riešiť regulatívy a limity funkčného a priestorového usporiadania obce, územno-technické podmienky umiestňovania stavieb, zariadení verejného dopravného a technického vybavenia a základných prvkov územného systému ekologickej stability,
- prioritne riešiť súčasné územnotechnické a environmentálne problémy v území identifikované v dokumentácii Prieskumov a rozborov,
- navrhnuť komplexný územný rozvoj obce na obdobie cca 15 – 20 rokov,
- v návrhu komplexného územného rozvoja obce rešpektovať nadradenú dokumentáciu Územný plán veľkého územného celku Košický kraj – Zmeny a doplnky 2004 a Zmeny a doplnky 2009 /ÚPN – VÚC/, schválené uznesením Zastupiteľstva KSK č. 713/2009 dňa 24. 08. 2009. Všeobecne záväzná časť vyhlásená Všeobecne záväzným nariadením č. 11/2009, ktorým sa vyhlásilo úplné znenie záväznej časti Územného plánu veľkého územného celku Košický kraj, vyhlásenej nariadením vlády SR č. 281/1998 Z. z., VZN KSK č. 2/2004 a VZN KSK č. 10/2009, t. j. záväzných regulatívov, ktoré majú dopad na katastrálne územie obce,
- v návrhu koncepcie územného rozvoja obce riešiť obec ako administratívne a územne samostatný celok a v rámci širších nadlokálnych väzieb zohľadniť vzťahy a väzby na mesto Sobrance, susedné obce a št. hranicu s Ukrajinou,
- obsah a rozsah dokumentácie ÚPN - O obce spracovať v súlade s platnou legislatívou pre územné plánovanie a v hĺbke a podrobnosti riešenia stanovenej touto legislatívou (zákon č.50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov a vyhláška č.

55/2001 Z.z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii).

1.1.2 Vyhodnotenie doterajších územnoplánovacích dokumentácií

Územný plán obce

Obec Krčava doposiaľ nemá spracovanú žiadnu záväznú územnoplánovacia dokumentáciu.

1.1.3 Údaje o súlade riešenia so zadaním

1.1.3.1 Chronológia spracovania

Oznámenie o začatí obstarávania ÚPN obce bolo v zmysle § 19b ods.1 písm. a) zákona č. 50/1976 (stavebný zákon) zaslané orgánom štátnej správy, dotknutým samosprávam, inštitúciám a organizáciám a zverejnené na verejne prístupnom mieste v obciach Krčava a Orechová – na obecných tabuliach počas 30 dní od 27.9.2010 do 27.10.2010. V zmysle § 19b ods.1b zákona č. 50/1976 (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov obstarávateľka sústredila ÚPD, ÚPP a ostatné podklady, určila ich záväznosť a vyhodnotila možnosti ich využitia. Dňa 30.9.2010 bolo zaslané Obvodnému úradu životného prostredia v Sobrance oznámenie o strategickom dokumente a následne bol vydaný Rozhlas hodnotenia (list č.2010/00290 zo dňa 21.10.2010), v ktorom sa žiada v Správe o hodnotení strategického dokumentu podrobne popísať vplyvy na chránené územia, ochranné pásma (rešpektovať navrhované CHVÚ SKCHVU 035 Vihorlat a nenavrhať v ňom aktivity, ktoré by mohli mať negatívny vplyv na priaznivý stav predmetu ochrany CHVÚ) a na územný systém ekologickej stability.

Dokumentácia spoločného Územného plánu obcí je spracovaná tak, že jej výstupy sú spracované samostatne pre každú riešenú obec.

Zadanie pre vypracovanie dokumentácie Územného plánu obce Krčava a Zadanie pre vypracovanie dokumentácie Územného plánu obce Orechová bolo prerokované v súlade s §20, odst.2 stavebného zákona s verejnosťou a dotknutými orgánmi štátnej správy, dotknutými obcami, samosprávnym krajom, s dotknutými organizáciami, právnickými a fyzickými osobami v termíne od 30.11.2010 do 30.12.2010. Výsledky prerokovania Zadania boli vyhodnotené a premietnuté do konečného znenia Zadania. Do konečného znenia Zadania boli zapracované aj relevantné pripomienky a požiadavky vyplývajúce zo stanovísk dotknutých subjektov uplatnených v procese posudzovania vplyvov na ŽP podľa zákona č. 24/2006 Z.z., uvedené v Rozsahu hodnotenia, ktoré vydal OÚŽP v Michalovce pod č. 3010/00290 dňa 27.10.2010.

Zadanie pre vypracovanie dokumentácie Územného plánu obce Krčava schválené Obecným zastupiteľstvom obce (schválené dňa 14.01.2011 č. uznesenia 19/2011).

Zadanie pre vypracovanie dokumentácie Územného plánu obce Orechová schválené Obecným zastupiteľstvom obce (schválené 26.12.2011 č. uznesenia 02/2011).

Zadanie pre vypracovanie ÚPN-O je základným zadávacím dokumentom, v ktorom sú stanovené hlavné ciele a požiadavky na riešenie koncepcie územného rozvoja obcí v rámci spoločného ÚPN-O obcí Krčava a Orechová.

Dokumentácia ÚPN-Obce je vypracovaná v súlade s požiadavkami na riešenie jednotlivých funkčných systémov územného rozvoja obce stanovených v schválenom Zadaní. Zásady riešenia stanovené v Zadaní sú akceptované. Obsah dokumentácie ÚPN-Obce Krčava a Orechová je spracovaný v štruktúre zodpovedajúcej §12 vyhlášky č.55/2001 Z.z. o ÚPP a ÚPD.

1.1.4 Doplnujúce údaje

Súpis podkladov a zhodnotenie miery ich záväznosti

Mapové podklady

- Základné mapy ČSSR v mierke M 1: 50 000, M 1:10 000, M 1: 2 000
- mapové podklady vo vektorovej podobe katastra Krčava a Orechová

Podklady a údaje obce:

- Údaje zo sčítania obyvateľstva, domov a bytov, rok 1991, 2001, 2008, Štatistický úrad SR, mestská a obecná štatistika, štatistické údaje obce 2011

Použitá literatúra:

- Dejiny osídlenia Užskej župy (FF Prešov, F. Uličný r.1995)
- Archeologické dedičstvo Zemplínu: kolektív autorov
- Atlas krajiny Slovenskej republiky 1. vydanie, Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky Bratislava, SAŽP

Banská Bystrica, r. 2002,

Záväzné podklady:

- Územný plán veľkého územného celku Košický kraj - Zmeny a doplnky 2009 /ÚPN – VÚC/, schválený uznesením Zastupiteľstva KSK č.712/2009 dňa 24.08.2009 a záväznú časť vyhlásenú Všeobecne záväzným nariadením č.10/2009, t.z. záväzná regulatíva, ktoré majú dopad na katastrálne územie obce (spracovateľ: URBI Košice – Ing.arch. A. Běl).
- Zadanie pre vypracovanie spoločného ÚPN obcí Krčava a Orechová

Ďalšie podklady:

- sú premietnuté územné súvislosti vyplývajúce z územného priemetu cieľov, priorít a opatrení dokumentov regionálneho rozvoja :
  - Stratégia rozvoja vidieka Košického samosprávneho kraja
  - Plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja (dopad na územie obcí),
- využité sú ďalšie dokumenty:
  - Program odpadového hospodárstva obce Krčava
  - Program odpadového hospodárstva obce Orechová
  - PHSR obce Krčava
  - PHSR obce Orechová
  - R-ÚSES okresu Michalovce, 1994
- V riešení ÚPN-O sú využité aj ďalšie dostupné relevantné krajské, regionálne a lokálne koncepcie a dokumenty s dopadom na rozvoj územia obce. V rámci prípravných prác boli poskytnuté podklady dotknutých orgánov štátnej správy, organizácií právnických a fyzických osôb
- Prieskum bol prevedený priamo v teréne, nové budovy, stav, veľkosť a plocha sú zakreslené a určené odhadom (spracovateľ PaR).

2. RIEŠENIE ÚZEMNÉHO PLÁNU OBCE

2.1 VYMEDZENIE RIEŠENÉHO ÚZEMIA A JEHO GEOGRAFICKÝ OPIS

2.1.1 Vymedzenie riešeného územia

Obec Krčava sa nachádza východne od katastra obce Orechová v jej priamom susedstve. Aj pre katastrálne územie obce Krčava je charakteristický prechod z rovinatého charakteru územia Východoslovenskej nížiny podcelku Sobranecká rovina do časti Východoslovenská pahorkatina podcelok Petrovské predhorie. Nadmorská výška riešeného územia sa pohybuje v rozmedzí od 123,90 m.n.m. (obec) po 214 m.n.m. (severozápadná časť katastra – Volský les). Katastrálne územie riešeného územia má celkovú výmeru 874 ha. Hraničí na východe s obcou Husák, na severe s obcami Orechová a Koromľa, na západe s obcou Sejkov, na juhozápade s obcou Nižné Nemecké a na juhovýchode s obcou Vyšné Nemecké.

Riešené územie pre spracovanie Územného plánu obce Krčava sa vymedzuje tak, aby v návrhu koncepcie rozvoja obce bolo možné riešiť funkčné a priestorové usporiadanie zastavaného územia obce, riešiť rozvojové plochy vo väzbe na toto územie a premietnuť výsledky prieskumov a rozborov v oblasti krajinoekologického plánu v rámci celého administratívneho územia obce.

V prípade potreby, vyplývajúcej z Návrhu Územného plánu obce, môže byť riešené územie so súhlasom obstarávateľa v štádiu rozpracovania dokumentácie upravené.

2.1.2 Geografický opis riešeného územia

Obec Krčava sa nachádza východne od katastra obce Orechová v jej priamom susedstve. Aj pre katastrálne územie obce Krčava je charakteristický prechod z rovinatého charakteru územia Východoslovenskej nížiny podcelku Sobranecká rovina do časti Východoslovenská pahorkatina podcelok Petrovské predhorie. Nadmorská výška riešeného územia sa pohybuje v rozmedzí od 123,90 m.n.m. (obec) po 214 m.n.m. (severozápadná časť katastra – Volský les). Katastrálne územie riešeného územia má celkovú výmeru 874 ha.

2.1.2.1 Geologické a geomorfologické pomery

OROGRAFIA

Riešený priestor podľa geomorfologického členenia SR / E. Mazúr, M.Lukniš / je súčasťou alpsko-himalájskej sústavy, podsústavy - Panónska panva, provincia - Východopanónska panva, subprovincia Veľká Dunajská kotlina, oblasť Východoslovenská nížina, celok Východoslovenská rovina, podcelok: rozhranie Sobraneckej roviny a Podvihorlatskej pahorkatiny.

Geomorfologická oblasť Východoslovenskej nížiny, tvorí severný výbežok Veľkej dunajskej kotliny (Mazúr - Lukniš, 1980) a vyplňa priestor medzi Zemplínskymi vrchmi, Slánskymi vrchmi, Beskydským predhorím a Vihorlatskými vrchmi. Východoslovenská rovina má typický plochý reliéf so zvyškami opustených korýt a meandrov Laborca, Latorice, Ondavy a Bodrogu. Charakterizujú ho široké poriečne nivy a roviny, ktorých vývoj prebiehal v podmienkach subsidenčnej aktivity, erózie a akumulácie. Najväčšia časť povrchu leží v úrovni 99 - 140 m n. m. Geomorfologický celok Východoslovenskej roviny sa delí na 12 podcelkov, medzi ktoré patrí aj Sobranecká rovina.

2.1.2.1.1 ABIOTICKÉ FAKTORY RIEŠENÉHO ÚZEMIA:

GEOLÓGIA

Geologická stavba

Na geologickej stavbe riešeného územia sa zúčastňujú neogénne a kvartérne sedimenty. Kvartér je zastúpený prolúviálnymi sedimentami. Tvorí prevážne mohutné periglaciálne kužele. Vyvíjali sa od spodného pleistocenu až do wurmského glaciálu. Litologickú náplň týchto sedimentov tvoria najmä andezity. Zaznamenaný je výskyt kvartérnych sedimentov – eolicko-deluviálne sprašové hliny. Rozlišujeme tri typy deluviálnych sedimentov – prevažne hlinité, hlinito kamenité a hlinito kamenité – balvanité. Na záujmovom území sa v prevažnej miere vyskytuje prvý, menej druhý typ. Neogén je zastúpený najmä v Podvihorlatskej pahorkatine. Neogénne sedimenty mocné niekoľko sto metrov predstavujú výplň pozdĺž vnútrohorskej panvy. V riešenom území sa predpokladá prítomnosť sedimentov karpátu a vulkanity badenu a sarmatu, ako i sedimenty panonu a rumanu.

Širšie záujmové územie z tektonického hľadiska predstavuje štruktúru, ktorá má v celej histórii svojho vývoja poklesovú tendenciu. Poklesy však prebiehajú nerovnomerne, následkom čoho je územie sústavou zlomov rozlámané na samostatné bloky – kryhy. Pohyb týchto kryh je nerovnomerný tak v intenzite ako aj v čase a priestore. Dôsledkom toho je riešené územie diferencované na relatívne stabilnejšie kryhy a kryhy s poklesovou tendenciou. Odrazom tejto diferenciácie je rozčlenenie územia na relatívne vyššie položené územie v severnej časti katastrov obcí Orechová a Krčava.

Mladovulkanické pohoria na Slovensku vznikali koncom treťohôr, v neogéne, keď došlo k rozsiahlej sopečnej činnosti. V neďalekom pohorí Vihorlat sa začala sopečná činnosť neskôr, asi pred 15 mil. rokov, a viaže sa na vznik hlbinných zlomov, ktoré otvorili vstupové cesty sopečným hmotám. Na zlomoch tohto systému sa nachádzajú všetky významnejšie vulkanické centrá pohoria - pri Morskom oku, v záveroch Porubského a Sokolského potoka, na vrchu Vihorlat a na vrchu Kyjov. Najvyššie vrchy pohoria, ako je Vihorlat, Veľká Trestia, Motrogov, Scob, Veža a iné, vznikali v poslednej etape vulkanizmu zhruba pred 9 mil. rokov a sú tvorené prevažne andezitmi. Finálny vulkanizmus (vznik bazaltov) sa vo Vihorlate neprejavil. Sopečné hmoty vzniknutého pohoria prekryli najmä časti druhohorného bradlového pásma, magurského flyšu a neogénnych sedimentov. Sopečná činnosť vo Vihorlate sa odohrávala prevažne v poklesávajúcom území a iba v neskoršom období bolo celé pohorie vyzdvihnuté vysoko nad svoje okolie. V dôsledku toho sa na väčšine územia nestretávame s typickým vulkanickým reliéfom, ako sú sopečné kužele a pod., ale vyskytujú sa tu prevažne erózo-zlomové formy s prejavom stratovulkanickej stavby. Hoci Vihorlat patrí k najmladším pohoriam, jeho povrch je značne deštruovaný. Pôvodne vyššie vrchy sa vplyvom erózie a častých rozsiahlych zosuvov postupne zmenšovali. Početné svahové toky odnášali pôdotvorný materiál a na bázach svahov vytvárali mohutné náplavové kužele. Odkryté lávové prúdy sa rozpadali na veľké kamenné bloky a kamenné moria.

Stratovulkán Popriečny charakterizuje spodná formácia Popriečny a vrchná formácia Petrovce. Formáciu Popriečny reprezentujú najmä pyroklastické brekie s lávovými prúdmi pyroxenického andezitu, ale aj redeponovanými pyroklastickými uloženiami. Vo formácii Petrovce dominuje efuzívna aktivita, kde jednotlivé lávové prúdy pyroxenických a leukokratických andezitov vyplňajú v smere JZ erodované paleoúdolia tiahnuce sa už na riešené územie.

GEOMORFOLÓGIA

V rámci spracovania krajinnoekologického plánu sme ako podklad pre hodnotenie erózných procesov hodnotili nasledovné morfometrické parametre reliéfu:

- *Orientácia reliéfu* – je rôzna podľa lokality dominuje však južná orientácia celého riešeného územia.
- *Horizontálna krivosť reliéfu* – vyjadrená je zakrivením vrstevnic a je dôležitým ukazovateľom pre určenie smeru odtoku a integrácie vody a materiálu po svahoch. Určovali sme ju v troch základných tvaroch – rovné (lineárne), vypuklé (konvexné)

a vypuklé (konkávne).

- *Vertikálna (normálová) krivosť reliéfu* - vyjadrená je zakrivením spádových kriviek, je rozhodujúcim ukazovateľom pre určenie tendencie pohybu vody a materiálu po svahoch (zrýchľovanie, spomaľovanie). Určovali sme ju rovnako ako v predchádzajúcom prípade v troch základných tvaroch – rovné, vypuklé a vypuklé tvary.

Rozhranie Podvihorlatskej pahorkatiny a Sobraneckej roviny ako aj samotná Východoslovenská nížina predstavuje intenzívne poklesávajúcu panvu. Sedimenty redeponované z okolitých pohorí tvoria íly, piesky, štrky, čiastočne tufy a tufity. Jednotlivé tektonické kryhy tvoriace panvu nepoklesávali rovnomerne. Poklesnutú časť územia až po Seniansku depresiu vyplňujú veľmi silné miestami až 60 m mocné polohy kvartérnych štrkov, ílov a pieskov. Na povrchu ich prekrývajú pokrovy spraší a sprašových hĺn –Sobranecká rovina. Podvihorlatská pahorkatina je prekrytá až 30 m mocným komplexom náplavových kužeľov. Poklesy vo Východoslovenskej nížine majú za následok aj vejárovitý tvar riečnej siete. Kvartérny pokry odráža geologickú stavbu predkvartérneho podložja. Kvartérne sedimenty vystupujú v horskej časti Vihorlatských vrchov, kde ich reprezentujú najmä hlinito-kamenité sedimenty pleistocénu a holocénu. V podhorskej časti Vihorlatských vrchov sú značne rozšírené pleistocénne deluviálno-fluviálne sedimenty, fluviálne, eolicko-deluviálne a proluviálne sedimenty. V ich horskej časti sú rozšírené aj soliflukčné a gravitačné sedimenty. Geomorfologické a geologické procesy počas kvartéru sformovali depresie a prepadliny, vyplnené najmä mocným súvrstvom fluviálnych a proluviálnych sedimentov.

Obrázok 1: Zaujmové územie v geomorfologickom členení

2.1.2.2 Hydrologické pomery

Hydrologia vodných tokov riešeného územia je ovplyvňovaná procesmi priľahlých masívov Vihorlatskej hornatiny. Riešené územie spadá do úmoria Čierneho mora a je odvodňované povodím Tisy, do ktorého patrí i sústava Bodrogu. Zároveň patrí do čiastkového povodia Bodrogu s hydrologickým číslom 4-30 a základného povodia Slovenské povodie dolného Uhu po ústie do Laborca s hydrologickým číslom 4-30-06 (LC Remetské Hámre). Riešene územie je bez výrazných riečnych nív. Riečna sieť je stromovitá až peristá. Nápadným znakom reliéfu sú erózne zárezy v pramenných častiach tokov a jarky svedčiacie o vlne spätnej erózie vplyvom tektonického zdvíhu územia.

Súčasný hydrologický režim sa výrazne odlišuje od pôvodného režimu. Výsledky analýz jasne poukazujú na výrazne zmenené podmienky vodohospodárskeho potenciálu riešeného územia, čím sa znížila aj jeho hydromorfnosť a vododržnosť. Zrážky sa na tvorbe zásob podzemných vôd uplatňujú od novembra do apríla. Maximálne stavy hladiny podzemných vôd sa vyskytujú od marca do mája.

Na základe doterajších výsledkov hydrogeologického prieskumu možno konštatovať, že v katastroch obcí Orechová a Krčava smerom na sever sú priaznivejšie podmienky na získanie zdrojov podzemných vôd. Celé pohorie Vihorlat patrí v súčasnosti medzi významné lokality akumulácie povrchových a podzemných vôd. Tento fakt bol potvrdený už aj v minulosti Nariadením vlády vtedajšej SSR zo 6. februára 1987 o prirodzenej akumulácii vôd v pohorí Vihorlat.

Povrchové vody

- územím katastra obce Krčava v smere sever – juh tečie Toroškov potok.

- hraničným tokom je tok Olšava pretekajúci katastrálnou hranicou obce Krčava s obcou Vyšné Nemecké vo východnej časti riešeného územia v časti Domaninský les.

Podzemné vody

Geologická stavba územia je základným faktorom podmieňujúcim charakter hydrogeologických pomerov. Jednotlivé vyčlenené hydrogeologické celky sa líšia hydrofyzikálnymi vlastnosťami horninového prostredia, ako aj obehom, režimom a chemizmom podzemných vôd. Dotknuté územie sa nachádza v hydrogeologickom rajóne QN 104 Kvartér juhovýchodnej časti Východoslovenskej nížiny, ktorý je na severe a západe vymedzený riekami Latorica a Bodrog, juhu štátnou hranicou s MR a na východe štátnou hranicou s Ukrajinou. Základné typy podzemných vôd posudzovaného územia sa formujú v neogénnych sedimentárnych a kvartérnych zeminách. Hydrogeologické pomery v neogénnych horninách sú závislé na genéze hornín. Stupeň transmisivity je veľmi nízky, pre formovanie a tvorbu zásob podzemných vôd má skôr funkciu izolátora pre kolektory kvartérnych vôd. V neogénnych sedimentárnych horninách sú podzemné vody viazané na priepustné polohy pieskov a štrkov. Vody infiltrujú v okrajových polohách nížiny a prenikajú do priepustných vrstiev neogénnych sedimentov, ktoré tvoria tlakové horizonty. V elevačných štruktúrach má určujúci význam pre formovanie hydrogeologických pomerov infiltrácia zrážok a ich prestup neogénnymi sedimentami. V kvartérnych sedimentoch prevláda plytký obeh podzemných vôd. V neogénnych sedimentoch prevláda hlboký obeh so striedajúcim sa koeficientom filtrácie.

Rajón sa vyznačuje pomerne jednotným litologickým charakterom kvartérnych sedimentov, čo dáva predpoklad k utvoreniu pomerne jednotných hydrogeologických pomerov. Ide o značné akumulácie pieskov, ktoré dosahujú v západnej časti rajónu mocnosti do 30 m, ojedinele aj 40 m a vo východnej časti rajónu až nad 60 m. Koeficienty filtrácie sa pohybujú rádo vo hodnotách 10-3 – 10-4, v západnej časti miestami aj 10-5 m.s-1.

2.1.2.3 Klimatická charakteristika

Klimatické a hydrologické charakteristiky sú veľmi dôležitým prvkom pre definovanie nielen vodného potenciálu, ale aj pre stanovenie ekologickej kvality posudzovaného územia. Klimaticky patrí Vyšné Nemecké do mierne teplej oblasti a do okrsku M3 - mierne teplý, mierne vlhký, pahorkatinový s chladnou zimou.

Mierne teplá klimatická oblasť: zahŕňa prevažnú väčšinu posudzovaného územia, je charakteristická priemerom menej ako 50 letných dní za rok. S denným maximom teploty vzduchu viac ako 25 ° C, júlový priemer teploty vzduchu viac ako 18° C. Najteplejším mesiacom je júl s priemernou teplotou 18,5 °C a najchladnejším mesiacom je január s priemernou teplotou -3,5 °C. Priemerná ročná teplota je 7,6 °C. Priemerné januárové teploty sú -4 až -6 °C, júlové 16 až 18 °C. Priemerná ročná teplota vzduchu sa pohybuje medzi 5,7 - 8,5 °C. Ročný úhrn slnečného svitu je 2040 až 2100 hodín. Priemerný počet letných dní v roku je 60 až 20, mrazových dní 110 až 170. Ročný úhrn zrážok je 650 – 800 mm. Maximum pripadá na jún a júl, minimum na január a február. Rozdelenie zrážok počas roka je priaznivé. Väčšina spadne vo vegetačnom období (63%). Priemerný počet dní v roku so snehovou prikrývkou je 69 dní. Ročný priemer relatívnej vlhkosti vzduchu je 77%. V zimnom období sú časté tepelné inverzie, na svahoch sú vyššie teploty ako na nížine. Zrážkové pomery sú ovplyvnené cyklónom od západu až severozápadu.

Z hľadiska klimatogeografickej typológie patrí územie Vyšné Nemeckého do typu nížinnej klímy a subtypu prevažne pahorkatinovej až vrchovinovej, mierne vlhkej s chladnou zimou. Všeobecne platí rast hodnôt vlhkosti a naopak pokles atmosférického tlaku s nadmorskou výškou, čomu zodpovedá i priestorové rozloženie hodnôt týchto klimatických charakteristík v posudzovanom území. Vzhľadom k malým rozdielom nadmorských výšok je rozloženie týchto charakteristík rovnomerné. Priemerná hodnota relatívnej vlhkosti je cca 78 - 80%, pričom najväčšia je v zime (83 - 88%), najmenšia v lete a na jar (70-75%).

Tabuľka č.1 *Priemerná častost smerov vetra*

Mesiac	S	SV	V	JV	J	JZ	Z	SZ	Bezvetrie
Sobrance	11	3,5	2,4	4,3	18	4,1	4,5	4,2	47,5

Na bezvetrie pripadá takmer 48 % v roku. Ročná oblačnosť pod 60 %. Trvanie slnečného svitu za rok v priemere nad 2200 hodín.

Tabuľka č.2 *Priemerné teploty vzduchu*

mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Rok
Sobrance	-3,5	-1,3	3,0	8,9	13,6	17,2	18,5	17,7	13,7	8,6	4,1	-0,7	8,3

Tabuľka č.3 *Priemerný počet dní s charakteristickými teplotami*

mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII	IX.	X.	XI.	XII.	Rok
„LD“	-	-	-	1,4	7,1	13,7	20,6	17,	7,9	0,8	-	-	68,6
„MD“	27,3	23,7	18,8	4,6	0,4	-	-	-	0,2	4,2	11,5	21,4	112,1
„LD“	15,7	8,6	1,9	-	-	-	-	-	-	-	1,2	9,3	36,7
„DSM“	8,8	5,6	0,8	-	-	-	-	-	-	-	0,3	3,0	18,5

Letný deň („LD“) – teplota vzduchu max 25,0⁰C

Mrazivý deň („MD“) – teplota vzduchu min -0,1⁰C

Ladový deň („LD“) – teplota vzduchu max -0,1⁰C

Deň so silným mrazom („DSM“) – teplota vzduchu min. -10,1⁰C

Tabuľka č.4 Priemerná relatívna vlhkosť vzduchu R v %

mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII	IX.	X.	XI.	XII.	Rok
R	86	82	75	69	69	73	7	73	76	80	86	88	78

V uvedenej tabuľke sú započítané hmly celodenné aj krátkodobé, ktoré sa vyskytujú na jar a v lete, obvyčajne v ranných hodinách.

Tabuľka č.5 Priemerný počet dní s hmlou v priebehu roka

mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII	IX.	X.	XI.	XII.	Rok
počet dní	7,7	5,0	2,9	2,0	0,7	0,7	0,7	0,7	1,5	5,5	7,2	2,6	44,2

Veterné pomery v záujmovej oblasti sú ovplyvnené predovšetkým orografiou. Usporiadanie pohorí na východnom Slovensku spôsobuje, že na Východoslovenskej nížine a hlavne v jej okrajových častiach je rýchlosť vetra najvyššia zvyčajne z prevládajúcich smerov t.j. severného a južného. Priemerná rýchlosť vetra, vrátane bezvetria je pomerne nízka 2,3 až 2,8 m.s-1. Najvyššie rýchlosti sú dosahované začiatkom jari (3 až 3,3 m.s-1), najnižšie na jeseň 2,0 až 2,2 m.s-1. Z vývoja rýchlosti prúdenia vzduchu môžeme predpokladať, že v záujmovej oblasti prevládajú mierne až slabé prúdenia.

Tabuľka č.6 Priemerná rýchlosť vetra v (m/s) v stanici Michalovce, r.2000

mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII	IX.	X.	XI.	XII.
rýchlosť	2,1	1,9	2,1	2,4	2,4	2,3	2,0	1,9	1,9	1,3	1,3	1,3

Územie obcí patrí do európskej kontinentálnej klimatickej oblasti mierneho pásma s prevládajúcim oceánskym vzduchom. Popri západnom prúdení vzduchu od Atlantiku možno hovoriť i o prúdení vzduchu od Stredozemného mora, ktoré do celej oblasti prinášajú výdatné zrážky. Kontinentálne prúdenie vzduchu sa sebou prináša suchý vzduch, t.j. bez významnejších zrážok. Klimatické podmienky riešeného územia sú v značnej miere ovplyvňované tvarom povrchu i vegetačným krytom. Zo širšieho pohľadu je územie z južnej strany otvorenou krajinou – Sobranecká rovina.

Zo severnej časti sa tiahnu od západu na východ až juhovýchod Vihorlatské vrchy a Popričný, čo tvorí prirodzenú bariéru severnému prúdeniu do Sobraneckej oblasti. Umelo vybudované vodné dielo Zemplínska šírava, ktoré vzniklo po roku 1960 čiastočne prispelo k zmene klimatických pomerov. I to prispelo k tomu, že výdatnosť zrážok sa zvyšujú smerom k pohoriam. Priemerný ročný úhm zrážok v tomto území je 650 - 750 mm. Tieto zrážky sa z väčšej časti podieľajú na výpare, ktorý dosahuje hodnotu 70-80% z celkového úhrnu zrážok. Nedostatok vody v pôde vo veterných mesiacoch október až marec spôsobuje v čase bez pokrytia pôdnu eróziu. Najnižšie priemerné relatívne vlhkosti sú v tejto oblasti v apríli a v máji, najvyššie v novembri a v decembri.

Tabuľka č.7 Priemerný úhm zrážok v mm (Údaje SHMÚ)

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII	IX.	X.	XI.	XII.	Rok
priemerný úhm	44	42	38	40	59	90	76	64	48	48	55	59	661
najvyšší denný úhm	34,2	29,3	27,0	52,0	44,6	61,1	91,3	59,7	65,5	37,2	42,0	37,2	

Tabuľka č.8 Priemerná výška snehovej pokrývky a jej pravdepodobný výskyt v cm resp. % a absolútne maximá snehovej pokrývky v cm (Údaje SHMÚ)

Mesiac	VIII	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.
--------	------	-----	----	-----	------	----	-----	------	-----	----	-----	------

počet dní	-	-	-	2,2	12,1	20,4	16,6	6,8	1,0	-	-	-
max. výška	-	-	-	17	35	45	40	35	3	-	-	-

2.1.2.4 Žiarenie z prírodných zdrojov a radónové riziko, seizmicita územia

Na základe spracovaných odvodených máp radónového rizika (URANPRESS, Spišská Nová Ves, 1992) sa v širšom území vyskytujú prevažne oblasti s nízkym a so stredným radónovým rizikom. V rámci dotknutého územia sa oblasti s vysokým radónovým rizikom nenachádzajú.

2.1.2.4.1 Prírodné zdroje

V širšom okolí riešeného územia sa nachádzajú predpokladané termálne vody. Teplota termálnych vôd v hĺbkach 800 - 1500 m sa pohybuje od 34 do 95 0C. Táto časť územia z tohto hľadiska ako i z pohľadu využitia suchých termálnych hornín / v hĺbke 2000 m ich teplota dosahuje 150 - 200 st.C/ sa pokladá za perspektívnu oblasť netradičného zdroja energie. Pomerne veľké nálezisko lignitu - vyhlásené chránené ložiskové územie, sa nachádza juhozápadným smerom v okolí Zemplínskej šíravy.

Ložisko tehliarskych surovín Krčava je vo vlastníctve Plynroz, a.s. Sobrance. V súčasnosti je ťažba na ložisku pozastavená.

2.1.2.4.2 Seizmicita územia

Záujmové územie je porušené početnými zlomovými systémami. Geologicko-tektonická stavba a prejavy neotektonických /v období sarmat – kvartér/ pohybov v území majú veľký vplyv na seizmicitu územia. Za potenciálne seizmicky aktívne zlomy možno považovať Vihorlatský zlom. Na tento zlom je možné viazať aj ohnisko zemetrasení, ktoré boli lokalizované aj v nedávnej minulosti v tomto regióne. Hĺbka ohnisk zemetrasení je 3-13 km, magnitúda 5,01 – 5,7. Podľa pril. A/2 STN 73 0036 riešené územie, ktoré sa nachádza na línii Vranov – Michalovce – Vyšné Nemecké leží v oblasti s maximálnou seizmicitou do 6 st. stupnice MSK64.

2.1.2.4.3 BIOTICKÉ FAKTORY RIEŠENÉHO ÚZEMIA

RASTLINSTVO

Fytogeografické začlenenie územia a charakteristika flóry

Podľa fytogeografického členenia (Futák, 1980) sa na riešenom území stretávajú dve oblasti slovenskej flóry - Panónska flóra a Západokarpatská. Panónska oblasť je reprezentovaná fytogeografickým okresom Východoslovenská nížina a západokarpatskú oblasť reprezentuje fytogeografický okres Vihorlatské vrchy.

Na svahoch Vihorlatských vrchov sa stretávajú panónske, východokarpatské a západokarpatské druhy. Bukové lesy vo Vihorlate prevládajú. V nadmorskej výške nad 700 m sa miestami vyskytuje jedľa biela, smrek a borovica.

Predkladaná charakteristika rekonštruovanej prirodzenej vegetácie (Michalko a kol., Maglocký, 2002) ukazuje, že v širšom okolí riešeného územia boli mapované tieto jednotky:

- Fs – podhorské bukové lesy
- F – bukové a bukovo-jedľové lesy
- C – dubovo – hrabové lesy karpatské
- Fs – podhorské bukové lesy

Fs - Bukové lesy zaberajú na Slovensku okolo 50% plochy súčasných lesov. Polovica pripadá na bučiny v podhorskom výškovom stupni. Veľká časť plochy podhorských bučín leží v susedstve dubo-hrablesov. Táto jednotka zahŕňa mezotrofné spoločenstvá s výraznou prevahou buka. Ekologickým znakom podhorských bučín je mierne vlhká pôda aj v lete a v období sucha. Prevládajú v nich stredné hlboké hnedé lesné pôdy, slabo až mierne prehumóznené. V stromovom poschodí prevláda buk lesný (*Fagus sylvatica*). Hrab obyčajný (*Carpinus betulus*) sa udržuje vďaka svojej vysokej výmladnosti. V porastoch sa nachádza aj javor mliečny (*Acer platanoides*) a javor horský (*Acer pseudoplatanus*). Ako primiešané dreviny sú lipa malolistá (*Tilia cordata*) a čerešňa vtáčia (*Cerasus avium*). Pod zapojenými porastami podhorských bučín sa bukový odpad ťažšie rozkladá – vzniká vrstva nadložného humusu, ktorý často bráni klíčeniu rastlín. V bylinnom podraste dominujú: ostrica chlpatá (*Carex pilosa*), lipkavec marinkový (*Galium odoratumdrymeja*), chlpaňa hájna (*Luzula luzuloides*), zubačka cibulkonosná (*Dentaria bulbifera*), bažanka trvácna (*Mercurialis perennis*), smovník purpurový (*Prenanthes purpurea*) a iné.

F – bukové a bukovo-jedľové lesy. Mezotrofné a eutrofné porasty nezmiešaných bučín a zmiešaných jedľovo-bukových lesov spravidla s bohatým viacvrstvovým bylinným podrastom tvoreným typickými druhmi s vysokými nárokmi na pôdne živiny. Vyskytujú sa na rôznom geologickom podloží, miernejších svahoch, na mierne hlbokých štruktúrnych, trvalo vlhkých pôdach s dobrou humifikáciou. Porasty sú charakteristické vysokým zápojom drevín. Pôdy sa vyznačujú priaznivými fyzikálnymi a chemickými vlastnosťami. Bývajú stredne hlboké, najčastejšie hlboké, zemina kyprá, štruktúra, silne prehumóznená. Prevažne ide o hnedé lesné pôdy. Medzi najčastejšiu drevinu patrí buk lesný (*Fagus sylvatica*), ktorý je v optime a dosahuje mimoriadne dobrý vzrast a kvalitu. V menšom zastúpení sú dreviny: jedľa biela (*Abies alba*), obyčajný javor (*Carpinus betulus*), javor horský (*Acer pseudoplatanus*), javor mliečny (*Acer platanoides*), štitýl (*Fraxinus excelsior*), lipa malolistá (*Tilia cordata*). Vzácne sa vyskytuje aj smrek obyčajný (*Picea abies*). Krovinné poschodie býva slabo vyvinuté, tvoria ho: baza čierna (*Sambucus nigra*), baza červená (*Sambucus racemosa*), zemolez obyčajný (*Lonicera nigra*) a iné.

Dominantami bylinnej vrstvy sú: lipkavec marinkový (*Galium odoratum*), hluchavník žltý (*Galeobdolon luteum*), pakost smradlavý (*Geranium robertianum*), zubačka cibulkonosná (*Dentaria bulbifera*), kyslička obyčajná (*Oxalis cetosella*), kozonoha hoscová (*Aegopodium podagraria*), žindava európska (*Sanicula europaea*), šalvia lepkavá (*Salvia glutinosa*), vranovec štvorlístý (*Paris quadrifolia*) a iné.

C – dubovo – hrabové lesy karpatské. Tieto mezofilné zmiešané lesy patria na Slovensku k najrozšírenejšej formácii, aj keď ich vnútorná štruktúra je na rôznych stanovištiach značne odlišná. Druhové zloženie sa mení v závislosti najmä na klimatických pomeroch a vodnom režime stanovišta. V stromovom poschodí prevláda dub zimný (*Quercus petraea*), hrab obyčajný (*Carpinus betulus*). Ďalšími druhmi sú javor poľný (*Acer campestre*), lipa malolistá (*Tilia cordata*), lipa veľkolístá (*Tilia platyphyllos*) a čerešňa vtáčia (*Cerasus avium*). Krovinné poschodie tvoria najmä zimolez obyčajný (*Lonicera xylosteum*), svíb krvavý (*Swida sanguinea*), liska obyčajná (*Corylus avellana*), vtáčí zob obyčajný (*Ligustrum vulgare*) a hloh (*Crataegus* sp.). Bylinné spoločenstvá sú zastúpené druhmi z asociácie Carici-pilosae carpinetum s dominantným výskytom ostrice chlpacej (*Carex pilosa*), ďalej sú tu hviezdička veľkokvetá (*Stelaria holostea*), veternica ájna (*Anemone nemorosa*) a kostihoj hluznatý (*Symphytum tuberosum*).

Fytogeografický okres Východoslovenská nížina zaberá najjužnejšiu časť riešeného územia. V minulosti bolo celé toto územie pokryté lužnými, dubovohrabovými a teplomilnými dubovými lesmi. Do pôvodnej skladby vegetačného krytu riešeného územia v značnej miere zasiahol človek /územie bolo osídlené už v staršej dobe kamennej/, ktorý systematickým rúbaním a kľčovaním lesných porastov prevažnú časť územia premenil na ornú pôdu, lúky, pasienky a neskôr aj na vinice. Do prirodzenej skladby takmer všetkých rastlinných spoločenstiev podstatne zasiahla intenzifikácia poľnohospodárstva, ale aj ďalšie antropogénne faktory.

Lúky a pasienky sú ďalším významným prvkom, ale v dôsledku rozsiahlych melioračných zásahov došlo k postupnému ubúdaniu prirodzených trávnych porastov, neudržiavaním a nespasaním lúk a pasienkov sa podstatne zmenila ich flóristická skladba, pričom dochádza k ich postupnému zarastaniu náletovými drevinami.

Pozornosť si zaslužia i rastlinné spoločenstvá medzi, úhorov a opustenísk ktorých v poslednom období v dôsledku úpadku družstiev pribúda, pretože umožňujú prežívanie ohrozených druhov burín, jednoročných rumoviskových rastlín a často poskytujú útočisko aj vzácnym druhom rastlín. V predmetnom území najmä v intenzívne pretvorených oblastiach (napr. polia) a lokalitách opustených plôch nachádzame segetálnu a ruderalnú vegetáciu. Segetálna vegetácia spôsobuje zaburiňovanie polí. Ruderalná vegetácia je v území pomerne rozšírená, najmä na plochách nevyužívaných, okolo okrajov obce, kde nitrofilná vegetácia signalizuje prebytok dusíka po nadmernom hnojení minerálnymi hnojivami.

Brehové porasty potokov predstavujú ďalší významný typ vegetácie. Väčšinou sú obmedzené na relatívne úzke pásy drevín pozdĺž toku. V stromovom poschodí najčastejšie sa vyskytujúcim drevinám patria vrba krehká (*Salix fragilis*), jelša lepkavá (*Alnus glutinosa*), jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*), agát biely (*Robinia pseudacacia*), ale aj ovocné stromy jablň domáca (*Malus domestica*) a slivka domáca (*Prunus domestica*). Z krovín sú časté baza čierna (*Sambucus nigra*), chmeľ obyčajný (*Humulus lupulus*), ruža šípová (*Rosa canina* agg.), ostružina ožinová (*Rubus caesius*), povoja plotná (*Calystegia sepium*) hloh jednozemenný (*Crataegus monogyna*) svíb krvavý (*Swida sanguinea*) a plamienok plotný (*Clematis vitalba*). Z bylín sú najhojnejšie prhláva dvojdomá (*Urtica dioica*), chlastnica trsteníkovitá (*Phalaroides arundinacea*), hluchavka škvrnitá (*Lamium maculatum*), netýkavka malokvetá (*Impatiens parviflora*), ďalšie druhy sú menej časté.

Medzi hlavné skupiny fytocenóz Východoslovenskej nížiny v riešenom území patria:

- fytocenózy nížinných lúk a pasienkov
- fytocenózy brehových porastov vodných tokov a vodných plôch
- fytocenózy antropický podmienených biotopov

Medzi hlavné skupiny fytoocenóz Vihorlatských vrchov v riešenom území patria:

- fytoocenózy bukových lesov
- fytoocenózy podhorských lúk a pasienkov
- fytoocenózy trnkových a lieskových krovín na podhorských svahoch

ŽIVOČÍŠTVO

Zoogeografické začlenenie územia a charakteristika fauny

Zoogeograficky patrí riešené územie (podľa Atlasu SSR, Čepelák: Živočíšne regióny) do: provincie Karpaty, oblasti Východokarpátskej znížiny, obvod Juhoslovenský potiský, okrskok nížinný. Zmenené rastlinné fytoocenózy a vplyv Východoslovenskej nížiny a Vihorlatu sa prejavujú i v zložení živočíšstva. Cez otvorenú krajinu prenikajú z juhu na dané územie teplomilné stepné živočíchy, ktoré sa tu stretávajú s horskými druhmi Karpát. Živočíchy patria medzi zástupcov spoločenstiev listnatého lesa, ako i polí, lúk, vodných tokov, vodných plôch a ich brehov.

Súčasná štruktúra zoocenóz v širšom posudzovanom území je výsledkom dlhodobého, evolučného vývoja a relatívne krátkodobého, ale veľmi intenzívneho pôsobenia činnosti človeka. Tento vplyv sa prejavuje najmä v kvalitatívnych zmenách pôvodných biotopov (habitatov), na ktoré sú jednotlivé zoocenózy viazané, vytváraní nových habitatov a vo výrazných zmenách plošného zastúpenia jednotlivých typov habitatov v krajine. Podávame stručnú charakteristiku hlavných skupín živočíšnych spoločenstiev v širšom dotknutom území.

Zoocenózy ostatných lesov.

V týchto spoločenstvách sa vyskytujú druhy živočíchov, prispôbené životu na zatienených lesných stanovištiach. Rovnako ako pri predošlej skupine sú dôležitou súčasťou týchto ekosystémov cenózy pôdnej fauny. Z bezstavovcov sú významné tie isté skupiny ako v prípade lužných lesov. Zo stavovcov sú pre listnaté lesy typické napr. salamandra škvrnitá, ropucha obyčajná, rosnička zelená, užovka stromová, na teplých a slnečných stanovištiach i užovka hladká a jašterica zelená. Z vtákov sú to napr. vlha obyčajná, žlna zelená, brhlík lesný, sýkorka belasá, s. hôrna, drozd čierny, slávik obyčajný, muchárik bielokrký, glezg obyčajný, holub hrivnák, z cicavcov netopier raniak hrdzavý, krt obyčajný, piskor obyčajný, ryšavka žltohrdlá, hrdziak hôrny, veverica obyčajná, líška obyčajná, sviňa divá, srnec hôrny a i.

Zoocenózy vôd.

Tvorí ich živočíchy, prispôbené životu vo vode (či už trvalému alebo dočasnému) alebo na vodnej hladine. Zloženie zoocenóz ovplyvňuje najmä charakter vodného prostredia - či ide o stojaté vody, pomaly alebo rýchlo tečúce, oligo- mezo- alebo eutrofné, so zatienenou alebo odkrytou vodnou hladinou, čistota vody a pod.). Na jednotlivé typy vodného prostredia sa viažu charakteristické cenózy zoobentosu, citlivo reagujúce najmä na čistotu vody a obsah rozpustených látok. V tečúcich vodách riek a väčších potokov nižších polôh sú typické napr. ploskule, kriváky, raky, lastúrniky, kôrovce, larvy hmyzu: podeniek, pošvatiek, potočnik, pakomárov. Cenózy rýb bývajú značne ovplyvnené zarybňovaním. Zoocenózy *stojatých vôd* sú zvyčajne druhovo bohaté. Z bezstavovcov sú typické jednobunkové organizmy (bičikovce, koreňonožce, výtrusníky), maloústniky, vírniky, pijavice, ulitníky, lastúrniky, kôrovce, vodné roztoče, chrobáky, bzdochy, larvy komárov a pakomárov, podeniek, vážik, pošvatiek a potočnik. Na vody (predovšetkým pomaly tečúce a stojaté) sú viazané bohaté spoločenstvá vodného vtáctva, najmä žeriavovcov (najhojnejšie sú sliepočka vodná, lyska čierna), bahniakov (kulík riečny, kalužiáčik malý), čajok, potápiek, zúbkozobcov a brodivcov.

Zoocenózy lúk a pasienkov:

Lúky a pasienky sú väčšinou druhotné stanovištia, ktoré vznikli odlesnením, len menšie plochy sú prirodzené. V týchto živočíšnych spoločenstvách sa vyskytujú druhy prispôbené priamemu pôsobeniu vonkajších činiteľov (slnečné žiarenie, zrážky, vietor, kolísanie vlhkosti a teploty). Sú druhovo bohatšie ako zoocenózy polí. Z najvýznamnejších druhov bezstavovcov sa v týchto zoocenózach vyskytujú slimáky, pavúky, roztoče, stonožky, mravce, kobylky a koníky, vošky, bzdochy, motýle, dvojkrídlovce, blanokrídlovce, chrobáky. Zo stavovcov ropucha ob., ropucha zelená, v blízkosti vodných tokov aj skokan zelený, skokan hnedý, mlok veľký, jašterica ob., jašterica zelená, z vtákov prhlaviarčierohlavý, škovránok poľný, strnádka lúčna, strnádka žltá, stehlík pestrý, labtuška lúčna, z malých cicavcov zajac poľný, hranostaj čierochvostý, lasyca myšožravá, tchor ob., tchor steoný, syseľ pasienkový.

Zoocenózy orných pôd

V okrese Sobrance je tento typ biotopu najrozšírenejší. Orné pôdy sú druhotné stanovištia vytvorené človekom s podobnými ekologickými podmienkami ako lúky a pasienky. Okrem toho však zoocenózy orných pôd musia byť prispôbené i rôznym agrotechnickým zásahom a preto sa v týchto biotopoch udržali iba značne prispôbené druhy. Druhovo sú tieto biocenózy chudobné.

Na základe pozorovania je možné pre dané riešene katastrálne územia obce Orechová a Krčava určiť nasledujúce

charakteristické druhy :

- cicavce: sma hôrná (*Capreolus capreolus*), večernica pozdná (*Eptesicus serotinus*), zajac poľný (*Lepus europeus*), hraboš poľný (*Microtus agrestis*), piskor obyčajný (*Sorex araneus*), sviňa divá (*Sus scrofa*), líška obyčajná (*Vulpes vulpes*), krt obyčajný (*Talpa europea*), jeleň hômy, mačka divá, kuna lesná a skalná,
- vtáky: výr skalný (*Bubo bubo*), sova dlhochvostá, (*Strix uralensis*) orol krikľavý (*Aquila, pomarina*) Inebolo však zaregistrované ich hniezdenie, len prelety a lovl, haja červená, krkavec čierny, škovránok poľný (*Alauda arvensis*), myšiarka ušatá (*Astotus*), myšiak hôrný (*Buteo buteo*), stehlík obyčajný (*Carduelis carduelis*), glezg obyčajný (*Coccothraustes coccothraustes*), kukučka obyčajná (*Cuculus canorus*), ďateľ veľký (*Dendrocopos major*), pinka obyčajná (*Fringilla coelebs*), vrabec poľný (*Passer montanus*), bažant obyčajný (*Phasianus colchicus*), straka obyčajná (*Pica pica*), hrdlička poľná (*Streptopelia turtus*), jarabica poľná (*Perdix perdix*),
- vodné vtáčstvo: kačica divá, (*Anas platyrhynchos*),
- plazy: jašterica obyčajná (*Lacerta agilis*), užovka stromová (*Natrix natrix*),
- motýle:: jasoň červenooký, rôzne druhy babôčok a perleťovcov, mlynárik kapustový (*Pieris brassicae*), babôčka prhlavová (*Aglais urticae*), vidlochvost ovocný (*Iphiclides podalirius*), žltáčky (*Colias sp.*) a modráčky (*Polyommatus sp.*).. Drobný motýlik *Vespina slovaciella* je pozoruhodný hlavne tým, že je doposiaľ známy len z územia Zemplína.
- obojživelníky: ropucha obyčajná (*Bufo bufo*), hrabavka škvrnitá (*Pelobates fuscus*), skokan zelený (*Rana esculenta*), mlok karpatský, salamandra škvrnitá, jašterica živorodá,
- hmyz: vzácné druhy ako: modlívka zelená, bystruška lesklá a ploská, konik stepný.

Z východokarpatských druhov žijú na danom území niektoré mäkkýše, dáždovky a mnohonôžky. Živočíchy tvoria nezastupiteľnú zložku všetkých typov spoločenstiev biosféry. V zložitých potravných reťazcoch prispievajú rozhodujúcou mierou k ekologickej rovnováhe v obehú látok a energie. Čím väčšia je druhová rozmanitosť, tým sa vytvárajú lepšie podmienky pre ďalší rozvoj územia aj v prípade, ak ich chápeme z hľadiska ekologickej stratégie ľudskej spoločnosti. Dnešné rozšírenie a zloženie fauny je výsledkom dlhodobého vývinu. Druhová ochrana je zabezpečovaná v zmysle zákona NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, vyhlášky MŽP SR č. 24/2003, ktorou sa vykonáva zákon o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, ako aj v zmysle iných právnych noriem SR a EU dotýkajúcich sa ochrany prírodných zložiek a ratifikovaných medzinárodných dohovorov (CITES, Bonn, Bern, Ramsar....).

Charakteristickým znakom posudzovaného biotopu je otvorenosť, každoročné i lokálne striedanie kultúr, ročné zmeny v kultúrach súvisiace s ich vývojom, určitá druhová stereotypnosť a časté zásahy človeka do biocenóz.

Živočíšne spoločenstvá bezstavovcov polí (kultúrnej stepi) v porovnaní s lesnými a lúčnymi spoločenstvami sú pomerne chudobné na druhy dôsledkom agrotechnických zásahov, ktoré rušivo pôsobia na štruktúru živočíšnych spoločenstiev. Významnú zložku edafónu tvorí množstvo rozličného hmyzu. Základný zoologický prieskum sa opiera o poznatky získané z predošlého obdobia. Výsledky poznania boli aktualizované priebežnými, súčasnými terénnymi pozorovaniami. Determinácia a identifikácia druhov bola prevádzaná vizuálne, sluchovou analýzou hlasových prejavov jednotlivých druhov a identifikáciou druhotných znakov výskytu.

2.1.2.5 Pôda

Pôdne typy, druhy a ich bonita

V posudzovanom území sa vyskytuje pomerne málo pestrá škála pôd, čo vyplýva z prírodných podmienok územia. Pôdy boli analyzované na základe mapovania tzv. pôdnoekologických jednotiek. Mapované pôdne jednotky boli zatriedené podľa platného morfogenetického klasifikačného systému pôd, ktorý sa používa jednotne pre poľnohospodárske aj lesné pôdy. Z pôd sú zastúpené rôzne variety hnedých pôd. Riešené územia obcí sa nachádzajú na rozhraní Východoslovenskej nížiny a predhoria Východoslovenskej pahorkatiny.

Prírodné podmienky v regióne podmieňujú kvalitu pôd, čo súvisí s ich potenciálom. Pôdy v širšom dotknutom území sa vyznačujú pásmovitou pôdnymi typov v smere od severu na juh v poradí od najnižších polôh po najvyššie – pseudogleje a kambizeme.

Prevládajúcim pôdnym druhom podľa Novákovej klasifikácie sú pôdy hlinité a ilovito-hlinité. Vývoj pôd, okrem iných činiteľov, závisí najmä od pôdotvorného substrátu, expozície svahu, jeho sklonu, klímy, vodného režimu, atď. Vzhľadom na svoj potenciál (typologicko-produkčné kategórie) ide v rámci záujmového územia celkovo o stredne až menej produkčné pôdy, čo sa prejavuje aj v ich reálnom využívaní zväčša ako orné pôdy, smerom severným sa zvyšuje zastúpenie trvalých trávnych porastov.

Pseudogleje:

Sú najrozšírenejším pôdnym typom v okrese Sobrance zaberajúce takmer 40% výmery poľnohospodárskej pôdy okresu.

Pseudogleje patria do skupiny hydromorfných pôd. Ich vývoj je ovplyvnený vsakujúcou povrchovou vodou. Sú to predovšetkým poľnohospodárske pôdy, nájdeme ich však aj pod lesom. Vznikajú na zamokrených plochách, najmä znížených, ktoré pre ťažké nepriepustné podložie nemajú riadny odtok perkolujúcej vody. Z hľadiska typologicko – produkčnej kategorizácie patria do kategórie O4 a T3 (produkčné orné pôdy až menej produkčné trvalé trávne porasty), produkčný potenciál 31 – 50 (v 100 bodovej stupnici).

Kambizeme (KM)

sú tretím najrozšírenejším pôdnym typom v okrese Sobrance zaberajúce 17,65 %. Je veľmi rozšíreným pôdnym typom prevažne na silikátových a zmiešaných substrátoch v mierne chladnej až chladnej, vlhkej klimatickej oblasti. V okrese Sobrance sú rozšírené hlavne v jeho východnej časti na úpätí Vihorlatu a Popriečného. Tieto pôdy sú charakteristické tenkým ochrickým až melanickým humusovým horizontom a výrazným kambickým B- horizontom (horizontom vnútropôdneho zvetrávania). Ide prevažne o stredne hlboké pôdy (na deluviálnych svahovinách i hlboké, na pevných skalných horninách často plytké), zrnitosťne ľahké až stredne ťažké, so stredným až veľkým obsahom skeletu. Kambizeme sú pôdy stredná úrodné, na svahoch, vhodné len pre užší sortiment poľnohospodárskych plodín, často využívané len ako lúky a pasienky.

Stupeň náchylnosti na mechanickú a chemickú degradáciu

Odlíšnosť fyzikálno-mechanických vlastností a polohy na svahu (sklonitosť) jednotlivých pôdných predstaviteľov sa odráža v ich ohrozenosti vodnou eróziou a v náchylnosti na kontamináciu.

Náchylnosť pôd na mechanickú (fyzikálnu) degradáciu súvisí jednak s vlastnosťami pôd (zrnitosť, obsah humusu, pôdna reakcia, atď.) a zároveň so spôsobom a intenzitou ich využívania (zhutňovanie podorničia ťažkou mechanizáciou, pokles humusu najmä v ornici vplyvom dlhodobého uprednostňovania priemyselných hnojív pred organickými, zvýšená plošná erózia). V riešenom území (Atlas krajiny SR, 2002) sa nachádzajú prevažne stredne až slabé odolné pôdy proti kompácii. Náchylnosť na vodnú eróziu determinuje sklonová expozícia a charakter vegetačného pokryvu (najmä prítomnosť súvislého lesného porastu). Podľa Atlasu krajiny SR sú svahové zalesnené polohy odolné voči vodnej erózii, poľnohospodársky obrábaná orná pôda na pahorkatine v predpolí Vihorlatu má strednú až stredne slabú odolnosť voči vodnej erózii.

Chemická degradácia pôd súvisí najmä so zmenou chemizmu pôd pod vplyvom priemyselných exhalátov alebo predstavuje trvalý slabý acidifikačný trend u pôd na kyslejších pôdotvorných substrátoch. Stav pôd sa vyhodnocuje v pravidelných päťročných cykloch Výskumným ústavom pôdozvedectva a ochrany pôdy (VÚPOP). Podľa VÚPOP (Správa o stave životného prostredia SR .v roku 2008) sa v riešenom území nachádzajú z hľadiska citlivosti a odolnosti poľnohospodárskych pôd voči kontaminácii prevažne pomerne odolné pôdy, v menšej miere je tu výskyt málo odolných citlivých pôd.

Stupeň znečistenia pôd

Najvyššie prípustné koncentrácie niektorých rizikových látok v pôde v mg.kg⁻¹ suchej hmoty určuje rozhodnutie MP SR o najvyšších prípustných hodnotách škodlivých látok v pôde a o určení organizácií oprávnených zisťovať skutočné hodnoty týchto látok č. 531/1994 - 540.

Podľa mapy kontaminácie pôdneho fondu (VÚPOP, in Správa o stave životného prostredia SR v roku 2008) nie je v riešenom území výskyt kontaminovanej pôdy, resp. v minimálnej miere výskyt rizikových pôd (kategória A, A1) v okrajových častiach.

A - referenčná hodnota znamená, že pôda nie je kontaminovaná, ak je koncentrácia prvku/látky pod touto hodnotou. V prípade ak dosahuje, resp. prekračuje túto hodnotu, znamená to, že obsah tejto látky je vyšší ako sú fónové (požadové) hodnoty pre danú oblasť, prípadne vyššie ako hodnoty medze citlivosti analytického stanovenia.

A1 - referenčná hodnota vzťahujúca sa k hodnote A platná pre stanovenie rizikových (škodlivých) látok vo výluhu 2M HNO₃.

B - indikačná hodnota znamená, že kontaminácia pôd bola analyticky preukázaná. Ďalšie štúdium a kontrola miesta znečistenia sa vyžaduje vtedy, ak vznik, rozloha a koncentrácia môže mať negatívny dopad na ľudské zdravie alebo iné zložky životného prostredia.

C - Indikačná hodnota pre asanáciu znamená, že ak koncentrácia prvku látky dosiahne túto hodnotu, je nevyhnutné okamžite vykonať definitívne analytické zmapovanie rozsahu poškodenia príslušného miesta a rozhodnúť o spôsobe nápravného opatrenia. Ak sa hodnoty koncentrácie nachádzajú v rozsahu B a C, je potrebné postupovať podobným spôsobom

Podľa dostupných údajov (Čurlík, Šefčík, 2002 in Atlas krajiny SR) v riešenom území sa nachádzajú nekontaminované, relatívne čisté pôdy. Nie sú tu známe ani bodové kontaminácie pôd.

Na riešenom území sa nachádzajú tieto bonitované pôdno-ekologické jednotky:

Katastrálne územie	Skupina BPEJ	BPEJ 7. miest. kód
--------------------	--------------	--------------------

Krčava	5	0311002
	6	0357002, 0357202, 0357402, 0357502, 0611002, 0656002, 0657002, 0657202, 0657302, 0665202, 0665402
	7	0358772, 0313004,
	8	-
	9	0683672

2.2 VÄZBY VYPLÝVAJÚCE Z RIEŠENIA A ZÁVÄZNÝCH ČASTÍ ÚPN VÚC KOŠICKÉHO KRAJA

Vo vzťahu k územnému plánu obce je nadradenou územnoplánovacou dokumentáciou ÚPN – VÚC Košického kraja. Pri riadení funkčného využitia, usporiadania územia a rozvoja osídlenia kraja dodržať tieto záväzné regulatívy, ktoré vyplývajú z nadradenej územnoplánovacej dokumentácie Územný plán veľkého územného celku Košický kraj - Zmeny a doplnky 2009, schválené uznesením č. 712/2009 Zastupiteľstva KSK dňa 24.8.2009 a zo záväznej časti vyhlásenej Všeobecne záväzným nariadením KSK č. 10/2009 a č. 11/2009 (úplné znenie).

Do riešenia územného plánu obce je potrebné primerane premietnuť aj námety na rozvoj obce vyplývajúce z výstupov Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Krčava, spracovaného v roku 2006.

Záväzné časti ÚPN – VÚC Košického kraja a jeho schválených Zmien a doplnkov, ktoré je potrebné zohľadniť v riešení Územného plánu obce:

1. **Vytvárať podmienky pre rovnovážny rozvoj osídlenia, ekonomiky, sociálnej a technickej infraštruktúry a ochranu životného prostredia kraja.**
2. **V oblasti osídlenia, usporiadania územia a sídelnej štruktúry**
  - 2.1. podporovať rozvoj sídelnej štruktúry vytváraním polycentrickej siete centier osídlenia, ťažísk osídlenia, rozvojových osí a vidieckych priestorov,
  - 2.2. formovať sídelnú štruktúru Košického kraja v nadväznosti na národnú a celoeurópsku polycentrickú sídelnú sústavu a komunikačnú kostru medzinárodne odsúhlasených dopravných koridorov,
  - 2.6. formovať sídelnú štruktúru na regionálnej úrovni prostredníctvom regulácie priestorového usporiadania a funkčného využívania územia jednotlivých hierarchických úrovní ťažísk osídlenia, centier osídlenia, rozvojových osí a vidieckych priestorov,
  - 2.7. rešpektovať pri novej výstavbe objekty obrany štátu a ich ochranné a bezpečnostné pásma,
  - 2.9. podporovať ťažiská osídlenia ako rozvojové priestory vytváraním ich funkčnej komplexnosti,
  - 2.10. podporovať nástrojmi územného rozvoja diverzifikáciu ekonomickej základne ťažísk osídlenia pri využívaní špecifických daností a podmienok jednotlivých území,
  - 2.15. vytvárať podmienky pre budovanie rozvojových osí v záujme tvorby vyváženej hierarchizovanej sídelnej štruktúry,
    - 2.15.1 podporovať ako rozvojové osi prvého stupňa; východoslovenskú rozvojovú os Košice – Sečovce – Michalovce – Sobrance – hranice UR,
  - 2.17. vytvárať podmienky pre rovnovážny vzťah urbánnych a rurálnych území a integráciu funkčných vzťahov mesta a vidieka,
  - 2.21. vytvárať podmienky pre udržanie a oživenie stagnujúceho a upadajúceho vidieckeho osídlenia v priestoroch;
    - 2.21.3 oblasť Sobraniec.
3. **V oblasti sociálnej infraštruktúry**
  - 3.1. zamerať hospodársky rozvoj jednotlivých okresov v kraji na zvýšenie počtu pracovných príležitostí v súlade s kvalifikačnou štruktúrou obyvateľstva s cieľom znížiť vysokú mieru nezamestnanosti vo väčšine okresov kraja,
  - 3.2. vytvárať podmienky pre rozvoj bývania vo všetkých jeho formách s cieľom zvyšovať štandard bývania a dosiahnuť priemer v kraji 340 bytov na 1 000 obyvateľov,
  - 3.3. vytvárať podmienky pre rozširovanie siete *zariadení* poskytujúcich sociálnu pomoc s preferovaním zariadení rodinného typu a zvyšovanie kvality ich služieb,
  - 3.4. podporovať rovnomerný rozvoj škôl, vzdelávacích, školiacich a preškoľovacích zariadení na území kraja,
  - 3.5. znižovať regionálne rozdiely v úrovni vzdelávania podporou vzdelávacích centier v prirodzených sídelných

- centrách a prispôsobovať sieť stredných škôl trhu práce a podporovaným ekonomickým aktivitám,
- 3.6. vytvárať podmienky pre rovnomerné pokrytie územia zariadeniami základnej zdravotnej starostlivosti pri uprednostnení prirodzených centier,
- 3.7. vytvárať podmienky pre rozširovanie siete zariadení sociálnej pomoci a sociálnych služieb pre občanov odkázaných na sociálnu pomoc a občanov s ťažkým zdravotným postihnutím,
- 3.8. podporovať rozvoj existujúcich a nových kultúrnych zariadení ako neoddeliteľnú súčasť poskytovania kultúrnych služieb obyvateľstvu a zachovania kultúrneho dedičstva, podporovať proporcionálny rozvoj kultúrnej infraštruktúry a budovanie domov tradičnej ľudovej kultúry.
- 4. V oblasti rozvoja rekreácie, kúpeľníctva a turistiky**
- 4.3. podporovať vznik regionálnych rehabilitačných centier na báze termálno-minerálnych vôd v okrese Trebišov, Sobrance, Košice - okolie a Spišská Nová Ves a na báze klimatických podmienok v priestore Mlyny - Biele Vody,
- 4.8. viazať lokalizáciu služieb zabezpečujúcich proces rekreácie a turizmu prednostne do sídiel s cieľom zamedziť neodôvodnené rozširovanie rekreačných útvarov vo voľnej krajine, pričom využiť aj obnovu a revitalizáciu historických mestských a vidieckych celkov a objektov kultúrnych pamiatok,
- 4.10. rozvíjať a zvyšovať komplexnosť, štandard a kvalitu ponuky rekreačných a športových aktivít, služieb cestovného ruchu a turizmu všetkých turisticky atraktívnych miest, obcí a stredísk cestovného ruchu,
- 4.11. podporovať výstavbu nových stredísk cestovného ruchu a rekreácie len v súlade so schválenou územnoplánovacou dokumentáciou, resp. územnoplánovacím podkladom príslušného stupňa,
- 4.13. vytvárať podmienky pre rozvoj krátkodobej rekreácie obyvateľov miest a väčších obcí budovaním rekreačných stredísk a zamerať sa na podporu budovania vybavenosti pre prímestskú rekreáciu v zázemí sídiel,
- 4.14. vytvárať podmienky pre realizáciu cykloturistických trás regionálneho, nadregionálneho a medzinárodného významu prepájajúce významné turistické centrá kraja.
- 5. V oblasti usporiadania územia z hľadiska ekológie, ochrany prírody, ochrany kultúrnych pamiatok a ochrany pôdneho fondu**
- 5.1. rešpektovať ochranu poľnohospodárskeho a lesného pôdneho fondu ako faktor usmerňujúci urbanistický rozvoj kraja,
- 5.2. zabezpečiť funkčnosť nadregionálnych a regionálnych biocentier a biokoridorov pri ďalšom funkčnom využití a usporiadaní územia, uprednostniť realizáciu ekologických premostení regionálnych biokoridorov a biocentier pri výstavbe líniových stavieb; prispôbiť vedenie trás dopravnej a technickej infraštruktúry tak, aby sa netrieštil komplex lesov,
- 5.3. podporovať výsadbu plošnej a líniovej zelene, prirodzený spôsob obnovy a revitalizáciu krajiny v nadregionálnych biocentrách a biokoridoroch,
- 5.4. rešpektovať kultúrne dedičstvo, predovšetkým chránením najcennejších objektov a súbory objektov s ich ochrannými pásmami:
- 5.7. rezervovať vo výrobných zariadeniach plochy na uplatňovanie moderných ekologických technológií a prechod na spaľovanie zemného plynu, v prospech eliminovania príčin poškodenia životného prostredia,
- 5.8. v nadväznosti na systém náhrad pri vynútenom obmedzení hospodárenia rešpektovať pri hospodárskom využití prvky regionálneho územného systému ekologickej stability a požiadavky na ich ochranu a funkčnosť; z prvkov územného systému ekologickej stability vylúčiť hospodárske využitie týchto území, prípadne povoliť len extenzívne využívanie, zohľadňujúce existenciu cenných ekosystémov,
- 5.9. podmieniť usporiadanie územia z hľadiska aspektov ekologických, ochrany prírody, prírodných zdrojov a tvorby krajinnej štruktúry,
- 5.10. rešpektovať pri organizácii, využívaní a rozvoji územia jeho prírodné danosti najmä v osobitne chránených územiach, prvkoch územného systému ekologickej stability, v územiach patriacich do súvislej európskej sústavy chránených území a ich využívanie zosúladiť s funkciou ochrany prírody a krajiny,
- 5.11. zohľadňovať pri umiestňovaní činností na území ich predpokladaný vplyv na životné prostredie a realizáciou vhodných opatrení dosiahnuť odstránenie, obmedzenie alebo zmiernenie prípadných negatívnych vplyvov,
- 5.12. zabezpečovať zachovanie a ochranu všetkých typov mokradí, revitalizovať vodné toky a ich brehové územia s cieľom obnoviť a zvyšovať vododržnosť krajiny a zabezpečiť dlhodobu priaznivé existenčné podmienky pre biotu vodných ekosystémov,
- 5.13. zabezpečiť elimináciu stresových faktorov v chránených územiach prírody;
- 5.13.1 vzdušné elektrické vedenia postupne ukladať do zeme,

5.13.4 vytvárať podmienky pre prednostnú realizáciu verejného technického vybavenia v urbanizovaných priestoroch.

6. V oblasti rozvoja nadradenej dopravnej infraštruktúry

- 6.1. rešpektovať prioritné postavenie intermodálnej infraštruktúry sietí TENT-T,
- 6.2. rešpektovať dopravné siete a zariadenia alokované v trasách multimodálnych koridorov (hlavná sieť TENT); - multimodálny koridor č. V.a. Prešov/Košice – Záhor/Čierna nad Tisou –JA, lokalizovaný pre cestné komunikácie a pre trate železničnej a kombinovanej dopravy,
- 6.12. chrániť koridory pre cesty I. triedy, ich preložky, rekonštrukcie a úpravy vrátane ich preťahov v základnej komunikačnej sieti miest a to pre
  - 6.12.1. cestu I/50 úsek (Zvolen) hranica kraja - Rožňava - Košice s prepojením na diaľnicu D –1, vrátane plánovaných mimoúrovňových dopravných uzlov a úsek Košice - Michalovce - Vyšné Nemecké (hraničný priechod na Ukrajinu), vrátane obchvatu obce Vyšné Nemecké (hraničný priechod na Ukrajinu),

7. V oblasti rozvoja nadradenej technickej infraštruktúry

- 7.1. zvyšovať podiel zásobovaných obyvateľov pitnou vodou z verejných vodovodov s cieľom dosiahnuť do roku 2010 úroveň celoslovenského priemeru,
- 7.9. znižovať rozdiel medzi podielom odkanalizovaných obyvateľov a podielom zásobovaných obyvateľov pitnou vodou,
- 7.10. zvyšovať úroveň v odkanalizovaní a čistení odpadových vôd miest a obcí s cieľom dosiahnuť do roku 2010 úroveň celoslovenského priemeru,
- 7.13. vytvárať priaznivé podmienky pre intenzívnejšie využívanie obnoviteľných a druhotných zdrojov energie ako lokálnych doplnkových zdrojov k systémovej energetike pre intenzívnejšie využívanie distribuovanej výroby elektriny v zmysle smerníc EU.

8. V oblasti hospodárstva

- 8.1 rozvíjať decentralizovanú štruktúru ekonomiky prostredníctvom vytvorenej polycentrickej sústavy osídlenia a tým zabezpečovať aj vyváženú socio-ekonomickú úroveň regiónov,
- 8.2 zabezpečiť dostupnosť trhov a vytvorenie rovnocenných podmienok pre podnikanie do budovaním územia regiónov výkonnou verejnou dopravnou a technickou infraštruktúrou,
- 8.3 dosiahnuť trvalú udržateľnosť hospodárskeho a sociálneho rozvoja regiónov v kraji,
- 8.4 stabilizovať a revitalizovať poľnohospodárstvo diferencovane podľa poľnohospodárskych produkčných oblastí s prihliadnutím na chránené územia prírody a na existujúci funkčný územný systém ekologickej stability,
- 8.5 podporovať alternatívne poľnohospodárstvo v chránených územiach prírody a v pásmach hygienickej ochrany vodných zdrojov,
- 8.6 na základe súhlasu príslušných orgánov ochrany prírody a krajiny zalesniť poľnohospodársky nevyužiteľné pozemky a realizovať ich prevod do lesného pôdneho fondu,
- 8.7 zabezpečiť starostlivosť o zachovanie a stabilizáciu plošnej výmery lesných pozemkov,
- 8.8 zabezpečiť zachovanie genofondu lesných drevín a udržanie priaznivej druhovej a vekovej štruktúry,
- 8.9 využiť monitoring biodiverzity lesných ekosystémov a zdravotného stavu lesov a zvýšiť dôraz na zlepšenie zdravotného stavu lesa,
- 8.11 vychádzať v územnom rozvoji predovšetkým z princípu rekonštrukcie a sanácie existujúcich priemyselných a stavebných areálov,
- 8.12 vychádzať pri rozvoji priemyslu a stavebníctva nielen z ekonomickej a sociálnej, ale aj územnej a environmentálnej únosnosti územia so zohľadnením špecifik jednotlivých regiónov kraja,
- 8.13 podporovať ďalšiu diverzifikáciu priemyselnej výroby, pričom osobitnú pozornosť venovať z hľadiska priemyselnej výroby zaostalým okresom Gelnica, Rožňava, Sobrance a Trebišov,
- 8.17
  - a) minimalizovať používanie fosílnych palív v energetike
  - b) podporovať efektívne zavádzanie výroby elektrickej energie a tepla z dostupných obnoviteľných zdrojov
  - c) podporovať využívanie alternatívnych zdrojov energie.

II. VEREJNOPROSPEŠNÉ STAVBY

Verejnoprospešné stavby spojené s realizáciou uvedených záväzných regulatívov sú tieto:

- 1. Cestná doprava

1.5. cesty I. triedy, ich preložky, rekonštrukcie a úpravy vrátane ich prietahov v základnej sieti miest

1.5.1. cesta I/50 v úseku (Zvolen) hranica kraja - Rožňava - Košice s prepojením na diaľnicu D-1, vrátane plánovaných mimoúrovňových dopravných uzlov a úsek Košice - Michalovce - Vyšné Nemecké (hraničný priechod na Ukrajinu),

Na uskutočnenie verejnoprospešných stavieb možno podľa § 108 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov pozemky, stavby a práva k nim vyvlastniť, alebo vlastnícke práva k pozemkom a stavbám obmedziť.

2.3 ZÁKLADNÉ DEMOGRAFICKÉ, SOCIÁLNE A EKONOMICKÉ ROZVOJOVÉ PREDPOKLADY OBCE

Podľa dynamiky vývoja pohybu obyvateľstva (prírastok, úbytok) sú obce zaradené do štyroch kategórií:

Kategória obce	Priemerný ročný prírastok obyvateľstva
rýchlo rastúca	nad + 5 %
pomaly rastúca	+2 – + 5 %
stagnujúca	- 2 – +2 %
regresívna	pod -2 %

Údaje o vekovej štruktúre obyvateľstva sú hodnotené v troch základných vekových skupinách:

- predproduktívny vek 0 – 14 rokov
- produktívny vek muži 15 – 59 rokov, ženy 15 – 54 rokov
- poproduktívny vek muži 60 a viac rokov, ženy 55 a viac rokov.

Zmenšovanie podielu mladšej populácie a zvyšovanie podielu starších vekových skupín obyvateľstva (zhoršenie vekovej štruktúry obyvateľstva) môže mať za následok pokles reprodukčných schopností populácie. Pomer predproduktívnej a poproduktívnej zložky obyvateľstva, označený ako index vitality, môže okrem iného vypovedať aj o populačných možnostiach vo výhľade.

Podľa dosiahnutej hodnoty indexu vitality sa obyvateľstvo zaraďuje do 6-tich typov populácie:

Hodnota indexu vitality	Typ populácie
Nad 300	veľmi progresívna (rýchlo rastúca)
201 – 300	progresívna (rastúca)
151 – 200	stabilizovaná rastúca
121 – 150	stabilizovaná
101 – 120	stagnujúca
Menej ako 100	regresívna (ubúdajúca)

2.3.1 Vývoj a charakteristika demografického potenciálu

K 31.12.2009 žilo v obci Krčava 432 obyvateľov, čo predstavuje 1,86 % z celkového počtu obyvateľov okresu Sobrance. Celková rozloha katastrálneho územia obce je 873,7 ha, priemerná hustota osídlenia 49 obyvateľov na 1 km².

2.3.1.1 Retrospektívny vývoj počtu obyvateľov v rokoch 1970 – 2008

Rok sčítania	1970	1980	1991	2001	2008
Počet obyvateľov	541	571	432	426	430
Prírastok obyvateľov	+ 30	- 139	- 6	+ 4	
Index rastu	105,54	75,66	98,61	100,94	
Ø ročný prírastok	+ 0,55 %	- 2,21 %	- 0,14 %	+ 0,13 %	

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné výpočty

Podľa dynamiky vývoja pohybu obyvateľstva v obci Krčava v rokoch 1980 – 1991 došlo k výraznému zníženiu počtu obyvateľov (-139 osôb), kde priemerný ročný prírastok dosiahol hodnotu - 2,21 %, čo v tomto období zaradilo obec medzi regresívne sídlo. V ďalšej dekáde rokov 1991 až 2001 sa tempo úbytku výrazne spomalilo (- 6 osôb). Populačný zvrät nastal po

roku 2001 s kladným prírastkom obyvateľov (+ 4 osoby) a priemerným ročným prírastkom + 0,13 %, čo je stagnujúca obec.

2.3.1.2 Vývoj vekovej štruktúry obyvateľstva v období rokov 1991 – 2008

Rok	Počet obyvateľov				Index vitality
	Spolu	Vekové skupiny			
		predproduktívny	produktívny	poproduktívny	
1991	432	84	251	97	86,6
%	100	19,44	58,10	22,45	
2001	426	70	263	93	75,3
%	100	16,43	61,74	21,83	
2008	430	61	271	98	62,2
%	100,00	14,19	63,02	22,79	

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné výpočty

Z uvedeného prehľadu vidieť, že veková štruktúra obyvateľstva v obci Krčava za obdobie rokov 1991 až 2008 sa postupne mení v prospech starších vekových skupín. Vývoj v obci je porovnateľný s dlhodobou nepriaznivou demografickou situáciou v okrese Sobrance, kde poproduktívne obyvateľstvo prevažuje nad predproduktívnym, čo je hlavným prejavom starnutia populácie.

Dosiahnuté hodnoty indexu vitality sú počas celého sledovaného obdobia pod hodnotou indexu 100, čo charakterizuje regresívny (ubúdajúci) typ populácie. Priemerný vek obyvateľstva v roku 1991 bol 36,7 rokov, v roku 2001 sa zvýšil na 37,8 rokov.

Podľa údajov Štatistického úradu SR v roku 2008 v obci tvoria ženy 53,49 % z celkového počtu obyvateľov. Podľa vzdelanostnej štruktúry základné vzdelanie má ukončených 24,88 % obyvateľov, učňovské a stredné bez maturity 31,92 %, stredné odborné s maturitou a stredné všeobecné 17,13 % a vysokoškolské 3,99 % obyvateľstva. Z náboženského vyznania prevláda rímskokatolícka cirkev (49,10 %) a gréckokatolícka cirkev (44,37 %). Údaje sú zo SODB 2001.

V zmysle Prognózy vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2025 (Výskumné demografické centrum INFOSTAT Bratislava 2008) a doterajšieho vývoja obyvateľstva možno očakávať nasledovný demografický vývoj obce:

Návrh pre obec Krčava :

Okres Sobrance predstavuje územie so zložitou hospodárskou situáciou, bez významnejšej ekonomickej základne, z ktorého sa obyvatelia vysťahovávajú. Najväčší úbytok spôsobuje prirodzený pohyb (prevaha zomretých nad narodenými). V záujme zvrátenia negatívneho demografického vývoja je potrebné vytvoriť dostatočný počet pracovných príležitostí, prijať opatrenia pre podporu v bytovej politike a sociálnej infraštruktúre. K vytvoreniu nových pracovných miest môže dôjsť aj vplyvom vytvorenia Slovensko-ukrajinskej Schengenskej hranice a blízkeho najväčšieho slovensko-ukrajinského hraničného priechodu vo Vyšnom Nemeckom. Na základe rozpracovaného projektu technickej a fyzickej ochrany Schengenskej hranice počet ľudí na hranici postupne vzrastá.

Pri prognóze obyvateľov do roku 2025 v obci Krčava sa vychádzalo z doterajšieho celkového pohybu obyvateľstva a využitím exponenciálnej funkcie, ktorá vychádza z teoretických úvah o stabilnej populácii. Predpokladaná miera rastu populácie (celkový pohyb obyvateľstva) je 10 ‰ za rok.

2.3.1.3 Prognóza vývoja počtu obyvateľov do roku 2025

rok	2001	2009	2010	2015	2020	2025
Krčava	426	432	436	458	481	505

Pre porovnanie uvádzame prognózu demografického vývoja za okres Sobrance a za Košický kraj (Prognózy vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2025, INFOSTAT Bratislava 2008):

rok	2010-2015	2015-2020	2020-2025	2010-2025	Ročný index rastu obyvateľov
Okres Sobrance	- 118	- 53	- 70	- 241	- 0,70 ‰/rok (úbytok)
Košický kraj	+4 636	+ 3 147	+ 165	+ 7 948	+ 0,68 ‰/rok (prírastok)

2.3.2 Zamestnanosť a pracovné príležitosti

Podľa SODB 2001 z celkového počtu 426 obyvateľov obce tvorilo 244 ekonomicky aktívnych osôb, čo predstavuje 57,28 % (okres Sobrance 50,20 %). Z toho ženy tvorili 49,18 %. Nezamestnaných ekonomicky aktívnych bolo 71 osôb, pracujúcich 126 obyvateľov obce.

Z hospodárskych odvetví najviac osôb pracovalo vo verejnej správe a obrane (39) a priemyselnej výrobe (22).

Ekonomická aktivita a zamestnanosť v roku 2001 (SODB 2001)

Obec	Počet obyvateľov celkom	Počet ekonomicky aktívnych osôb		Počet nezamestnaných	
		celkom	% z celkového počtu obyvateľov	celkom	% z ekonomicky aktívnych obyvateľov
Krčava	426	244	57,28	71	29,10

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné výpočty

Podľa štatistických sledovaní ÚPSVaR okres Sobrance vykazoval v mesiaci august 19,11 %-nú mieru evidovanej nezamestnanosti, ktorá patrí k relatívne najvyšším na Slovensku. V samotnej obci Krčava bolo v tomto období evidovaných 43 uchádzačov o zamestnanie (z toho 22 žien). Ak použijeme údaj EAO zo SODB 2001, miera evidovanej nezamestnanosti pre obec (odhad) by sa mala pohybovať na hranici 17,62 %. Údaje sú za mesiac august 2010 uvedené podľa ÚPSVaR.

Na základe „Prognózy vývoja obyvateľov v okresoch SR do roku 2025“ môžeme očakávať pre navrhované obdobie územného plánu - rok 2025 nárast poproduktívnej zložky populácie. Podľa už spomenutej prognózy za okres Sobrance v roku 2010 bol index starnutia 94,03, v roku 2025 sa predpokladá jeho zvýšenie na 108,78. Prognóza priemerného veku bola v roku 2010 v okrese Sobrance 39,17, pre rok 2025 sa predpokladá zvýšenie na 41,45. Kým prirodzený prírastok v prognózovanom období v roku 2025 má záporné hodnoty (-46), migračné saldo je kladné (+27). S týmto ukazovateľom súvisí aj vývoj ekonomicky aktívneho obyvateľstva, kedy bude dochádzať k jeho postupnému znižovaniu.

2.3.3 Bytový fond

Ku dňu Sčítania obyvateľov domov a bytov v roku 2001 domový fond tvorilo 140 domov, z ktorých bolo 136 rodinných domov, 3 bytové domy a 1 byt v inej budove. Trvale obývaných bolo 107 domov, v ktorých bolo 124 bytov:

- 103 bytov v rodinných domoch, 20 bytov v bytových domoch a 1 byt v inej budove,
- v obci je 33 neobývaných rodinných domov, z ktorých 2 sú určené na rekreáciu.

2.3.3.1 Vývoj počtu trvale obývaných bytov v rokoch 1970 – 2001

Rok sčítania	1970	1980	1991	2001
Počet trvale obývaných bytov v obci	136	146	132	124
Prírastok bytov		+ 10	- 14	- 8
Počet bytov / 1 000 obyv.	251,4	255,7	305,6	291,1
Okres Sobrance	226,9	253,9	286,9	282,3
Košický kraj	247,6	273,6	297,9	296,8
		SR	370,0	353,5

Zdroj: ÚPN-VÚC Košický kraj, Zmeny a doplnky 2009, vlastné výpočty

Z rozboru základných charakteristík bytového fondu obce Krčava možno konštatovať, že doterajší vývoj bytov zaznamenal najväčšiu dynamiku pred rokom 1980. V období 1980 - 2001 tempo nárastu počtu bytov pokleslo do záporných hodnôt, prírastky bytového fondu pozostávali z dokončovania hromadnej bytovej výstavby a výstavby individuálnymi stavebníkmi. V rokoch 1970 – 2001 obec dosahovala v počte bytov na 1000 obyvateľov a v počte obyvateľov na jeden byt (obložnosť) hodnoty nad priemerom okresu Sobrance.

Vývoj obložnosti v rokoch 1970 - 2001

Rok sčítania	1970	1980	1991	2001
Obložnosť (obyv./ byt)	3,98	3,91	3,27	3,43
Okres Sobrance	4,41	3,94	3,49	3,54
Košický kraj	4,04	3,65	3,36	3,37

SR	2,83
----	------

Zdroj: ÚPN-VÚC Košický kraj, Zmeny a doplnky 2009, vlastné výpočty

Priemerný vek rodinných domov je 43 rokov, bytových domov 36 rokov. Postavené sú prevažne z materiálov kameň a tehla. Priemerný počet obytných miestnosti na jeden byt je 3,65. Počet osôb na jeden byt v roku 2001 tvorilo 3,43 osôb.

Trvale obývané byty podľa obdobia výstavby

Obec	1899 a nezistené	1900-1919	1920-1945	1946-1970	1971-1980	1981-1990	1991-2001	spolu
Krčava	4	-	18	70	16	10	6	124
%	3,22	0	14,51	56,45	12,90	8,06	4,84	100

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné výpočty

Z uvedeného prehľadu o dobe výstavby možno konštatovať, že v rokoch 1946 – 1970 bol najväčší nárast bytovej výstavby až 54 rodinných domov a 16 bytov v bytovom dome (56,45 %), v ďalších rokoch dochádza postupne k znižovaniu bytovej výstavby.

Vo všeobecnosti po roku 1991 dochádza k útlmu bytovej výstavby, kde prírastky pozostávali len z dokončovania bytov. V rokoch 1996 - 2001 boli postavené 3 rodinné domy.

Vo vzťahu k prognóze vývoja obyvateľstva a potrebám rozvoja bytovej výstavby v obci je potrebné sa zamerať na obnovu jestvujúceho bytového fondu, zvýšenie jeho kvality a modernizáciu. Rozvoj bývania navrhnuť tak, aby v roku 2025 pri predpokladanom zvýšení počtu obyvateľov na 505 boli dosiahnuté tieto ukazovatele:

- počet obyvateľov na jeden byt 3,00
- počet bytov na 1 000 obyvateľov 333,3,

čo sú odporúčané hodnoty pre okres Sobrance v roku 2025 (ÚPN-VÚC Košický kraj, Zmeny a doplnky 2009). To znamená pre predpokladaný nárast obyvateľov o 73 do roku 2025 (od roku 2009) je potrebných cca 24 bytov. Ak by sme chceli dosiahnuť ukazovateľ obľobnosti 3,00 pre celkový počet obyvateľov 505 v roku 2025 je potrebné navrhnuť a pripraviť územie pre výstavbu nových bytov a rekonštrukciu jestvujúceho bytového fondu na cca 168 nových bytových jednotiek.

V obci sú navrhované nové plochy pre bytovú zástavbu v lokalitách:

- juhovýchodná časť na hranici zastavaného územia lokalita „Záhrady“,
- severná časť na hranici zastavaného územia – lokalita „Olšiny“
- využitie nadrozmerných záhrad a prieluk v obci.

2.4 RIEŠENIA ZÁUJMOVÉHO ÚZEMIA A ŠIRŠIE VZŤAHY OBCE

2.4.1 Význam, poloha a funkcia obce v štruktúre osídlenia

Obec leží v severovýchodnej časti Východoslovenskej nížiny pri jej prechode do podhoria Poriečneho v nadmorskej výške okolo 129 m. V k.ú. sa našli stopy po slovanskom sídlisku a keramika z 8. až 10. storočia. Dedina jestvovala pred koncom 13. storočia. Je názov sa v písomnostiach z 13. a 16. storočia vyskytuje pravidelne v tvare Korchua, čo už bol maďarizovaný názov odvodený od staršieho slovenského názvu Krčava. Predpokladá sa, že názov nebol odvodený od zemianskeho vlastníka. Archeologické doklady a starobylý názov dediny dosvedčujú, že Krčava jestvuje od predveľkomoravského obdobia a patrí k najstarším slovanským- slovenským sídliskám v tomto kraji. Do roku 1918 obec administratívne patrila do Užskej stolice. V rokoch 1939-1944 bola pripojená k Maďarsku.

Z hľadiska štruktúry osídlenia patrí obec Krčava do druhej veľkostnej skupiny (500-1 000 obyv.) obcí v Košického kraji. Obec Krčava leží na významnej nadradenej cestnej sieti. Ide o cestu I/50 so smerom Košice - Michalovce, ktorá je hlavnou európskou cestou E50 v trase Košice-Michalovce-štátna hranica SR/UA a je zaradená do siete transeurópskych magistral „TEM“ úsek TEM4. Nachádza sa v suburbálnom pásme mesta Sobrance. Je typickým vidieckym sídlom v zázemí mesta Sobrance, ktoré pre osídlenie vo svojom okolí saturuje potreby vyššieho občianskeho vybavenia a poskytuje pracovné príležitosti. Väzby obce na mesto Sobrance sú podporené aj komunikačným prepojením po ceste I/50. Po tejto ceste v smere na Vyšné Nemecké sa obec napája na hraničný priechod na slovensko-ukrajinskej hranici.

V súlade so záväznými výstupmi ÚPN – VÚC Košického kraja je potrebné posilňovať väzby medzi mestom a jeho

vidieckym zázemím a vytvárať rovnocenné kultúrne a sociálne prostredie, pričom treba zachovať vidiecky charakter osídlenia a ráz krajiny s prírodnými a urbanistickými špecifikami. V týchto intenciách je potrebné v Územnom pláne obce Krčava riešiť ďalší rozvoj obce.

V severovýchodnej a východnej časti katastrálneho územia obce sa nachádzajú lesné porasty (cca 24,3% územia) ostatné územie je bez lesného porastu. Na ostatnom území prevláda orná pôda, resp. lúky a pasienky. Najvýznamnejší tok, ktorý tečie cez územia je potok Toroška a Oľšava.

Urbanizácia obce prebiehala pozdĺž hlavných komunikačných koridorov s rozširovaním zástavby smerom severovýchodným a juhozápadným. Pre priestorovú štruktúru je charakteristická jednopodlažná, miestami dvojpodlažná zástavba rodinných domov postavených prevažne v povojnovom období. Sú tu objekty občianskeho vybavenia a malé výrobné a nevýrobné prevádzky.

Dominantou obce Krčavy je gréckokatolícky kostol sv. Petra a Pavla a novostavba rímskokatolíckeho kostola sv. Matúša.

Celé zastavané územie je veľmi narušené cestnou sieťou. Hlavne cesta tr. I/50 prechádza pozdĺž celého územia.

2.4.2 Väzby obce na záujmové územie

Dopravné a pracovné väzby sú prevažne na mesto Sobrance, ktoré je vzdialené cca 10 km. Z hľadiska širších väzieb je pre obec špecifické, že sa nachádza na cestnej dopravnej trase (cesta I/50 Košice – Michalovce – Sobrance – št.hr. Ukrajina), medzinárodného a regionálneho významu (hlavná sieť TEN-T), leží v suburbánnom pásme okresného mesta Sobrance a v turisticky zaujímavom prírodnom prostredí Vihorlatských vrchov.

2.4.3 Poloha obce v špecifickom prostredí

Špecifickosť prostredia skúmaného územia je v polohe:

- na cestnej dopravnej sieti (cesta I/50) medzinárodného a regionálneho významu,
- v suburbánnom pásme okresného mesta Sobrance a mesta Michalovce
- v turisticky zaujímavom prírodnom prostredí Vihorlatských vrchov.

2.4.4 Technická infraštruktúra

V obci Krčava je vybudovaný verejný vodovody, ktorý je vo vlastníctve VVS, a.s.. Zásobovanie pitnou vodou je zo Sobraneckého skupinového vodovodu.

Obec má vybudovanú kanalizáciu s odvedením splaškových vôd a ich čistením v obecnej ČOV situovanej v západnej časti zastavaného územia obce Krčava.

Dažďové vody sa zbierajú v cestných rigoloch a z nich jarkami a stružkami stekajú do Toroškovho a Oľšava potoka.

Pre napájanie odberných elektrických zariadení na území a v kat. území obce sú využívané ako zdroje el. energie transformačné stanice primárne napájané 22 kV VN prípojkami z VN vedenia č. 544. Priamo v obci sa nachádzajú 4 transformačné stanice, jedna transformačná stanica sa nachádza mimo zastavané územie v areáli družstva.

Telekomunikačne sú obec je súčasťou Regionálneho technického centra Východ. V obci Krčava je digitálna ústredňa v objekte pošty. V budúcnosti sa neuvažuje so zmenou umiestnenia. Cez k.ú. obce prechádzajú optické káble (OK).

Mobilnú telekomunikačnú sieť na území obcí zabezpečuje spoločnosť Orange Slovensko, a.s. a T-mobil Slovensko, a.s. V k.ú. sa nenachádzajú žiadne stožiare týchto spoločností. Spoločnosť T-Mobil Slovensko plánuje v horizonte 5 rokov sa výstavbu stožiara.

V súčasnej dobe je príjem rozhlasového a televízneho signálu zabezpečený prostredníctvom individuálnych antén cez televízny vykryvač. Príjem programu je prenášané družicami cez individuálne parabolické antény.

Riešená obec je plynofikovaná. Obec má vybudované plynárenské zariadenia pre dodávku a prepravu zemného plynu. Najbližšia regulačná stanica plynu je mimo k.ú. obce Krčava. Nachádza sa v k.ú. obce Tibava RS 3000-2/2-440.

2.5 NÁVRH URBANISTICKEJ KONCEPCIE PRIESTOROVÉHO USPORIADANIA

2.5.1 Urbanistická koncepcia a kompozícia obce

V severovýchodnej a východnej časti katastrálneho územia obce Krčava sa nachádzajú lesné porasty (cca 24,3% územia) ostatné územie je bez lesného porastu. Na ostatnom území prevláda orná pôda, resp. lúky a pasienky. Najvýznamnejší tok, ktorý tečie cez územia je potok Toroška a Oľšava.

Urbanizácia obce prebiehala pozdĺž hlavných komunikačných koridorov s rozširovaním zástavby smerom severovýchodným a juhozápadným. Pre priestorovú štruktúru je charakteristická jednopodlažná, miestami dvojpodlažná zástavba rodinných domov postavených prevažne v povojnovom období. Sú tu objekty občianskeho vybavenia a malé výrobné a nevýrobné prevádzky.

Dominantou obce Krčavy je gréckokatolícky kostol sv. Petra a Pavla a novostavba rímskokatolíckeho kostola sv. Matúša.

Celé zastavané územie je veľmi narušené cestnou sieťou. Hlavne cesta tr. I/50 prechádza pozdĺž celého územia.

Z hľadiska širších väzieb je pre obec špecifické, že sa nachádza na cestnej dopravnej trase (cesta I/50), medzinárodného a regionálneho významu (hlavná sieť TEN-T), leží v suburbánnom pásme okresného mesta Sobrance a v turisticky zaujímavom prírodnom prostredí Vihorlatských vrchov.

Návrh

V Územnom pláne obce je navrhované:

- v obci sa nenachádza centrum obce. Navrhované je vytvoriť centrum obce na území od základne školy, ku gréckokatolíckemu chrámu, obecnému úradu a ku rímskokatolíckemu kostolu: revitalizáciu - dokončiť zeleň a verejnými pešími priestormi,
- rešpektovať založenú urbanistickú štruktúru obce a návrh zástavby mimo súčasne zastavané územie obce riešiť tak, aby boli vytvorené priestorové a funkčné väzby na súčasnú urbanistickú štruktúru sídla,
- územný rozvoj obce orientovať na zlepšenie kvality sociálneho a životného prostredia, na rozvoj obytnej funkcie, dopravnej a verejnej technickej infraštruktúry a ekonomickej základne,
- kompozičné a priestorové väzby na prírodné hodnoty v území a na potenciálne rekreačné priestory,
- priestorové zásady a regulatívy pôdorysného a výškového usporiadania zástavby tak, aby boli rešpektované kompozične významné urbanistické a architektonické celky.

Návrh centrálného priestoru obce modeluje budúcnosť spoločenského života a určuje umiestnenie nových funkcií na území obce. Úprava centrálného priestoru si bude vyžadovať zmeny v organizácii a usporiadaní územia. Úpravy nastoľujú a zabezpečujú súlad medzi individuálnymi záujmami dotknutých majiteľov domov a pozemkami so záujmami celej obce.

2.5.2 Vymedzenie potrieb bývania, občianskej vybavenosti, rekreácie, výroby, dopravy, zelene a ostatných plôch

2.5.2.1 Obytná zástavba

Zastavané územie má prevažne obytnú funkciu. V zadnej časti dvorov sa nachádzajú prístavky a stavby, ktoré súvisia s drobnochovateľstvom a s poľnohospodárskou činnosťou majiteľa. V celej obci prevláda zástavba povojnová (rok výstavby cca 50-70 roky). Táto zástavba je zastúpená približne 60% z celkového počtu stavieb. Domy majú manzardové a sedlové strechy. Objekty postavené v tomto období sú po čiastočnej alebo úplnej rekonštrukcii.

Pozdĺž cesty I/50 sa nachádza zástavba domov, ktorá bola postavená pred II. sv. vojnou. Túto zástavbu reprezentujú trojpriestorové domy z pálenej a nepálenej tehly z prvej tretiny 20. Storočia. K takýmto domom, ktoré predstavujú typickú ľudovú architektúru z konca minulého a začiatku tohoto storočia, môžeme zaradiť domy so popisným číslom 2, 46, 84, 86, 87, 123, 139, 148, 165, 180. Prevažná časť týchto domov je prevažne po čiastočnej rekonštrukcii. Dom so súp. č. 148 a 180 je zlom stavebnotechnickom stave.

Na ostatných uliciach sa nachádza prevažne zástavba postavená v 70-90 rokoch. Vo východnej časti obce sa nachádzajú dve bytové domy so šiestimi bytmi.

Návrh

Z hľadiska urbanistickej kompozície sa navrhuje obec rozvíjať v súlade s jej terajšou kompozičnou štruktúrou formou ulicovej zástavby. V severovýchodnej a východnej časti k.ú. obce Krčava sa nachádzajú lesné porasty a chránené územie Natura 2000 – CHVÚ Vihorlatské vrchy.

Pre rozvoj bytovej výstavby je navrhované prioritne zastavať voľné parcely v existujúcej zástavbe nachádzajúce sa v prielukách, ako nezastavané, prípadne ktoré vzniknú asanáciou pôvodnej zástavby. Nové plochy sú navrhované v častiach s existujúcou komunikáciou, prípadne inou technickou infraštruktúrou, alebo v miestach jej plánovaného umiestnenia.

V územnom pláne navrhujeme pre zástavbu v lokalitách:

- juhovýchodná časť na hranici zastavaného územia lokalita „Záhrady“,

- severná časť na hranici zastavaného územia – lokalita „Olšiny“
- západná časť na hranici zastavaného územia lokalita „Za Tablami a Za Kertami“ – rezervná plocha (výhľad),
- využitie nadrozmerných záhrad a prieluk v obci.

Pri všetkých novostavbách a rekonštrukciách rodinných domov navrhujeme vychádzať z princípov uplatňovania regionálnych prvkov so šikmými strechami, rešpektujúc merítko a výraz týchto stavieb a zladit' s ich funkčnou vybavenosťou. Pri samostatne stojacích domoch navrhujeme objekty orientovať na úzkych pozemkoch štítom do ulice. Tento princíp navrhujeme uplatňovať aj v samotnom materiálovom prevedení.

2.6 NÁVRH FUNKČNÉHO VYUŽITIA ÚZEMIA OBCE

Navrhovaným urbanistickým riešením sa má dosiahnuť principiálne funkčné zónovanie obce a hierarchizované usporiadanie jeho vnútornej štruktúry a vonkajších väzieb. Vylúčenie prevádzkových konfliktov a vzájomných negatívnych vplyvov.

V obci prevláda funkčné územie - obytné územie. Doplnené je o plochy občianskej vybavenosti, verejného dopravného a technického vybavenia, zelene a športovísk.

K dosiahnutiu zámerov urbanistickej koncepcie sa v územnoplánovacej dokumentácii stanovujú regulácie funkčného využitia územia. Určuje prípustnosť funkčného využitia jednotlivých konkrétnych plôch, ktorá je záväzným regulatívom pri plánovaní výstavby a pri rozhodovaní o prípustnosti jednotlivých stavieb. Reguláciou funkčného využitia sa definuje a špecifikuje funkcia každej konkrétnej plochy v obci, zároveň sa stanovuje lokálna prípustnosť druhu zástavby formou prípustných, obmedzujúcich alebo vylučujúcich podmienok pre objekty a funkcie.

2.6.1.1 Bytová zástavba

Lokality navrhované v súčasne zastavanom a mimo zastavané územie obcí na obdobie 15 – 20 rokov

maximálna podlažnosť	1 podz. podlažie, 1 nadzem. podlažie a obytné podkrovie,
veľkosť pozemkov	1000 – 1500 m ²
šírka stavebného priestoru	15 m, 9 (10) m od osi prístupovej komunikácie
šírka uličného priestoru	10 m
doporučené využitie	polyfunkčné rodinné domy, bývanie, služby, komerčná vybavenosť
doplnková funkcia	drobné doplnkové objekty
nedoporučené funkcie a činnosti	v predzáhradkách výsadba zeleniny

Stavby pre chov drobného zvieratstva umiestňovať na pozemkoch rodinných domov, pokiaľ je prevádzka takých stavieb hygienicky nezávadná, alebo spĺňajú nasledovné požiadavky:

- objekty s hygienicky závadnou prevádzkou v obytnej zástavbe (stajne, nádrže na tuhé a tekuté exkrementy) situovať v nasledovnej vzdialenosti od objektov rodinných domov: Nevyhnutným je zabezpečenie vyprázdňovania žúmp a hnojísk, kapacita hnojísk musí byť vypočítaná na 6 mesiacov.

Maximálne kapacity živočíšnej výroby v obytnej zástavbe dediny, výbehy sa nepovoľujú:

- ošípané vo výkrme do 3 VDJ (10 ks)
- kravy do 3 VDJ (3 ks)
- hydina do 1 VDJ (30 ks)

Vzťah obytného domu a objektu živočíšnej výroby vychádza z mikrobiálnej ochrany proti šíreniu zápachov, zdrojom zápachov a šírenia baktérií sú ošípané a hnojiská.

Výstavba hospodárskeho stavu musí zodpovedať vo vzťahu k objektu suseda:

- zásadám požiarneho zabezpečenia v závislosti na požiarnej odolnosti stavebnej konštrukcie, murované hospodárske stavby (chov a skladovanie)

Zásady veterinárnej ochrany:

- v jednom ustajňovacom priestore je možné ustajniť všetky kategórie zvierat, ošípané so samostatným vchodom v samostatnej časti. Hydina sa musí chovať v samostatnom objekte. Veterinárne ochranné pásma sa v malo chovoch nestanovujú. Vybudovanie nepriepustných hnojísk pre slamený hnoj s odtokom močovky do žumpy. V ochrannom pásme studní nie je možné budovať poľnohospodárske prevádzky.

Dôležitým je zriaďovanie hygienického zariadenia (filtra) medzi časťou určenou na chov hospodárskych zvierat a čistým

dvorom.

Prestavba a dostavba jestvujúcej urbanistickej štruktúry je definovaná sústavou regulatívov, uvedených vo výkrese č.3Kr.

Regulácia štruktúry zástavby

V obci je navrhnutá otvorená zástavba - prerušovaná štruktúra zástavby (samostatne stojace domy, dvojdomy).

V územnom pláne je územie rozdelené na lokality, v ktorých platí nasledovná funkčná regulácia zástavby s uvedením prípustného, obmedzeného a zakázaného využitia územia:

Funkčné územie rodinných domov

Funkčné využitie: - hlavná funkcia je bývanie v rodinných domoch a vilách, v nízkopodlažnej zástavbe. Zastavanosť pozemku stavbami na bývanie max. 35%.

❖ *Prípustné sú:*

1. Rodinné domy, vily s maximálnym počtom 2 b.j.
2. Občianska vybavenosť, rekreačné ubytovanie – penzióny a pod..
3. Pre obsluhu územia slúžiace športové zariadenia – bazén, malé ihriská a i..
4. Doplnková funkcia (záhradné domky, menšie ihriská a vodné plochy, drobné hospodárske objekty) – umiestňovať prednostne v zadných častiach parcel.
5. Garáže pre osobné automobily na pozemkoch rodinných domov .

❖ *Výnimočne prípustné sú:*

6. Rodinné domy s drobnochovom hospodárskych zvierat (*počet chovaných zvierat v zmysle regul. č. 1.2.10.1. záväznej časti*).
7. Obchody, služby a malé nerušivé remeselnícke prevádzky slúžiace potrebám miestneho obyvateľstva.
8. Malé stravovacie zariadenia.
9. Komerčné záhradníctva
10. Sklady a garáže slúžiace pre samostatne hospodáriacich roľníkov (SHZ).

❖ *Podmienky prevádzkovania uvedených činností:*

11. Odstavné plochy musia byť riešené na pozemku prevádzkovateľa služieb,
12. Uvedené služby nesmú mať negatívny vplyv na životné prostredie (hluk, vibrácie, zápach, odpadové vody znečistené ropnými látkami a pod.,

❖ *Nepripustné sú:*

13. Skladové zariadenia, zariadenia na spracovanie a výkup poľnohosp. produkcie, hygienicky závažná výroba.
14. Servisy, garáže mechanizmov

Funkčné územie pre bytové domy do 3 nadzemných podlaží

Funkčné využitie: - hlavná funkcia je bývanie v bytovom dome, v nízkopodlažnej zástavbe. Zástavba je samostatne stojacími alebo radovými objektami. Zastavanosť pozemku stavbami na bývanie max. 65%. Stavby so šikmou strechou, max. s tromi nadzemnými podlažiami a využiteľným podkroviem. Stavby s plochou strechou sa vylúčujú.

❖ *Prípustné sú:*

1. Obytné buovy do výšky 3 nadzemné podlažia.
2. Doplnková funkcia (záhradné domky, menšie ihriská a vodné plochy, drobné hospodárske objekty) – umiestňovať prednostne v zadných častiach parcel.
3. Obchody, služby a malé nerušivé remeselnícke prevádzky slúžiace potrebám miestneho obyvateľstva.
4. Garáže pre osobné automobily na pozemkoch bytových domov .

❖ *Výnimočne prípustné sú:*

5. Ubytovacie a stravovacie zariadenia.
6. Nerušivé remeselnícke prevádzky.

❖ *Podmienky prevádzkovania uvedených činností:*

7. Odstavné plochy musia byť riešené na pozemku prevádzkovateľa služieb,
8. Uvedené služby nesmú mať negatívny vplyv na životné prostredie (hluk, vibrácie, zápach, odpadové vody znečistené ropnými látkami a pod.,

❖ Nepripustné sú:

9. Servisy, garáže mechanizmov pre nákladné automobily.
10. Hygienicky závadná výroba.
11. Veľkokapacitné objekty.
12. Chov dobytka vo veľkom rozsahu.

Navrhované obmedzenia pre navrhovanú zástavbu:

- pre obytnú zástavbu, ktorá sa nachádza v bezprostrednej blízkosti ochranného pásma VN elektrického vedenia 22 kV, sa stanovujú podmienky v zmysle zákona č. 251/2012 Z.z. o energetike,
- rešpektovať hydromelioračné zariadenia (závlahové zariadenie a odvodňovacie kanály) a nezasahovať do nich stavebnou činnosťou,
- v neohradzovanom vodnom toku sa môžu povoľovať stavby za podmienky, že bude zabezpečená individuálna ochrana stavieb na zodpovednosť stavebníka. Pri povoľovaní stavieb je potrebné vypracovať hladinový režim toku s umiestnením stavieb mimo zistené záplavové územie nad hladinu Q100 ročnej veľkej vody,
- v ochrannom pásme pohrebiska (cintorína) sa nemôžu povoľovať žiadne budovy
- výstavbu je možné povoliť na území, kde sú lokalizované zosuvy územia za podmienky podrobného geologického prieskumu a následnej stabilizácie svahu.

2.6.1.2 Občianska vybavenosť a sociálna infraštruktúra

V obci sa nachádzajú zariadenia základnej občianskej vybavenosti. V rámci sociálnej infraštruktúry (školsťvo, zdravotníctvo, kultúra, sociálne zariadenia) sú v obci zastúpené zariadenia školstva a kultúry. V obci je základná škola (1.-9.ročník) s materskou školou a školskou jedálňou. Materská škola (cca 20 detí) má zabezpečené stravovanie v základnej škole. V strede obce sa nachádza objekt obecného úradu. Kapacitne bude objekt postačovať aj vo výhľadovom období. Knižnica sa nachádza v budove školy.

Základné zdravotnícke služby v obci sú zabezpečené v obvodnom zdravotnom stredisku v južnej časti obce. Nachádza sa v ňom ambulancia všeobecného lekára.

Z verejných služieb má obec úradovňu obecného úradu, poštu, gréckokatolícky chrám, rímskokatolícky kostol a verejný cintorín s domom smútku. Objekt hasičskej zbrojnice sa nachádza v strede obce pri obecnom úrade. Vo východnej časti je kaštieľ, ktorý slúžil pre účely školstva (objekt je určený na asanáciu). V areáli kaštieľa je navrhovaný zberný dvor a kompostovisko.

Obchodná vybavenosť je zastúpená s predajňami potravín, drobného tovaru a pohostinským zariadením. Ďalšie predajne potravín a pohostinstvá sú situované v rod. domoch alebo účelových budovách. V obci sa nachádza prevádzka Motorest Marko. V juhovýchodnej časti zastavaného územia sa nachádza nefunkčné zariadenie čerpacej stanice (areál je určený na asanáciu).

V obci je plocha pre futbalové ihrisko (komplexná rekonštrukcia). Školský areál má ihrisko.

V severnej časti zastavaného územia je areál tehelne.

V západnej časti areál hospodárskeho dvora Krčava.

V územnom pláne obce je navrhované :

- v súvislosti s rozvojom bytovej výstavby a s potrebou zvýšenia kvality sociálneho prostredia, dobudovanie adekvátnych kapacít občianskeho vybavenia a verejných a komerčných služieb,
- rekonštrukcia obecného úradu, základnej školy, materskej školy a vytvoriť priestorové podmienky pre viacúčelové využitie priestorov,
- rekonštrukcia zariadení pre kultúru a osvetu s dôrazom na polyfunkčné využívanie priestorov (klubové priestory pre mladých a dôchodcov), pričom predovšetkým využiť pre tieto účely nedostatočne využité priestory existujúcich objektov,
- revitalizácia centrálnej časti obce, na dobudovanie ihrísk, zelene a prislúchajúcich odstavných plôch pre motorové vozidlá,
- rozšírenie cintorína a rešpektovať jeho ochranné pásmo

Verejné, komunikačné, zhromažďovacie a parkové plochy

Návrh vytvára priestor pre plochy verejného spoločenského kontaktu pri objektoch občianskej vybavenosti a v priestoroch komunikačných uzlov so zreteľom na možnosti v území. Rozptyľové zhromažďovacie plochy, námestia a parkové plochy sa nachádzajú v strednej časti obce – územie pri základnej škole, rímskokatolíckom kostole, pri obecnom úrade a plocha pri gréckokatolíckom chráme.

Funkčné územie občianskej vybavenosti

Funkčné využitie: - pre umiestnenie komerčnej a nekomerčnej občianskej vybavenosti miestneho významu. Súčasťou sú stavby dopravného a technického vybavenia slúžiace základnej funkcii, verejná zeleň, drobné účelové stavby, drobná architektúra. Parkovanie musí byť zabezpečené na pozemku prevádzkovateľa, alebo na vyhradených parkoviskách na verejných komunikáciách. Zastavanosť pozemku stavbami max. 40%. Výšková hladina max.. 2 nadzemné podlažia.

- ❖ **Prípustné sú:**
  1. Obchody, služby, administratívne a správne zariadenia.
  2. Zariadenia pre verejnú správu.
  3. Služby v oblasti cestovného ruchu
  4. Cirkevné, výchovné a kultúrne zariadenia.
  5. Zdravotnícke zariadenia a zariadenia sociálnej starostlivosti.
  6. Stravovacie a ubytovacie zariadenia, zábavné zariadenia.
  7. Školské zariadenia
  8. S hlavnou funkciou súvisiaca technická a obslužná vybavenosť.
  9. Verejné a vyhradené parkoviská, pre osobné automobily.
- ❖ **Výnimočne prípustné sú:**
  10. Byty v nebytových domoch, pohotovostné byty a ubytovne.
  11. Nerušivé remeselnícke zariadenia.
- ❖ **Podmienky prevádzkovania uvedených činností:**
  12. Odstavné plochy musia byť riešené na pozemku prevádzkovateľa služieb,
  13. Uvedené služby nesmú mať negatívny vplyv na životné prostredie (hluk, vibrácie, zápach, odpadové vody znečistené ropnými látkami a pod.,
- ❖ **Nepripustné sú:**
  14. Chov úžitkových zvierat
  15. Výroba

2.6.1.3 Funkčné územie výroby, skladov, odpadového hospodárstva

Z výrobných prevádzok sa v obci nachádza:

Z výrobných prevádzok sa tu nachádza areál bývalej tehelne. V súčasnosti je tehelňa mimo prevádzky.

V severovýchodnej časti je dobývací priestor - DP (817) „Krčava“ – tehliarske suroviny, určený pre spoločnosť Plynoz a.s. Sobrance.

Polnohospodárska výroba

Významnejšou hospodárskou aktivitou v obci je poľnohospodárska výroba zabezpečovaná poľnohospodárskymi podnikmi PD Krčava. Poľnohospodársky dvor je situovaný v západnej časti katastrálneho zastavaného územia obce.

Menej dostupné sú údaje o súkromne hospodáriacich roľníkoch, ktorí však z hľadiska nízkeho počtu SHR významnejšie neovplyvňujú rozvoj poľnohospodárstva v obci. SHR – sú to služby súvisiace s pestovaním plodín, rozmnožovanie rastlín

Lesné hospodárstvo

V kat. území obce Krčava sa podľa katastra nehnuteľnosti nachádzajú lesné pozemky o výmere 211,8602 ha z celkovej výmery k.ú. 873,7416 ha čo predstavuje lesnatosť 24,3%.

V územnom pláne obce je navrhované :

- navrhujeme modernizáciu jestvujúcich stavieb a dobudovanie adekvátnych kapacít pre prvovýrobu a spracovanie poľ. produktov,
- riešiť rozvoj nových výrobných a nevýrobných aktivít a služieb vytvorením ponuky nevyužitých objektov a priestorov na území obce, vytvoriť podmienky pre umiestnenie malých remeselných prevádzok na zvýšenie počtu pracovných príležitostí v obci.

Funkčné územie výroby, skladov, odpadové hospodárstvo

Funkčné využitie: umiestnenie zariadení výroby a skladov, kompostárne a zberného dvora. Neoddeliteľnou súčasťou areálu je ochranná zeleň.

- ❖ **Prípustné sú:**

1. Hygienicky nezávadná výroba.
2. Zberné dvory a kompostárne.
3. Skladové hospodárstvo.
4. Pohotovostné (služobné) bývanie v nebytových domoch.
5. Malé stravovacie zariadenia.
6. Služby, malé nerušivé remeselnícke prevádzky slúžiace potrebám miestneho obyvateľstva.
7. Čerpacie stanice.

❖ *Nepripustné sú:*

8. Prvotné spracovanie surovín (huty, zlievárne, chemický priemysel, drevársky a papiernický priemysel, spracovanie ropy, hnojív a pod.).
9. Ťažká priemyselná výroba.
10. Ostatné funkcie, ktoré nesúvisia s hlavnou funkciou.

Funkčné zmiešané územie výroby a občianskej vybavenosti – lokalita „Na table“, lokalita „Tehelňa“

Funkčné využitie: - územie pre drobné podnikanie s ekologicky čistou výrobou, pre výrobné služby, remeslá, pre umiestnenie komerčnej a nekomerčnej občianskej vybavenosti miestneho významu. Súčasťou sú manipulačné a odstavné plochy. Na ploche môžu byť stavby dopravného a technického vybavenia slúžiace základnej funkcii. Neoddeliteľnou súčasťou areálu je ochranná zeleň.

❖ *Pripustné sú:*

1. Výrobné služby, účelové predajne plochy, podnikateľské aktivity.
2. Sklady a pomocné prevádzky drob. charakteru.
3. Občianska vybavenosť miestneho významu.
4. Podniková administratíva, správne zariadenia, stravovanie.
5. Pohotovostné (služobné) bývanie v nebytových domoch.
6. Malé stravovacie zariadenia a drobné zariadenia.
7. Truck centrá pre kamiónovú dopravu, garáže, opravovne a parkoviská pre nákladné a osobné automobily.
8. Čerpacia stanica PHM.

❖ *Nepripustné sú:*

9. Ostatné funkcie, ktoré nesúvisia s hlavnou funkciou.

❖ *Podmienky prevádzkovania:*

10. Odstavné plochy musia byť riešené na pozemku prevádzkovateľa.
11. Činnosť na uvedenej funkčnej ploche nesmie mať negatívny vplyv na životné prostredie (hluk, vibrácie, zápach, odpadové vody znečistené ropnými látkami a pod.).

Funkčné územie poľnohospodárskej výroby

Funkčné využitie: plochy pre živočíšnu a rastlinnú výrobu (kapacitný chov dobytky, sklady, mechanizačné areály, spracovanie poľnohospodárskych produktov a pod). Súčasťou sú manipulačné a odstavné plochy. Na ploche môžu byť stavby dopravného a technického vybavenia slúžiace základnej funkcii, drobné účelové stavby. Neoddeliteľnou súčasťou areálu je ochranná zeleň.

❖ *Pripustné sú:*

1. Podniková administratíva, správne zariadenia, stravovanie.
2. Účelové predajné plochy, podnikateľské aktivity, menšia výroba.
3. Budovy pre ustajnenie hospodárskych zvierat.
4. Súvisiace dielne, sklady a garáže pre špeciálnu techniku, osobné a nákladné automobily.
5. Ďalšie stavby súvisiace s poľnohospodárskou výrobou.
6. Stavby pre pridruženú výrobnú činnosť.
7. Agroturistika

❖ *Výnimočne pripustné sú:*

8. Pohotovostné (služobné) bývanie v nebytových domoch.
9. Čerpacie stanice PHM.

❖ *Nepripustné sú:*

10. Bývanie
11. Občianska vybavenosť

2.7 KULTÚRNO – HISTORICKÉ A PRÍRODNÉ HODNOTY

2.7.1 Vývoj a súčasný stav urbárnej štruktúry obce

Obec leží v severovýchodnej časti Východoslovenskej nížiny pri prechode do podhoria Popriečného v nadmorskej výške okolo 129 m. Najstarší doklad o Krčave je z roku 1287. Názov obce sa v písomnostiach z 13. až 16. storočia vyskytuje pravidelne v tvare Korchua, čo už bol maďarizovaný názov, odvodený od staršieho slovenského názvu Krčava. Predpokladá sa, že názov nebol odvodený od zemianskeho vlastníka. Archeologické doklady a starobylý názov dediny dosvedčujú, že Krčava jestvuje od predveľkomoravského obdobia a patrí k najstarším slovansko- slovenským sídliskám v tomto kraji.

2.7.2 Kultúrno – historický potenciál

Legislatívnu ochranu pamiatok s podmienkami ochrany kultúrnych pamiatok a pamiatkových území v súlade s medzinárodnými zmluvami v oblasti európskeho a svetového kultúrneho dedičstva upravuje zákon č. 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu. Pamiatkový fond tvorí súbor hnutelných a nehnuteľných vecí vyhlásených podľa uvedeného zákona za národné kultúrne pamiatky, pamiatkové rezervácie a pamiatkové zóny. Národné kultúrne pamiatky sú v § 2, ods. 3 zákona č. 49/2002 Z.z. uvedené ako kultúrne pamiatky .

Skúmané územie je súčasťou Košického kraja, kde sa stretávajú a prelínajú kultúrne vplyvy viacerých historických regiónov. Severná hranica bola časť chrbta Nízkych Beskýd. Juhozápadne susedila s Abovskou župou, severozápadne so Šarišskou župou, severovýchodne s Haličskou župou, východne a juhovýchodne s Užskou župou a juhovýchodne až južne so Sabolčsko župou. Kultúra „Užskej župy v kontexte východoslovenskej oblasti je charakterizovaná prvkami nižinnej kultúry s okrajovými horstvami v jeho západnej, najmä severnej časti. Dôležitú úlohu v jej formovaní zohrali vplyvy Sedmohradska na juhu a pôsobenie gréckokatolíckej a pravoslávnej cirkvi na severe a východe územia.

2.7.3 Národné kultúrne pamiatky, objekty pamiatkového záujmu

V platnom Ústrednom zozname pamiatkového fondu SR sú zapísané najvýznamnejšie zachované objekty, ktoré sa vzhľadom na svoju kultúrnu, umelecko-historickú a architektonickú hodnotu stali neoddeliteľnou súčasťou historického urbanisticko-architektonického prostredia obcí. Ide hlavne o objekty zo starších období dejín.

2.7.3.1 Národná kultúrna pamiatka

V katastrálnom území obce nie je v Ústrednom zozname pamiatkového fondu (ďalej len „ÚZPF“) evidovaná nehnuteľná národná kultúrna pamiatka (ďalej „NKP“).

2.7.3.2 Významné priestorové a funkčné dominanty v obci:

- Gréckokatolícky chrám sv. Petra a Pavla
- Rímskokatolícky kostol sv. Matúša
- Park pri základnej škole
- Dom smútku
- lesný komplex – Volský les, Orechovský les

2.7.4 Archeologické hodnoty

V katastrálnom území obce Archeologický ústav SAV eviduje tieto archeologického náleziská:

- poloha Stočok – nálezy z paleolitu, neolitu, eneolitu a stredoveku
- poloha Za tehelňou – nálezy z eneolitu
- poloha Pri kríži – mohylový násyp z eneolitu
- poloha Gruňoš – nálezy zo stredoveku

Návrh

Popri bežných postupoch pamiatkovej starostlivosti a ochrany pamiatok treba pri príprave realizácie investičných zámerov , zabezpečiť v dostatočnom rozsahu pamiatkový a archeologický výskum.

K zámeru akejkoľvek formy úpravy (nová výstavba, dostavba, nadstavba, adaptácia, rekonštrukcia, zemné práce a pod.) nehnuteľnosti situovaných na území pamiatkového ochranného a archeologických lokalít si investor vyžiada rozhodnutie príslušného orgánu na ochranu pamiatkového fondu, ktorý rozhodne o prípustnosti prác a prípadnej nutnosti vykonania pamiatkového výskumu. Súhlasné stanovisko resp. rozhodnutie príslušného orgánu na ochranu pamiatkového fondu, v ktorom budú presne stanovené podmienky realizácie záchranného/pamiatkového archeologického výskumu, je potrebné zabezpečiť v súvislosti s územným a stavebným konaním. Tým sa zamedzí opakovaniu situácií, keď pri stavebných prácach z neznalosti alebo z nedôslednosti boli vážne poškodené alebo celkom zničené významné archeologické artefakty a zvyšky po historickej zástavbe.

Pri napínaní požiadaviek vyplývajúcich zo strategického dokumentu dotýkajúcich sa archeologických nálezísk, v súlade s § 41 odsek 4 pamiatkového zákona, Krajský pamiatkový úrad Prešov v spolupráci s príslušným stavebným úradom zabezpečuje podmienky ochrany archeologických nálezísk v územnom a stavebnom konaní

2.7.5 Prírodné hodnoty územia**Osobite chránené časti prírody a krajiny**

- Chránené územia:
  - = územia NATURA 2000:
    - časť Chránené vtáčie územie Vihorlatské vrchy (SKCHVU 035)
  - = chránené stromy – 2. stupeň ochrany:
    - Platan javoroлистý (Platanus hispanica Münchh.)
  - = ÚSES
    - Biocentrum miestneho významu: BC-M Domaninský les, Orechovský les, Volský les, Goroška
    - Biokoridor miestneho významu: BK-M potok Toroškov

2.8 NÁVRH RIEŠENIA BÝVANIA, OBČIANSKEHO VYBAVENIA SO SOCIÁLNOU INFRAŠTRUKTÚROU, VÝROBY A REKREÁCIE**2.8.1 Bývanie**

Zastavané územia má prevažne obytnú funkciu. V zadnej časti dvorov sa nachádzajú prístavky a stavby, ktoré súvisia s drobnochovateľstvom a s poľnohospodárskou činnosťou majiteľa. V celej obci prevláda zástavba povojnová (rok výstavby cca 50-70 roky). Táto zástavba je zastúpená približne 60% z celkového počtu stavieb. Domy majú manzardové a sedlové strechy. Objekty postavené v tomto období sú po čiastočnej alebo úplnej rekonštrukcii.

Pozdĺž cesty I/50 sa nachádza zástavba domov, ktorá bola postavená pred II. sv. vojnou. Túto zástavbu reprezentujú trojpriestorové domy z pálenej a nepálenej tehly z prvej tretiny 20. Storočia. K takýmto domom, ktoré predstavujú typickú ľudovú architektúru z konca minulého a začiatku tohoto storočia, môžeme zaradiť domy so popisným číslom 2, 46, 84, 86, 87, 123, 139, 148, 165, 180. Prevažná časť týchto domov je prevažne po čiastočnej rekonštrukcii. Dom so súp. č. 148 a 180 je zlom stavebnotechnickom stave.

Na ostatných uliciach sa nachádza prevažne zástavba postavená v 70-90 rokoch. Vo východnej časti obce sa nachádzajú dve bytové domy zo šiestimi bytmi. V severnej časti zast. územia, pri areáli „Tehelňa“ sa nachádza jeden bytový dom s

Návrh

Bytová zástavba - na voľných prielukách a potenciálnych plochách v rámci zastavaného územia i mimo zastavané územie obce.

V obci sa navrhujú pre výstavbu rodinných domov tieto disponibilné lokality v zastavanom i mimo zastavaného územia s výhľadom na 15 – 20 rokov:

Krčava	Počet navrhovaných plôch pre rodinné domy		
	V zast. území	Mimo zast. územia	Spolu

Lokalita – „Záhrady“ (juhovýchodná časť)	0	13	13
Lokalita – „Prieluky / rozptyl“	85	0	85
Lokalita – „Olšiny (severná časť)“	0	15	15
Spolu navrhované plochy	85	28	113
Lokalita – „Za kertami“ (západná časť) - výhľad	50	0	50
Lokalita – „Na table“ (západná časť) - výhľad	30	0	30
Lokalita – „Vinice“ (severovýchodná časť)	55	0	55
výhľad	135	0	135

Navrhovaný prírastok RD je 40 % z disponibilných lokalít t.j. 45 RD

Navrhovaný počet bytových jednotiek (RD) a obyvateľov

Byty			Obyvatelia	
Stav bytov v roku 2010	Navrhovaný prírastok	Navrhovaný stav do r.2025	Obložnosť	Počet obyvateľov podľa disponibilných plôch
124	45	169	3.0	505

Rekapitulácia

Dôsledné využitie existujúcich prieluk na novú výstavbu je však podmienené obmedzeným trhom jednotlivých parciel vlastníckmi pôdy.

To znamená pre predpokladaný nárast obyvateľov o 73 do roku 2025 (od roku 2009) je potrebných cca 24 bytov. Ak by sme chceli dosiahnuť ukazovateľ obložnosti 3,00 pre celkový počet obyvateľov 505 v roku 2025 je potrebné navrhnuť a pripraviť územie pre výstavbu nových bytov a rekonštrukciu existujúceho bytového fondu na cca 168 nových bytových jednotiek.

Po zhodnotení trhovej situácie, vlastníckych vzťahov v obci Krčava, v oblasti nehnuteľností nie je možné predpokladať dosažiteľnú ponuku stavebných pozemkov v prielukách.

Staré domy navrhujeme na rekonštrukciu, prípadne na asanáciu a výstavbu nových objektov. Tento fond nie je dostatočný pre možný rozvoj obce. V obci je nevyhnutné vytvoriť podmienky trhu so stavebnými pozemkami, čo znamená vytvorenie väčšej ponuky stavebných pozemkov, ako je predpokladaná potreba vyvodená z demografického rastu obyvateľov (bezprostredná blízkosť mesta Sobrance a Michalovce).

2.8.2 Sociálna infraštruktúra a občianske vybavenie

Zariadenia občianskeho vybavenia sú v skúmanom území členené do troch kategórií:

- sociálna infraštruktúra – školstvo a výchova, zdravotníctvo a sociálna starostlivosť
- komerčná infraštruktúra – maloobchodná sieť, ubytovanie a stravovanie, služby nevýrobné, služby výrobné
- ostatná infraštruktúra – administratíva, verejná správa, kultúra a osвета, telovýchova a šport, a iné.

Prieskumy a rozboru zariadení občianskeho vybavenia sú vypracované na základe údajov poskytnutých pracovníkmi obecného úradu a priamym prieskumom v teréne. Jednotlivé kategórie občianskej vybavenosti zastúpené v obci, ich kapacity a kvalita, zodpovedajú významu obce v štruktúre osídlenia, počtu obyvateľov v jeho sídelných štruktúrach, polohe vo vzťahu k ostatným sídelným štruktúram, možnosti finančného zabezpečenia potrieb zariadení občianskej vybavenosti v minulosti a iniciatíve obyvateľov po roku 1989.

Zastúpenie kategórií občianskej vybavenosti v skúmanom území dokumentuje nasledujúci prehľad.

2.8.2.1 Školstvo a výchova

Zo zariadení predškolskej výchovy a základného školstva sa v riešenom území nachádza objekt základnej a materskej školy, subjekt ZŠ s MŠ Krčava.

- ZŠ sú zamestnanci: z 21 zamestnancov je 5 nepedag. (3 upratovačky, školník, ekonómka) a 16 pedag. (riad., zást., 10 učiteľov, 3 kňazi a +1 záujm. vzdel.(krúžok)/,
- MŠ sú zamestnanci: 7 ľudí z toho 2 pedag. + 1 neped.
- ŠJ (školská jedáleň) - 3 zamestnanec,
- ŠKD (školský klub detí) – učiteľka.

Objekt je postavený cca 80 rokoch 20 stor. V škole je zabezpečené stravovanie v samostatnom objekte. Objekt je

plynofikovaný, napojený na rozvod vody z verejného vodovodu a odkanalizovaný. Pri ZŠ je telocvičňa a súčasťou školského areálu je športová plocha, ktorá je navrhovaná na rekonštrukciu. Plocha areálu je 1,713ha, zastavaná plocha školy je 0,3081ha.

Návrh

Pri vizuálnom zhodnotení stavebno-technického stavu budovy materskej školy možno skonštatovať, že stavba si vyžaduje modernizáciu vnútorných priestorov, výmenu krytiny, okien a zateplenie. K výhľadovému roku objekt základnej školy bude kapacitne vyhovovať. Objekt je po čiastočnej rekonštrukcii. Areál školy navrhujeme doplniť o športové plochy.

2.8.2.2 Kultúra a osвета

Možnosti kultúrneho vyžitia občanov obce sú pomerne dobré. Absentuje priestor kultúrneho domu. Klubové priestory sa nachádzajú v objekte základnej školy. Objekt je využívaný aj pre klubové činnosti: Klub mladých a seniorov, Športový volejbalový klub a pod.

Návrh

V strede obce sa nachádza objekt obecného úradu. V návrhovom období sa uvažuje s prístavbou k objektu obecného úradu s vytvorením priestoru pre kultúrny dom s kapacitou 150 stoličiek s kuchyňou a soc. zariadením. Navrhovaná zastavaná plocha objektu je 150 -200 m².

Pri obecnom úrade je navrhovaná plocha pre malý amfiteáter. Zastavaná plocha 100 m². Plocha areálu 0,2300 ha.

Pri rímskokatolíckom kostole je objekt, ktorý navrhujeme na prestavbu a zmenu funkčného využitia – Klub mladých a seniorov

4) Navrhovaná zastavaná plocha 250 m². Plocha areálu 0,1150 ha.

2.8.2.3 Cirkevné zastúpenie

Rímskokatolícky kostol sv. Matúša sa nachádza v centrálnej časti obce. Postavený koncom 90 rokov 20 stor. Zastavaná plocha kostola je cca 195 m². Plocha pozemku 750m². Farský úrad v obci Jenkovce.

Gréckokatolícky chrám sv. Petra a Pavla sa nachádza v centrálnej časti obce. Zastavaná plocha kostola je cca 201 m². Plocha pozemku 1665 m². Farský úrad je v obci Vyšné Nemecké.

Návrh

Cirkevné objekty sú po stavebno technickom stave vyhovujúce.

2.8.2.4 Cintorín

V obci sa nachádza v strede západnej časti zastavaného územia obecný cintorín s domom smútku. V roku 1997 bola ukončená stavba nového Domu smútku, kde sa vykonávajú pohrebné obrady. Rozloha cintorína je 0,7400 ha.

Návrh

V územnom pláne sa nenavrhuje rozšírenie cintorína. Aj vo výhľadovom období kapacita cintorína postačuje. Dodržiavať pásmo hygienickej ochrany je 50 m od oplotenia cintorína v zmysle zákona o pohrebníctve.

2.8.2.5 Šport

Športové zariadenia

Ťažiskom športovej vybavenosti obce je futbalové ihrisko v západnej časti zastavaného územia o celkovej ploche 0,865ha. Školský areál má ihrisko,.

Návrh

Plocha areálu futbalového ihriska postačuje aj pre výhľadové obdobie. V rámci areálu je potrebné vytvoriť parkovacie plochy.

V územnom pláne navrhujeme nové plochy pre športovo-rekreačné účely v severnej časti obce a západne od jestvujúceho parku. Navrhujeme plochy ihrísk pre deti predškolského veku, tenisové a viacúčelové ihriská, oddychovú zónu a parkovú zeleň.

2.8.3 Zdravotníctvo

V centre obce sa nachádza zdravotné stredisko, ktoré zabezpečuje primárnu starostlivosť obyvateľom. Nachádza sa v ňom ambulancia všeobecného lekára pre dospelých. Počet zamestnancov je 1 lekár, 1 sestra. Zastavaná plocha budovy je 277 m². Plocha areálu 987 m². Na pozemku sú riešené odstavné plochy.

Návrh

K výhľadovému roku objekt kapacitne vyhovuje. Pri vizuálnom zhodnotení stavebno-technického stavu budovy možno skonštatovať, že stavba si vyžaduje modernizáciu vnútorných priestorov, výmenu krytiny, okien a zateplenie.

2.8.4 Sociálna starostlivosť

Opatrovateľská služba v rodinách sa v súčasnosti zabezpečuje prostredníctvom obce, ktorá poskytuje pomoc občanom.

2.8.5 Služby a ubytovanie

V strede obce sa nachádza predajňa potravín. Zastavaná plocha stavby 690 m². Plocha areálu 1089m². V objekte sa nachádza – potraviny, pohostinstvo, a i..

Obchody sú zriadené aj v rodinných domoch. V dome so súpisným číslom 52 sú zriadené potraviny.

Pri obecnom úrade sa nachádza Motorest „Marko“. V objekte sa nachádza reštaurácia a ubytovanie s kapacitou do 10 lôžok. Areál poskytuje aj parkovanie pre kamiónovú dopravu. Zastavaná plocha a nádvorie 877 m². Plocha areálu 3464 m².

Návrh

Maloobchodné zariadenia základného potravinárskeho sortimentu navrhujeme aj naďalej riešiť formou rozptýlených objektov po celej obci. Jestvujúce zariadenia si vyžadujú modernizáciu a úpravy spevnených plôch a okolia.

Nevýrobné služby (holičstvo, kaderníctvo, stravovacie zariadenia, zariadenia spotrebného tovaru a elektroniky) a hygienicky nezávadné výrobné služby (krajčírstvo) navrhujeme situovať do objektov rodinných domov s polyfunkčným využívaním, alebo účelovo rekonštruovaných na tieto aktivity. Ostatné výrobné služby a výkup druhotných surovín v obci nenavrhujeme.

Jestvujúce zariadenia si vyžadujú modernizáciu a terénne a sadové úpravy okolia.

2.8.6 Správa, verejná správa, inštitúcie

Samospráva

Obecná samospráva obce sídli v účelovom objekte. Zastavaná plocha objektu je 0,99 m². Objekt je jednopodlažný, vyžaduje si čiastočnú rekonštrukciu. Postavený je v 80 r. je napojený na prívod vody, plynu, elektriny. Odkanalizovanie je do verejnej kanalizácie.

Návrh

K objektu obecného úradu navrhujeme prístavbu pre vytvorenie priestorov kultúrneho domu. Zastavaná plocha 150 – 200m².

2.8.7 Ostatné zariadenia

Pošta

Objekt pošty sa nachádza v strede obce na ul. Hlavnej ulici. Zastavaná plocha je 0,12 m². V návrhovom období je potrebná rekonštrukcia objektu pošty.

Dom smútku

Objekt postavený v 80 rokoch na miestnom cintoríne. Kapacita 60 miest, zastavaná plocha 250 m².

Čistička odpadových vôd,

V západnej časti katastrálneho územia sa nachádza plocha ČOV (čističku odpadových vôd). Areál ČOV je 0,386 ha.

2.8.8 Štruktúra a kapacita občianskej vybavenosti

Podielové zaťaženie pre občiansku a technickú vybavenosť :

Jestvujúce zariadenie - Krčava	<i>poznámka</i>
Obecný úrad	Objekt kapacitne vyhovuje.

Základná škola + kuchyňa (1.-9.roč.) s materskou školou (20 detí)	Objekt kapacitne vyhovuje. Je potrebná komplexná rekonštrukcia
Pošta	Objekt kapacitne vyhovuje. Je potrebná komplexná rekonštrukcia
Gréckokatolícky chrám	Objekt kapacitne a stavebnotechnicky vyhovuje
Rímskokatolícky kostol	Objekt kapacitne a stavebnotechnicky vyhovuje
Hasičská zbrojnica pri obecnom úrade	Vo výhľadovom období sa uvažuje s komplexnou rekonštrukciou.
Dom smútku na miestnom cintoríne	Objekt kapacitne a stavebnotechnicky vyhovuje
Komerčná vybavenosť - potraviny, pohostinstvo	Objekt kapacitne vyhovuje. Je potrebná komplexná rekonštrukcia
Komerčná vybavenosť - Motorest Marko	Objekt kapacitne vyhovuje. Je potrebná komplexná rekonštrukcia
Komerčná vybavenosť – v rodinných domov	Objekt kapacitne vyhovuje. Je potrebná komplexná rekonštrukcia
Futbalové ihrisko, objekt TJ, šatne, tribúna	Vo výhľadovom období sa uvažuje s dobudovaním areálu.
ČOV	Vo výhľadovom období sa uvažuje s dobudovaním a rozšírením ČOV za účelom zvýšenia kapacity na 1000 E.O.
Areál hospodárskeho dvora Krčava	Objekt kapacitne a stavebnotechnicky vyhovuje

Navrhované zariadenie	poznámka
Rekreačno - športový areál – severovýchodná časť	Navrhovaná plocha 1,6 ha.
Zberný dvor a kompostovisko	Navrhovaná plocha 0,6000 ha.
Kultúrny dom – prístavba k OcU	Navrhovaná plocha 150 - 200 m ² , kapacita 150 stoličiek

2.8.9 Hospodárska základňa

2.8.9.1 Ťažba nerastných surovín, chránené ložiskové územie, dobývacie priestory, zosuvy

Riešené územie obce Krčava nespadá do prieskumného územia výhradný nerast ropa a horľavý zemný plyn.

V rámci katastra obce je evidovaný dobývací priestor - DP (817) „Krčava“ – tehliarske suroviny, určený pre spoločnosť Plynroz a.s. Sobrance.

V severnej časti katastrálneho územia obce Krčava sú evidované zosuvy mimo zastavané územie obce. v lokalite „Breziny“.

2.8.9.2 Výroba

Z výrobných prevádzok sa v obci nachádza v severnej časti katastrálneho území bývalý areál tehelne. V návrhovom období táto plocha je ponechaná ako výrobná plocha.

2.8.9.3 Poľnohospodárstvo

Obec Krčava - poľnohospodárskej pôdy 10,4925 ha pre iné ako poľnohospodárske využitie a ktorý je v dokumentácii Konceptu ÚPN-O zdokumentovaný a zdôvodnený. Ide prevažne o ornú pôdu a záhrady. Sú to plochy poľnohospodárskej pôdy v zastavanom území obce (5,7457 ha) alebo mimo neho (4,7468 ha) vo väzbe na existujúcu zástavbu obce. Nedochádza k členeniu celistvých plôch poľnohospodárskeho využívanej pôdy.

V katastrálnom území obce Krčava sa nachádzajú najkvalitnejšie poľnohospodárske pôdy zaradené do skupiny: 5, 6, 7, 8. Poľnohospodársku ornú pôdu obhospodaruje: HD MVDr. Karch, Krčava, VERCHOVINA s.r.o., Sejkov, VINOHRADY Choňkovce a Slovenský pozemkový fond.

V západnej časti k.ú. obce sa nachádza areál hospodárskeho dvora „HD MVDr. Karch. Na hospodárskom dvore je chov hydiny v počte cca 3000ks a ošípaných v počte cca 300 ks.

V dotyku severozápadnej časti kat. územia obce Krčava, na katastri obce Sejkov je areál HD Choňkovce, kde je v súčasnosti

chov ošípaných. Počet chovaných zvierat je cca 2000 ks.

Súčasná krajinná štruktúra riešeného územia

Kategória SKŠ	k.ú. Krčava (ha)
orná pôda	212,7
vinice	87,6
záhrady	48,7
ovocné sady	83,4
trvalé trávne porasty	111,0
lesná pôda	211,9
vodné plochy a toky	21,3
zastavané plochy a areály	60,4
ostatné plochy a nelesná drevinná vegetácia	36,4
Spolu	873,5

Na k.ú obce sa nachádzajú tieto bonitované pôdno-ekologické jednotky:

Katastrálne územie	Skupina BPEJ	BPEJ 7. miest. kód
Krčava	5	0311002
	6	0312003, 0357002, 0357202, 0357402, 0357502, 0611002, 0656002, 0657002, 0657202, 0657302, 0665202, 0665402
	7	0358772, 0313004,
	8	-
	9	0683672

Zoznam najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôdy podľa kódu bonitovaných pôdno – ekologických jednotiek (BPEJ)

Kat. územie	Skupina kvality	kód BPEJ
Krčava	5	0311002
	6	0312003
		0357002
		0611002
		0657002

Návrh

Hospodárske družstvo v kat. území obce Krčava, PD Vercovina s.r.o Sejkov sa využíva na činnosti súvisiacu s rastlinnou výrobou a umiestnenie technických zariadení. Živočišnú výrobu nerozširovať. Súčasný chov zvierat navrhujeme prispôbiť v počte chovaných zvierat tak, aby bolo zachované pásmo hygienickej ochrany (PHO) v rozsahu 400 m v smere záveternom, v smere prevládajúcich vetrov 250 m. Živočišnú výrobu v prípade záujmu rozširovať na jestvujúcom hospodárskom dvore v smere od obce.

Pásmo hygienickej ochranné (PHO) pre družstvo ktoré sa nachádza v kat. území obce Sejkov bolo stanovené v ÚPN-O Sejkov na 500m.

2.8.9.4 Lesné hospodárstvo

V kat. území obce Krčava sa podľa katastra nehnuteľnosti nachádzajú lesné pozemky o výmere 211,8602 ha. Z celkovej výmery katastrálneho územia 873,7416 ha predstavuje lesnatosť 24,3 %. Jedna sa o dubovohrabové lesy zaradené do kategórie hospodárskych lesov.

Podľa Programu starostlivosti o lesy, platného na obdobie rokov 2010-2019 na Lesnom hospodárskom celku (LHC) Sobrance, sú v kat. území dva subjekty vlastníace resp. obhospodarujúce lesné pozemky:

a) Lesný celok (LC) Porúbka a Hlivišťa – neštátne, vlastnícky celok (VC) PS „Zajkov“ Krčava – 122,98 ha, LC celok Porúbka – správca a obhospodarovateľ – Lesy SR, š.p. OZ Sobrance – 88,46 ha štátnych lesov a 21,41 ha lesov neznámych vlastníkov.

Ochranné pásmo

Je potrebné dodržiavať ochranné pásmo 50 m od okraja lesných pozemkov.

Návrh

V návrhu ÚPN-O sa neuvažuje so záberom lesných pozemkov na výstavbu. Navrhované turistické a cyklistické komunikácie sú po jestvujúcich miestnych a lesných komunikáciách. Návrh rešpektuje požiadavky na ochranu LP v zmysle § 5 zákona NR SR č. 326/2005 Z.z. o lesoch.

2.8.10 Rekreačia, cestovný ruch, turistika a kúpeľníctvo

Stredozemplnsky región má na základe hodnotenia v regionalizácii cestovného ruchu v strednodobom horizonte regionálny a v dlhodobom horizonte nadregionálny význam. Na území kraja je tvorený okresmi Sobrance, Michalovce a Trebišov.

Lokality v rámci regiónu vhodné pre jednotlivé formy cestovného ruchu na základe výšky ich potenciálu:

- letná turistika a pobyty pri vode: - základný potenciál – Vodná nádrž Kolibabovce (k.ú. obce Kolibabovce, Vojnatina a Orechová), Vodná nádrž Vyšná Rybnica,
- vidiecky cestovný ruch a agroturistika: - základný potenciál – okolie Sobraniec, Sobranecké kúpele.

V súčasnosti je tento región len minimálne využívaný pre cestovný ruch.

Pre rekreačné účely možno využiť starší bytový fond (formou prestavby a rekonštrukcie) so zachovaním prvkov pôvodnej regionálnej architektúry pre ubytovacie kapacity, penzióny.

V riešení sú zachované všetky významné plochy a zoskupenia prírodných prvkov a vysokej zelene na území obce, doplnené o ďalšie lokality v navrhovaných rozvojových plochách.

Pre rekreačné účely navrhujeme využiť starší bytový fond (formou prestavby a rekonštrukcie) so zachovaním prvkov pôvodnej regionálnej architektúry pre ubytovacie kapacity, penzióny. Navrhujeme rozvoja vidieckeho turizmu - rozvoj chalupárstva, agroturistika, turistika, cyklotrasy a pod. s dôrazom na vzájomnú koordináciu aktivít medzi obcami.

Do riešeného územia obce Krčava nezasahuje žiadne stredisko cestovného ruchu. Prírodné prostredie riešenej obce má vytvorené dobré predpoklady pre rozvoj cestovného ruchu vo vidieckom prostredí.

Návrh

Všeobecne potenciál cestovného ruchu (CR), resp. vidiecku turistiku v území predstavujú 3 druhy predpokladaných aktivít:

- viazaný na prevažne prírodné prostredie, pobyt v prírode, turistika, poznávací turizmus (klíma, morfológia terénu, podiel vodných plôch, podiel zalesnených plôch a pod.),
- viazaný na prevažne umelo vytvorené prostredie (objekty stavebnej činnosti, kultúrnohistorické pamiatky, objekty a zariadenia poskytujúce služby CR a pod.),
- potenciál viazaný na organizáciu života a spoločenskú komunikáciu (hudobné a folklórne slávnosti, výstavy, športové podujatia, konferencie a pod.).

Priamo v obci je navrhovaná:

- plocha pre krátkodobú rekreáciu a pobyt v prírode (oddychové zóny, chodníky s lavičkami, altánky, piknikové plochy a pod.) – územie pri základnej škole, obecnom úrade, pri športovom areáli
- trasa cyklotrasy (poznávací turistický chodník) je navrhovaná pozdĺž cesty tr. I/50 v smere k obci Orechová a k obci Vyšné Nemecké, s dôrazom na vzájomnú koordináciu medzi už existujúcimi alebo plánovanými cyklotrasami v regióne, zapojiť do tejto trasy prírodné a kultúrnohistorické hodnoty nachádzajúce sa na katastrálnom území obce,
- dobudovanie a zvýšenie štandardu športových plôch na území obce a rozšíriť ponuku pre rôzne formy športových aktivít – areál základnej školy a pri futbalovom ihrisku..

2.9 VYMEDZENIE ZASTAVANÉHO ÚZEMIA OBCE

Súčasná hranica zastavaného územia

Zastavané územie obce Krčava vyhlásené v zmysle platnej legislatívy (k 1.1.1990) je vymedzené hranicou súčasného zastavaného územia, ktorá je vymedzená v rámci k. ú. obce (hranica je znázornená v grafickej časti dvojbodkovanu čiarkovanou čiarou).

Navrhovaná hranica zastavaného územia

Navrhovaný územný rozvoj funkčných plôch si vyžaduje rozšírenie hranice zastavaného územia v lokalitách znázornených vo výkrese „Komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využitia zastavaného územia“ (č.3Kr), vyhodnotenie záberu PP a LP na nepoľnohospodárske účely (č.6/Kr):

2.10 VYMEDZENIE OCHRANNÝCH PÁSIEM A CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ

2.10.1 Ochranné pásma

V riešenom území sa nachádzajú tieto ochranné pásma ktoré je potrebné pri ďalšom územnom rozvoji obcí rešpektovať:

- Pásmo hygienickej ochrany 50 m od oplotenia cintorína sa stanovuje v zmysle § 15 odst. 7 zákona 131/2010 Z.z..
- Ochranné pásmo lesa 50 m od hranice lesného porastu v zmysle § 10 zákona NR SR č. 326/2005 Z.z. o lesoch.
- 50 m cesta I. triedy od osi vozovky na každú stranu mimo zastavané územie obce.
- 20 m cesta III. triedy od osi vozovky na každú stranu v úseku mimo zastavané územie obce.
- Vonkajšie nadzemné vedenie od 1 kV do 35 kV je 10 m od krajného vodiča na každú stranu vedenia.
- Pre elektrické stanice vonkajšieho vyhotovenia s napätím do 110 kV je ochranné pásmo vymedzené zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti 10 m kolmo na oplotenie alebo na hranicu objektu elektrickej stanice.
- Pre zavesené káblové vedenie s napätím od 35 kV do 110 kV vrátane je 2 m od krajného vodiča na každú stranu vedenia. Pre vonkajšie podzemné elektrické vedenie pri napätí do 110 kV ochranné pásmo 2 m na každú stranu vedenia.
- Vonkajšie vzdušné vedenie NN sa nechráni ochrannými pásmami. Ochranné pásmo zemných kábelových nn vedení v zmysle Zákona č. 251/2012 Z.z. Zb. o energetike je stanovené 1 m na každú stranu vedenia.
- STL plynovod 10 m na každú stranu od osi plynovodu (bezpečnostné pásmo) na voľnom priestranstve a v nezastavanom území.
- 20 m pri plynovodoch s tlakom od 0,4 MPa do 4 MPa a s menovitou svetlosťou do 350 mm.
- 1m pre plynovod, ktorým sa rozvádza plyn na zastavané územie obce s prevádzkovým tlakom nižším ako 0,4 MPa.
- 0,5 – 1,0 m od osi na každú stranu telekomunikačnej siete a diaľkového kábla.
- 2,5 m pásmo ochrany verejného vodovodu a verejnej kanalizácie od vonkajšieho pôdorysného kraja potrubia na obidve strany.
- 1,5 m pásmo ochrany verejného vodovodu a verejnej kanalizácie do priemeru 500 mm od vonkajšieho pôdorysného kraja potrubia na obidve strany.
- Pásmo hygienickej ochrany hospodárskeho dvora „HD MVDr. Karch“ 400m v smere prevládajúcich vetrov,
- Pozdĺž brehov toku Toroškov ponechať 10,0 m voľný nezastavaný pás.
- Pozdĺž ostatných vodných tokov ponechať 5,0 m voľný nezastavaný pás.
- 5 m od hydromelioračných zariadení.

2.10.2 Chránené územia

- Územie európskeho významu Natura 2000:
  - Územia NATURA 2000: Chránené vtáčie územie – Vihorlatské vrchy (SK CHVU035),
  - Genofondové lokality: Potok Toroškov,
  - Chránené stromy (v ochrannom pásme platí 2. stupeň územnej ochrany):
    - Platan javoroлистý (Platanus hispanica Münchh.),
  - Biocentrum miestneho významu: BC-M Domaninský les, Orechovský les, Volský les, Goroška
  - Biokoridor miestneho významu: BK-M potok Toroškov.

2.11 RIEŠENIE ZÁUJMOV OBRANY ŠTÁTU, POŽIARNEJ OCHRANY, OCHRANY PRED POVODŇAMI

2.11.1 Riešenie záujmov obrany štátu

Pre záujmy obrany štátu nie sú limitované plochy pre rozvojové zámery rozvoja sídelnej štruktúry a priestorov v skúmanom území.

2.11.2 Riešenie civilnej ochrany obyvateľstva

Podľa Vyhlášky Ministerstva životného prostredia SR č. 55/2001 Z.z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii sa pri územnom pláne obcí doložka civilnej ochrany nespracováva. Doložka je súčasťou územného plánu zóny.

Návrh ÚPN-O rieši a umožňuje vytvorenie podmienok a zároveň podmieňuje následnú výstavbu v obci pre ukrytie obyvateľstva obce podľa §4 ods. 3, a § 15 ods. 1, písm. e) Zákona č. 42/1994 Zb. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov a § 4 vyhlášky MV SR 399/2012 Z.z. v znení neskorších predpisov vyhlášky č. 532/2006 Z.z. o podrobnostiach na zabezpečenie stavebnotechnických požiadaviek a technických podmienok zariadení civilnej ochrany.

Ďalej ÚPN-O rieši a umožňuje vytvorenie podmienok a zároveň podmieňuje následnú výstavbu v obci pre spôsob a rozsah ukrytia zamestnancov a osôb prevzatých do starostlivosti právnických a fyzických osôb podľa § 4 ods.3 a § 16 ods. 1 písm. e), resp. § 16 ods. 12 zákona č. 42/1994 Z.z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov a vyhlášky MV SR č.160/2012 Z.z. v znení neskorších predpisov vyhlášky č. 532/2006 Z.z. o podrobnostiach na zabezpečenie stavebnotechnických požiadaviek a technických podmienok zariadení civilnej ochrany. Individuálna bytová výstavba je navrhovaná mimo území určených na výstavbu a prevádzkovanie výrobných zón. Výstavba je navrhovaná mimo zosuvných území a vymedzených území ohrozených 50-ročnou resp. 100-ročnou vodou.

2.11.3 Riešenie ochrany pred požiarmi

Obec nemá jednotky hasičského zboru. Najbližšia stanica hasičského zboru je v meste Sobrance. Obec má hasičskú zbrojnicu. Súčasný priestor nevyhovujú, v územnom pláne je objekt navrhovaný na rekonštrukciu. Nároky na nové plochy a zariadenia neboli odborom hasičskej ochrany Okresného úradu v Sobranciach požadované.

Navrhovaná sieť zberných a obslužných komunikácií v zastavanom území obcí umožní optimálny prístup požiarnej techniky do všetkých jej častí a k jednotlivým objektom.

V obci je riešené zásobovanie vodou z jestvujúcej a navrhovanej vodovodnej siete. Zabezpečenie požiarnej ochrany je odberom vody z verejného vodovodu obce. Akumulácia vo vodojeme zabezpečí požiaru potrebu vody podľa STN 730873. V prípade potreby je ďalším zdrojom odber vody z vodného toku.

2.11.4 Riešenie ochrany pred povodňami

Základným právnym dokumentom ochrany podzemných a povrchových vôd je zákon č.134/2010 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 364/2004 Z.z. o vodách a o zmene zákona SNR č.372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon).

Opatrenia na ochranu pred povodňami ustanovuje zákon č.7/2010 Z.z. o ochrane pred povodňami.

Inundačným územím je podľa §42 zákona č.184/2002 Z.z. o vodách a zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o vodách) územie priľahlé k vodnému toku, zaplavované vyliatím vody z koryta vodného toku, vymedzené záplavovou čiarou najväčšej známej alebo navrhovanej úrovne vodného stavu.

Rozsah inundačného územia určuje orgán štátnej vodnej správy na návrh správcu vodného toku. Ak inundačné územie nie je určené, vychádza sa z dostupných podkladov o pravdepodobnej hranici územia ohrozeného povodňami.

Návrh

Starostlivosť o korytá uvedených tokov a kanálov vyplýva z existujúcej legislatívy a spadá do činností Slovenského vodohospodárskeho podniku, š. p., Košice, OZ Povodie Bodrogu a Hornádu.

Pre stavby v inundačnom území sa má uplatňovať princíp povoľovania iba vo výnimočných prípadoch a za dodržania podmienok, ktoré určí správca toku. V zásade ide o objekty, určené pre vodné športy a rekreáciu, ktoré sú polohovo viazané na vodné toky. Ostatné objekty – záhradné a rekreačné chaty, rodinné domy a pod. v záplavovom území, by stavebné úrady nemali zo zásady povoľovať; vo výnimočných prípadoch iba pri zabezpečení individuálnej ochrany stavieb a na zodpovednosť stavebníka.

Protipovodňového opatrenia obce sú navrhované:

- a) odstraňovanie prekážok znemožňujúcich plynulý odtok vôd,

- b) ochranu hrádzí proti vlnobitiu, priesakom, erozívnym vplyvom, výverom a ochranu proti preliatiu koruny hrádze, ochrana koryta vodného toku a jeho brehov pred ich narúšaním, poškodzovaním pred zosuvmi,
- c) narúšanie ľadových celín a zátarás,
- d) mimoriadna manipulácia na vodných stavbách ,
- e) uzavieranie prietrží,
- f) odvádzanie vôd zo zaplaveného územia,
- g) odvádzanie alebo odčerpávanie vnútorných vôd ,
- h) provízorne sprietočnenie zanesených korýt vodných tokov,
- i) opatrenia proti späťmu vzdutiu vody na vyústených kanalizáciách a cestných priepustoch ,
- j) opatrenia na zamedzenie znečistenia vodného toku nebezpečnými látkami
- k) revitalizácia zelene

3. OCHRANA PRÍRODY A TVORBA KRAJINY VRÁTANE PRVKOV ÚSES

3.1 Prírodné dedičstvo

3.1.1 Chránené územia

a) **Veľkoplošné chránené územia:**

- Národné parky (NP) - nenachádzajú sa v riešenom území
- Chránená krajinná oblasť (CHKO) - nenachádza sa v riešenom území

b) **Maloplošné chránené územia:**

- Prírodná rezervácia, národná prírodná rezervácia (PR, NPR) - nenachádzajú sa v riešenom území
- Prírodná pamiatka, národná prírodná pamiatka (PP, NPP) - nenachádzajú sa v riešenom území
- Chránený areál (CHA) - nenachádzajú sa v riešenom území

c) **Chránené stromy:**

- CHS Platan javorolistý (*Platanus hispanica* Münchh (S400)

Poznámka: CHS Borovica Jeffreyova (*Pinus jeffreyi* Grev. et. Balf. (S398) Vyhláškou KUŽP Košice č. 1/2012 z 30.4.2012 bola zrušená ochrana.

CHS – Platan v Krčave

Jedná sa o druh platan javorolistý *Platanus hispanica* Münchh./I. Evidenčné číslo štátneho zoznamu S 400.

Dôvod ochrany – vysoká dendrologická a estetická hodnota, . Strom má mimoriadne rozmery. Podrobná lokalizácia výskytu: k.ú. Krčava, p.č. 589, za starou školou. Druh pozemku: trvalé trávne porasty. Druh vlastníctva : nevysporiadané. Ochranné pásmo: 2. st. ochrany. Obvod kmeňa 330 cm. Výška 24 m. Priemer koruny: 22 m. Vek stromu: 200 rokov. V pôsobnosti: ŠOP SR – S CHKO Vihorlat..

3.1.2 Lokality medzinárodného významu

- Územia svetového prírodného dedičstva UNESCO - nenachádzajú sa v riešenom území

3.1.3 Európska sieť chránených území – NATURA 2000

- Chránené vtáčie územia (CHVÚ) - časť CHVÚ Vihorlatské vrchy (SKCHVU 035)
- Územie európskeho významu (ÚEV) - nenachádzajú sa v riešenom území

Chránené vtáčie územie – SKCHVU035 Vihorlatské vrchy

CHVÚ Vihorlatské vrchy bolo vyhlásené Vyhláškou MŽP SR č. 195/2010 zo 16. 4. 2010. Tiež je chybné uvádzaná výmera. Podľa Vyhlášky je výmera CHVÚ Vihorlatské vrchy 48 286,2639 ha.

Cieľom ochrany v CHVÚ je zachovanie a obnova ekosystémov významných pre druhy vtákov, pre ktoré je oblasť vyhlásená v ich prirodzenom areály rozšírenia, ako aj zaistenie podmienok pre zachovanie populácie týchto druhov v priaznivom stave z hľadiska ich ochrany. Stav druhu z hľadiska ochrany je považovaný za priaznivý, keď údaje o populačnej

dynamike druhu naznačujú, že sa dlhodobo udržuje ako životaschopný prvok svojho biotopu, prirodzený areál druhu sa nezmenšuje a existuje dostatok biotopov na dlhodobé zachovanie jeho populácie. Rozhodujúce pre zachovanie populácie druhov vtákov je preto zachovanie, prípadne zlepšenie ekologického stavu biotopov, na ktoré sú tieto druhy viazané. Účelom vyhlásenia Chráneného vtáčieho územia Vihorlatské vrchy je zachovanie biotopov druhov vtákov európskeho významu hadiara krátkoprstého (*Circaetus gallicus*), sovy dlhochvostej (*Strix uralensis*), výrika lesného (*Otus scops*), orla kriklavého (*Aquila pomarina*), jariabka hôrneho (*Bonasa bonasia*), výra skalného (*Bubo bubo*), leleka lesného (*Caprimulgus europaeus*), bociana čierneho (*Ciconia nigra*), chriašteľa poľného (*Crex crex*), ďatľa bielochrbtého (*Dendrocopos leucotos*), ďatľa prostredného (*Dendrocopos medius*), ďatľa čierneho (*Dryocopus martius*), muchárika bielokrkého (*Ficedula albicollis*), muchárika červenohrdlého (*Ficedula parva*), krutihlava hnedého (*Jynx torquilla*), strakoša červenochrbtého (*Lanius collurio*), škovránoka stromového (*Lullula arborea*), včelára lesného (*Pernis apivorus*), žlny sivej (*Picus canus*), penice jarabej (*Sylvia nisoria*), prepelice poľnej (*Coturnix coturnix*), muchára sivého (*Muscicapa striata*), žltouchvosta lesného (*Phoenicurus phoenicurus*), príhľaviara čiernohlavého (*Saxicola torquata*), hrdličky poľnej (*Streptopelia turtur*) a zabezpečenie ich prežitia a rozmnožovania.

Zoznam parciel chráneného vtáčieho územia Vihorlatské vrchy (SKCHVU 035): - katastrálne územie Krčava - 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777/1, 777/2, 778, 784, 785/1, 785/2, 785/3, 786/1, 786/2, 786/3, 826, 827, 828/1, 828/2, 829, 830/1/1, 830/1/2, 830/2, 830/3, 830/4, 831, 832, 833/1/1, 833/1/2, 833/2, 833/3, 833/4, 833/5, 833/6, 833/7, 834/1, 834/2, 835, 836, 837/1, 837/2, 840, 847/1, 847/2, 848, 849/1, 849/2, 850, 866/1, 866/2, 867, 868, 869, 870, 877, 878/1, 879/1, 879/3, 880, 881, 888/1, 888/2, 889,

Krčava – V rámci katastrálneho územia Krčava je vyňatá z CHVÚ parcela č. 780

Za činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na predmet ochrany chráneného vtáčieho územia, sa považuje a) vykonávanie lesohospodárskej činnosti v blízkosti hniezda hadiara krátkoprstého, orla kriklavého, včelára lesného a bociana čierneho, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia,

- odstraňovanie alebo poškodzovanie stromov s hniezdnymi dutinami ďatľa bielochrbtého, ďatľa prostredného, ďatľa čierneho, krutihlava hnedého a žlny sivej, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia, okrem vykonávania týchto činností v súvislosti s prípravou alebo výcvikom a s nimi súvisiacimi činnosťami ozbrojených zborov a ozbrojených síl vo vojenskom obvode,
- uplatňovanie iného hospodárskeho spôsobu¹⁾ ako účelového alebo výberkového, v časti chráneného vtáčieho územia uvedenej prílohe č. 2,
- mechanizované kosenie alebo mulčovanie trvalých trávnych porastov iným spôsobom, ako od stredu do okrajov od 1. mája do 30. júna na súvislej ploche väčšej ako 0,5 hektára.

3.1.4 Ekologický významné segmenty (segmenty biodiverzity)

EVS 8 – KP Dúbrava – Domaninský les – Makovina – Červená hora – k.ú. Petrovce, Husák, Krčava, Vyšné Nemecké.

KP tvoria súvislé lesné komplexy orografického celku Východoslovenská pahorkatina, nadväzujúce na južnú časť masívu Popriečného. Dominujúcimi drevinami sú dub letný, hrab obyčajný, miestami sa uplatňuje buk lesný, rôzne zastúpenie majú aj topol osikový, breza previsnutá, borovica lesná. V KP prerušujú lesné komplexy malé enklávy lúk s rozptýlenými krovinami a meandrujúce potoky so súvislými brehovými podrastmi vrb s vtrúsenou jelšou lepkavou a ďalšími drevinami prenikajúcimi do nich z okolitých lesných porastov.

EVS 9 – KP Lesný komplex Zajkov s potokom Tereškov – k.ú. Husák, Krčava.

KP tvorí menší izolovaný lesný komplex Východoslovenskej pahorkatiny nadväzujúci na východný okraj obce Krčava s dominujúcimi drevinami dub letný, hrab obyčajný s prímiesou brezy previsnutej a agátu bieleho.

3.2 Územný systém ekologickej stability (ÚSES)

Územný systém ekologickej stability je zákonom NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov definovaný, ako taká celopriestorová štruktúra navzájom prepojených ekosystémov, ich zložiek a prvkov, ktorá zabezpečuje rozmanitosť podmienok a foriem života v krajine. Základ tohto systému predstavujú biocentrá, biokoridory a interakčné prvky, ktoré môžu mať nadregionálny, regionálny alebo miestny význam.

Regionálny ÚSES tvorí sieť ekologicky významných segmentov krajiny, ktoré zaisťujú územné podmienky trvalého zachovania druhej rozmanitosti prirodzeného genofondu rastlín a živočíchov regiónu.

Regionálny ÚSES dotvárajú biokoridory spájajúce medzi sebou biocentrá spôsobom umožňujúcim migráciu organizmov, aj keď jeho časť nemusí poskytovať trvalé existenčné podmienky. Pod pojem migrácia zahrňujeme nielen pohyb živočíšnych jedincov, pohyb rastlinných orgánov schopných vyrásť do novej rastliny, ale aj výmenu genetických informácií v rámci populácií a pod. Týmto všetkým sa biokoridor stáva dynamickým prvkom, ktorý zo siete izolovaných biocentier vytvára vzájomne sa ovplyvňujúci územný systém.

Pre okres Michalovce a Sobrance bol spracovaný R ÚSES Michalovce v roku 1994 a ÚPN VÚC Košického kraja.

3.2.1 Genofondové významné lokality

Tvoria sieť genofondovo významných ekostabilizačných plôch v k.ú. obcí, ktoré zaisťujú územné podmienky trvalého zachovania druhovej rozmanitosti prirodzeného genofodu rastlín a živočíchov na riešenom území. Za miestne ekostabilizačné plochy – významné krajinné prvky boli vybrané tie územia v ktorých sa nachádzajú najzachovalejšie sukcesné štádiá, alebo tie plochy, ktoré majú vhodné podmienky pre ich vznik a ďalší prirodzený vývoj. K ďalším kritériám pre výber ekologický významných segmentov krajiny je stupeň zachovalosti, prirodzenosti a reprezentatívnosti bioty a v neposlednom rade aj územná rozloha.

Riešené územie patrí v zmysle zákona NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov k územiu s 1. stupňom ochrany t.j. k územiám, ktorým sa neposkytuje osobitná ochrana.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného, pre udržanie a zvýšenie kvantitatívnej miery ekologickej stability a zabezpečenie rozmanitosti podmienok a foriem života v krajine, ako aj pre zachovanie, vytvorenie a udržanie optimálnej štruktúry v krajine a minimalizovanie negatívnych stretov medzi prvkami prírodného prostredia a antropogénnou činnosťou boli vymedzené genofondovo významné lokality, ktoré v danom širšie posudzovanom priestore predstavujú významné krajinné prvky:

- *Toroškov potok*

Preteká v k.ú. obce Krčava, cez lesný komplex Zajkov izolovaný v pahorkatine Východoslovenskej nížiny nadväzujúci na východný okraj obce Krčava sprevádzaný brehovými porastami vrby a jeľše lepkavej.

3.2.2 Biocentrá nadregionálne

Nenachádzajú sa v riešenom území .

3.2.3 Biocentrá regionálne

Nenachádzajú sa v riešenom území .

3.2.4 Biokoridory nadregionálne

Nenachádzajú sa v riešenom území .

3.2.5 Biokoridory regionálne

Nenachádzajú sa v riešenom území .

3.2.6 Miestny ÚSES

3.2.6.1 Biocentrá miestneho významu

V miestnych podmienkach obec Krčava boli vytypované miestne biocentra tvorené prevažne väčšími lesnými komplexmi ale aj nelesnou drevinou vegetáciou. Okrem hospodárskej funkcie vytypované miestne biocentra významne a nezastupiteľne plnia z pohľadu krajiny tvorby najmä mimoprodukčné funkcie. Prechod medzi lesom a PP nie je všade jednoznačný a presne ohraničený. Terasy, kde pastviny neboli dlhšiu dobu ošetrované, začínajú postupne zarastať drevinami a krovinami. Prechod medzi poľnohospodárskou pôdou a lesom je pozvoľný.

BC-M Domaninský les

BC-M Orechovský les

BC-M Volský les

BC-M Groňoška

3.2.6.2 Biokoridory miestneho významu

BK-M Toroškov potok – cez lesný komplex Zajkov izolovaný v pahorkatine Východoslovenskej nížiny nadväzujúci na východný okraj obce Krčava sprevádzaný brehovými porastami vrbý a jelše lepkavej.

3.2.6.3 Doplnenie prvkov miestneho ÚSES

Výsadbu nových miestnych biokoridorov a biocentier je potrebné uskutočniť podľa mapovej prílohy. Nové miestne biokoridory a biocentrá sú navrhnuté tak, aby prirodzene prepájali jednotlivé už existujúce miestne biokoridory a miestne biocentrá. Takto vzniknuté súvislé prepojené biokoridory budú významným biotopom najmä vtáctva a súčasne budú vytvárať charakteristický prírodný prvok výrazne sa esteticky uplatňujúci, najmä vo vzťahu k obci. Pri výsadbe nových biokoridorov využívať najmä druhovú skladbu stromov: topoľ biely (*Populus alba*) topoľ čierny (*Populus nigra*), dub letný (*Quercus robur*), javor poľný (*Acer campestre*) jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*), hrab obyčajný (*Carpinus betulus*). Z krovín je možné použiť druhy slivka trnková (*Prunus spinosa*), zob vtáči (*Ligustrum vulgare*), kalina obyčajná (*Viburnum opulus*), drieň obyčajný (*Cornus mas*), krušina jelšová (*Frangula alnus*).

Zakladanie líniových prvkov spočíva vo výsadbe prirodzených druhov drevín vo vymedzenom sponse, v niekoľkoročnej starostlivosti a v zabezpečení drevín pred poškodením (ohryzom, mrazom, vyschnutím a pod.). Ideálne je vytvorenie dvojvrstevnatého porastu – stromov a zapojených krovín.

Nové líniové prvky /nové miestne biokoridory/ navrhujeme najmä pozdĺž existujúcich melioračných kanálov a poľných ciest v minimálnej šírke 6 m, základné kostrové prvky v šírke 10 m. Líniové prvky plnia viacej funkcií – najmä ekologickú (zvýšenie ekologickej stability územia, vytvorenie siete bioticky pozitívnych prvkov v území) a pôdochrannú (ochrana pred vodnou a veternou eróziou).

3.2.6.4 Klasifikácia územia a jeho ekologické hodnoty

Predstavuje diferenciaciu územia podľa vybraných kritérií, vyjadrujúcich kvantitatívnu mieru ekologickej stability resp. narušenia ekologickej väzby v riešenom území. Pre praktickú využiteľnosť je stanovená základná jednotka územného celku – katastrálne územie, v ktorom je hodnotený stupeň ekologickej stability (SES) podľa miery ekologickej kvality vegetácie a jej zastúpení v katastrálnom území.

Výpočet stupňa ekologickej stability (SES) bol získaný váhovým koeficientom podľa vzťahu:

$$SES = \frac{P_{op} \cdot ES_{op} + P_{ZA} \cdot ES_{ZA} + P_{TT} \cdot ES_{TT} + P_{LE} \cdot ES_{LE} + P_{VO} \cdot ES_{VO} + P_{ZP} \cdot ES_{ZP} + P_{OSP} \cdot ES_{OSP}}{CP_{KÚ}}$$

kde P_{OP} - plocha ornej pôdy v katastrálnom území = 195,32ha

ES_{OP} - ekologický stupeň ornej pôdy (priemerná hodnota je 0,77)

PV_{op} - plocha viníc = 127,94 ha

ES_{vi} - ekologický stupeň záhrad (0,1)

P_{ZA} - plocha záhrad = 49,01 ha

ES_{ZA} - ekologický stupeň záhrad (3,0)

P_{OS} - plocha ovocných sádov = 83,75 ha

ES_{OS} - ekologický stupeň ovocných sádov (2,0)

P_{TT} - plocha trvalých trávnatých porastov = 88,83 ha

ES_{TT} - ekologický stupeň trvalých trávnatých porastov (4,0)

P_{LE} - plocha lesov = 211,46 ha

ES_{LE} - ekologická stabilita lesných porastov (5,0)

P_{VO} - plocha vodných plôch 20,94 ha

ES_{VO} - ekologický stupeň vodných plôch (4,0)

P_{ZP} - plocha zastavaného územia = 33,10 ha

ES_{ZP} - ekologický stupeň zastavaného územia (1,0)

P_{OSP} - ostatná plocha = 83,32 ha

ES_{OSP} - ekologický stupeň ostatných plôch (0,50)

$CP_{KÚ}$ - celková plocha katastrálneho územia = 873,46 ha

SES - stupeň ekologickej stability **SES = 2,47**

Na riešenom území obce Krčava prevažuje 3. stupeň ekologickej stability. Územie je charakteristické nížinným až predpahorkatinným terénom s poľnohospodársky obrábanymi pôdami, trvalými trávnyimi porastami a pasienkami ako aj lesnými pôdami. Priestor si nevyžaduje mimoriadnu starostlivosť zvyšovaní počtu nových ekostabilizačných prvkov. Hlavný dôraz je potrebné venovať udržiavaniu existujúcich miestnych biocentier a biokoridorov. Pomiestne v zmysle mapovej prílohy je potrebné aj doplnenie nelesnej vegetácie v rámci prepojenia miestnych biokoridorov. V riešenom území sa nachádzajú aj územia s 5. stupňom s veľmi vysokou ekologickou stabilitou, reprezentovanou predovšetkým prvkami miestneho MÚSES-u.

3.2.7 Návrhy na zlepšenie ekologickej kvality krajiny a kvality životného prostredia

Severovýchodná časť riešeného katastrálneho územia sa nachádza v Chránenom vtáčom území Vihorlatské vrchy. V celom riešenom území je potrebné zabezpečiť dodržiavanie všeobecnej, územnej a druhovej ochrany prírody a krajiny a ochrany drevín v zmysle ustanovení zákona o OPaK a príslušných vykonávacích vyhlášok. Podmienky ochrany a povinnosti určené zákonom a vyhláškami sa týkajú najmä vlastníkov a užívateľov príslušných pozemkov. Štátnu správu ochrany prírody vykonávajú príslušné orgány (Obvodný úrad životného prostredia Michalovce), v oblasti ochrany drevín v zastavanej časti územia je orgánom ochrany prírody obec.

Líniové prvky

Zakladanie líniových interakčných prvkov spočíva vo výsadbe prirodzených druhov drevín vo vymedzenom spone, v niekoľkoročnej starostlivosti a v zabezpečení drevín pred poškodením (ohryzom, mrazom, vyschnutím a pod.). Ideálne je vytvorenie dvojvrstevnatého porastu – stromov a zapojených krovín.

Nové líniové prvky /nové miestne biokoridory/ navrhujeme najmä pozdĺž existujúcich melioračných kanálov a poľných ciest v minimálnej šírke 6 m, základné kostrové prvky v šírke 10 m. Líniové prvky plnia viacej funkcií – najmä ekologickú (zvýšenie ekologickej stability územia, vytvorenie siete bioticky pozitívnych prvkov v území) a pôdoochrannú (ochrana pred vodnou a veternou eróziou).

Plošné interakčné prvky

Nové plošné interakčné prvky sme v riešenom k.ú. nenavrhovali.

3.2.8 Návrh opatrení pre zvýšenie hodnoty stupňa ekologickej stability

Ekologické opatrenia a opatrenia na ochranu životného prostredia majú integrovaný charakter, sú spravidla viacúčelové – okrem základnej biologickej a ekologickej funkcie spĺňajú napr. pôdoochrannú, hygienickú, estetickú, prípadne hydroekologickú funkciu. Preto aj viaceré opatrenia navrhované v predchádzajúcich kapitolách je možno zaradiť medzi ekologické opatrenia – najmä protierózne opatrenia, ale aj návrh funkčného využívania územia.

Návrh

- Všetky genofondovo významné lokality a ekologicky významné segmenty krajiny /nadregionálne, regionálne a miestne biocentrá a biokoridory/ obhospodarovat' v súlade s podmienkami trvalo udržateľného rozvoja tak, aby bola zachovaná a postupne zvyšovaná ekologická stabilita územia a aby sa zachovali a vytvárali podmienky pre zvyšovanie biologickej diverzity.
- Na základe vopred spracovanej dokumentácie výsadby verejnej zelene rozšíriť zeleň v intraviláne obce plošne a druhovo.
- Zachovať súčasný charakter brehových porastov pri hlavných miestnych tokoch
- Vylúčiť znečisťovanie najmä k obci priľahlého územia domovými odpadmi.
- Zákaz porušovať hydrologický režim.
- Vylúčiť zhoršovanie kvality povrchových a podzemných vôd.
- Zamedziť výrubu rozptýlenej zelene a stromov rastúcich mimo lesa.
- Pri údržbe melioračných kanálov, ktoré v súčasnosti plnia funkciu miestnych biokoridorov, postupovať tak, aby nedochádzalo k výrubu brehových porastov. Výrub náletových drevín umožniť iba v ich prietochom profile.
- Zabezpečiť inštaláciu ochranných zariadení na stĺpoch elektrických 22 kV vedení, proti úhynu vtáctva.
- Postupne obnoviť prístennú líniovú zeleň vedľa štátnej cesty.
- Doplniť prvky miestneho ÚSES o novonavrhované miestne biokoridory, pritom použiť stanovištné a druhovo vhodné drevinnú vegetáciu.
- Zabezpečiť ochranu ornitofauny - hniezdisk vtáctva.

4. NÁVRH DOPRAVNÉHO A TECHNICKÉHO VYBAVENIA

4.1 DOPRAVA A DOPRAVNÉ ZARIADENIA

4.1.1 Letecká doprava

Na území okresu Sobrance sa nenachádza letisko. Najbližšie letisko regionálneho významu je navrhované v k.ú. obce Kamenici n/C v okrese Humenné. Počíta sa s ním ako s rozvojovým prvkom, pre umožnenie ľahšieho prístupu zahraničných obchodujúcich a podnikateľov do okresu.

4.1.2 Železničná doprava

Cez katastrálne územie obce Krčava neprechádza železničná trať.

4.1.3 Cestná doprava

Koncepcia rozvoja dopravy Košického kraja pre okres Sobrance: dopravné siete SR celoštátnej úrovne sú definované cestnou komunikáciou Košice – Michalovce – Sobrance – št. Ukrajina.

Okres Sobrance má hlavnú dopravnú os vo východo – západnom smere, cez významnú nadradenú cestnú sieť. Ide o cestu I/50 so smerom Košice – Michalovce – št. hr. SR/UA, ktorá je hlavnou európskou cestou E50 v trase Košice-Michalovce- štátna hranica SR/UA a je zaradená do siete transeurópskych magistrál „TEM“ úsek TEM4.

Na tento nadradený dopravný systém cestnej siete sa pripája severnej časti zastavaného územia obce Krčava, cesta III. triedy III/050243 so smerom do obec Sejkov. V južnej časti k.ú. obce Krčava sa na cestu I/50 pripája cesta tr. III/056244 v smere do obce Husák.

V zmysle ZaD 2009 ÚPN VUC Košického kraja cez k.ú. obce Krčava a Orechová (severojužným smerom) je navrhovaná rekonštrukcia a úprava cesty cesty I/50.

Mimo katastrálne územie obce Krčava a Orechová (západne cca 4,5 km) je navrhovaná diaľnica D1.

4.1.3.1 Základná komunikačná sieť, kategorizácia a funkčné triedy

Obec Krčava je napojená na dopravný systém cestou tr. I/ 50 Košice - Michalovce – Sobrance – št. Ukrajina. Z obce k.ú. obce Krčava vedie cesta tr. III/050243 do obce Sejkov a cesta tr. III/056244 do obce Husák.

V zastavanom území cesta I. triedy plní funkciu zbernej komunikácie funkčnej triedy B1 a je vybudovaná kategórie MZ 14 (13,5)/60. Mimo zastavané územie obce je cesta vybudovaná kategórie C 11,5/80. Cesta tr.III. mimo zastavané územie obce je cesta vybudovaná kategórie C 7,5/70.

K ceste tr. I. a III sa pripájajú obslužné komunikácie spojovacie funkčnej skupiny C2 a C3, v zmysle STN 73 6110 ich radíme do kategórií MOK 7,0/30, MOU 7,5/30, MOU 6,5/30.

Na vybraných cestách I. a III. tried sú známe údaje o intenzite dopravy z Celoštátneho profilového sčítania z roku 2005 a 2010.

Sčítací úsek cesty	rok	skutočné vozidlá / 24 hod			% nákl. aut	
		nákl. auta	osobné auta	motocykle		vozidlá spolu
I/50, smer Sobrance - Orechová, úsek č. 00360	2005	406	1856	16	2278	17,82 %
	2010	912	3080	13	4015	22,71 %
I/50 , smer Orechová – Krčava – V. Nemecké, úsek č. 00366	2005	300	1394	1	1695	17,70 %
	2010	603	1131	8	1732	34,80 %
III/050243 , smer Sejkov	2005	127	499	1	627	20,25 %
	2010	76	574	2	652	11,66 %

Návrh

V územnom pláne je podľa ZaD 2009 ÚPN VÚC Košický kraj navrhovaná rekonštrukcia a úprava cesty I/50. Trasa preložky je vedená severným okrajom k.ú. obce Krčava.

Navrhovaná kategória cesty I/50:

- o mimo zastavané územie obce v kategórii C 11,5/80
- o v zastavanom území obce v kategórii MZ 14(13,5)/6O vo funkčnej triede B1

V územnom pláne v k.ú. je v zmysle STN 73 6110/01 navrhovaná kategória jestvujúcej cesty III/050243 a III/056244

- o mimo zastavané územie obce v kategórii C 7,5/70
- o v zastavanom území obce v kategórii MZ 8,5 (8,0)/5O vo funkčnej triede B3

4.1.4 Obslužné a prístupové komunikácie

Povrchové vody z komunikácií sú prevažne odvedené priečnym a pozdĺžnym sklonom konštrukcie do existujúcich otvorených rigolov a potoka. Časť povrchových vôd je z komunikácií odvedená priečnym a pozdĺžnym sklonom konštrukcie do nespevnenej krajnice a okolitého terénu, vzhľadom na to, že daná lokalita nemá dažďovú kanalizáciu.

Nepostačujúce šírkové usporiadanie je v úseku: - ulica od domu so súp. č. 36 – po dom č.44, ulica od domu so súp. č. 138, po dom č.134 s pokračovaním k domu č. 165, ulica od domu so súp. č. 167 – po dom č.171,

Zlý technický stav je v úseku: - ulica od domu so súp. č. 36 – po dom č.44, ulica od domu so súp. č. 138, po dom č.134 s pokračovaním k domu č. 165,

Cestné komunikácie sú prevažne poškodené neustálou výstavbou inžinierskych sietí. Na jestvujúcich komunikáciách je nutné previesť povrchovú úpravu vozoviek rozprestretím nového živičného krytu, kde bude možné upraviť oblúky (body dopravnej kolízie). Smerové pomery týchto komunikácií sú nevyhovujúce. Vyskytuje sa niekoľko bodových závad spočívajúcich v malých polomeroch oblúkov.

Návrh

V územnom pláne je navrhovaná kategória zberných a obslužných komunikácií v zmysle STN 736110/01 a STN 736102 nasledovne:

- o jestvujúce zberné komunikácie upraviť na požadovanú kategóriu C2 MOK 7,5/40, C2 MOK 7,0/30, C3 MOU 6,5/30,
- o ostatné jestvujúce obslužné komunikácie upraviť na požadovanú kategóriu C3 MOU 6,5/30 a v stiesnených podmienkach na kategóriu C2 MOU 5,5/30,
- o novonavrhované obslužné komunikácie realizovať v kategórii C3 MOU 6,5/30.

Komunikácie sú navrhnuté v priamke, resp. v oblúkoch s polomerom zodpovedajúcim kategórií cesty.

Povrchové vody z komunikácií navrhujeme do existujúcich otvorených rigolov. V nových lokalitách sú navrhované do nespevnenej krajnice a okolitého terénu.

4.1.5 Hromadná doprava

Obec je obsluhovaná dvoma autobusovými linkami č. (809 403, 807425). Za priemerný pracovný deň je obec obsluhovaná 8 párami spojov. Priamo v obci sú zriadené na ceste tr. I/50 autobusové zastávky v oboch smeroch. Lokalizácia autobusovej zastávky na rázcestí v smere na Sejkov, pri parku ZŠ. Umiestnenie zastávok sú čiastočne v zmysle STN 73 61 01. Izochrona pešej dostupnosti presahuje vzdialenosť 400m. Zastávky sú vybavené samostatnými zastavovacími pruhmi, na tento účel sa využívajú krajnice. Zastávky sú vybavené prístreškom pre cestujúcich.

V územnom pláne navrhujeme:

- jestvujúce situovanie autobusových zastávok SAD navrhujeme ponechať,
- na ceste I/50 navrhujeme zrealizovať obojstranné samostatné zastavovacie pruhy pre linky aj s prístreškom v súlade s STN 73 6110,
- zastávkový pruh navrhujeme v šírke: 3,25 m na ostatných komunikáciách v intraviláne, v stiesnených podmienkach môže byť 2,75 m.

4.1.6 Statická doprava

Garážové státa v rodinnej zástavbe sa budujú individuálne podľa potreby na vlastných pozemkoch. Parkovacie plochy sú vybudované pred objektom COOP Jednota, pred motorestom „Marko“, pri ZŠ a MŠ, pri rímskokatolíckom kostole a obecným

úradom. Pred maloobchodnými zariadeniami je rozšírená komunikácia pre odstavenie automobilov.

Iné parkovacie státi pre potreby občianskej vybavenosti, ktorých parametre sú v súlade s STN 736056 nie sú v obci vybudované. Na tento účel sa využívajú obecné komunikácie.

Návrh

Počet požadovaných parkovacích miest pre výhľad je podľa STN 736110 pri stupni motorizácie 1:3,5 zabezpečiť pre bytové domy na 1 b.j. jedno parkovacie alebo garážové státi.

Parkoviská sa navrhuje vybudovať pri zariadeniach občianskej vybavenosti :

Vybavenosť	Potrebný počet státí	Návrh
obecný úrad, kult. dom	0	7
základná škola a materská škola (ZŠ a MŠ)	5	5
pošta	1	1
maloobchod, súkr. potraviny	1	1
predajňa COOP Jednota	3	3
dom smútku, cintorín	4	4
gréckokatolícky chrám	0	3
rímskokatolícky kostol	2	3
športový areál /1 státi pre autobus/	5	8+1
rekreačno športový areál /1 státi pre autobus/	0	10+1
Zberný dvor	0	3
„Motorest Marko“	7	7
spolu	28	54+2

4.1.7 Pešie a cyklistické komunikácie

V zastavanom území je vybudovaný jednostranný peší chodník:

- o v š=1,5 m pozdĺž cesty I/50,
- o v šírke 1,0 m pozdĺž cesty k základnej škole.

V zastavanom území nie sú vybudované cyklistické komunikácie.

Návrh

V územnom pláne sú jestvujúce a navrhované pešie komunikácie pozdĺž cesty I/ 50. Navrhovaná šírka chodníkov je v rozmedzí od 1,25 m do 1,5 m.

Pozdĺž cesty I/ 50 (mimo zastavané územie obce) je navrhovaná jednostranná cyklistická komunikácia v š=2,5m.

Cyklistická komunikácia:

- Cykloturistická trasa – „MVN Orechová“, z obce Krčava, Orechová, MVN Orechová s pokračovaním v smere k obci Kolibabovce, Vojnatina, Tibava s pokračovaním v smere k obci Choňkovce.
- Z obce Choňkovce je možné pokračovať k obci Baškovce – Hlivišťa – Vyšná Rybnica – Remetské Hámre – Morské oko (dĺžka trasy cca 25,7 km).
- Z obce Choňkovce je možné pokračovať k obci Podhorod' – Inovce – R. Hrabovec – Ruská Bystrá.

4.1.8 Návrh eliminácie nadmerného hluku vyplývajúceho z riešenia dopravy

Vyhodnotenie očakávanej hlukovej situácie na návrhové obdobie na štátnej ceste I/50, III/050243, III/056244 bol prevedený podľa „Metodických pokynov pre znižovanie účinkov hluku v osídlení /SK - VTIR BA - 1984/ pre úroveň ÚPD obce. Posúdenie situácie z dopravy je podľa Nariadenia vlády SR č.40/2002 zo dňa 16.1.2002 o ochrane zdravia pred hlukom a vibráciami, ktoré stanovujú hodnoty hladín hluku vo vonkajšom priestore.

Podľa uvedeného nariadenia je pre kategóriu územia II. (tab. č.4) najvyššia prípustná hodnota ekvivalentnej hladiny hluku vo vonkajšom priestore:

- pre dennú dobu 60 dB (A) vrátane prídavnej korekcie pre bytovú zástavbu podľa základnej dopravnej siete,
- pre nočnú dobu: 50 db (A)

Výpočet hlukových izofón podľa „Metodiky“ zohľadňuje tieto vstupné údaje:

- intenzita priemernej hodiny v dennej a nočnej dobe
- podiel nákladnej dopravy v dopravnom prúde
- najvyššia povolená návrhová a výpočtová rýchlosť
- pozdĺžny sklon a povrch komunikácie

VÝPOČET VZDIALENOSTI IZOFONY NA DOPRAVNOM ÚSEKU č. SO I / 50						
hladina hluku	$L_A =$	50,0	55,0	60,0	65,0	dB(A)
intenzita dopravy	$M =$	912	912	912	912	voz./24h
podiel voz. > 5t	$N =$	22,71	22,71	22,71	22,71	%
maximálna návrhová rýchlosť	$v_{max} =$	50	50	50	50	km/h
priemer. hodinová intenzita	$n =$	54,15	54,15	54,15	54,15	voz./h
Faktor sklonu	$F2 =$	1,15	1,15	1,15	1,15	
Faktor rýchlosti	$F1 =$	2,06	2,06	2,06	2,06	
	$F1 \cdot F2 \cdot F3 \cdot n$	X = 127,67	127,67	127,67	127,67	
Základná ekvivalentná hladina hluku	$L_{aeq} =$	50,1	55,1	60,1	65,1	dB(A)
Vzdialenosť izofony	$d =$	144	53	17	5	m

VÝPOČET VZDIALENOSTI IZOFONY NA DOPRAVNOM ÚSEKU č. SO I / 50						
od účinkov cestnej dopravy podľa metod. pokynov min. dopravy			sčítací úsek 00366			
hladina hluku	$L_A =$	50,0	55,0	60,0	65,0	dB(A)
intenzita dopravy	$M =$	603	603	603	603	voz./24h
podiel voz. > 5t	$N =$	34,8	34,8	34,8	34,8	%
maximálna návrhová rýchlosť	$v_{max} =$	50	50	50	50	km/h
priemer. hodinová intenzita	$n =$	35,80	35,80	35,80	35,80	voz./h
Faktor sklonu	$F2 =$	1,15	1,15	1,15	1,15	
Faktor rýchlosti	$F1 =$	2,83	2,83	2,83	2,83	
	$F1 \cdot F2 \cdot F3 \cdot n$	X = 116,10	116,10	116,10	116,10	
Základná ekvivalentná hladina hluku	$L_{aeq} =$	50,1	55,1	60,1	65,1	dB(A)
Vzdialenosť izofony	$d =$	135	49	16	4	m

VÝPOČET VZDIALENOSTI IZOFONY NA DOPRAVNOM ÚSEKU č. SO III / 050243						
od účinkov cestnej dopravy podľa metod. pokynov min. dopravy			sčítací úsek 04150			
hladina hluku	$L_A =$	50,0	55,0	60,0	65,0	dB(A)
intenzita dopravy	$M =$	76	76	76	76	voz./24h
podiel voz. > 5t	$N =$	11,66	11,66	11,66	11,66	%
maximálna návrhová rýchlosť	$v_{max} =$	50	50	50	50	km/h
priemer. hodinová intenzita	$n =$	4,51	4,51	4,51	4,51	voz./h
Faktor sklonu	$F2 =$	1,15	1,15	1,15	1,15	
Faktor rýchlosti	$F1 =$	1,35	1,35	1,35	1,35	
	$F1 \cdot F2 \cdot F3 \cdot n$	X = 6,99	6,99	6,99	6,99	
Základná ekvivalentná hladina hluku	$L_{aeq} =$	50,1	55,1	60,1	65,1	dB(A)
Vzdialenosť izofony	$d =$	14	4	1	0	m

Prekročenie prípustných hodnôt hluku z dopravy

- podľa Nariadenia vlády SR č.40/2002 zo dňa 16.1.2002 o ochrane zdravia pred hlukom a vibráciami, vykonané prepočty ukazujú, že dopravné zaťaženie na prieťahu cesty I/50 (zostatková doprava s podielom 17,01% obslužnej nákladnej dopravy /774 voz./deň/) nevyvolá prekročenie prípustných hodnôt 60 dB(A). Vzďialenosť dennej hladiny 60 dB(A) od cesty je 62-68m (znázornené vo výkrese č. 3Kr).

4.1.8.1 Ochranné pásma

Cestné ochranné pásmo pozdĺž ciest I triedy je 50 m a cesty tr. III je 20 m od osi cesty na obe strany. Objekty navrhované na plochách mimo zastavané územie obce, musia byť osadené mimo ochranné pásmo cesty.

4.2 VODNÉ HOSPODÁRSTVO**4.2.1 Zásobovanie pitnou vodou**

Obec Krčava má vybudovaný verejný vodovod, ktorý je v správe spoločnosti VVS, a.s.. Obec je zásobovaná pitnou vodou zo Sobraneckého skupinového vodovodu. Vodným zdrojom pre obec Krčava sú pramene Temľová (Q=14,0 l/s) a Torošov prameň (Q = 1,7 l/s). Akumulácia pitnej vody je zabezpečená vo vodojeme Orechová Rúbance objemu 800 m³ (kóta dna je 177,14 m n.m. a max. hl. je 182,14 m n.m.).

Vodojem v obci Krčava (100 m³) je v súčasnosti mimo prevádzky.

Návrh

Prognóza vývoja počtu obyvateľov do roku 2025

rok	2001	2009	2010	2015	2020	2025
Krčava	426	432	436	458	481	505

Výhľadová potreba vody je stanovená v zmysle „vyhlášky Ministerstva životného prostredia SR č. 684/2006 Z.z.“ zo 14. novembra 2006, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o technických požiadavkách na návrh, projektovú dokumentáciu a výstavbu verejných vodovodov a verejných kanalizácií.

Výpočet potreby vody pre bytový fond s lokálnym ohrevom teplej vody a vaňovým kúpeľom:

Špecifická potreba vody 135 l/os/deň

Priemerná denná potreba vody: Q_p [l/deň] = 135 l/os/deň x počet obyvateľov

Maximálna denná potreba vody: $Q_m = Q_p \times k_d$
 $k_d = 2,0$

Maximálna hodinová potreba : $Q_h = Q_m \times k_h$
 $k_h = 1,8$

Celoročná spotreba: $Q_r = Q_p \times 365$

Krčava - prognóza potreby vody do roku 2025 podľa počtu obyvateľov

rok	2009*	2009**	2010	2015	2020	2025
Počet obyvateľov	430	432	436	458	481	505
Q_p [l/deň]	-	58.320	58.860	61.830	64.935	68.175
[l/s]	-	0,68	0,68	0,72	0,75	0,79
Q_m [l/deň]	-	116.640	117.720	123.660	129.870	136.350
[l/s]	-	1,35	1,36	1,43	1,5	1,58
Q_h [l/s]	-	2,43	2,45	2,58	2,71	2,84
Q_r [m ³ /rok]	12.000	21.287	21.484	22.568	23.701	24.884

*Údaj poskytnutý VVS, počet pripojených obyvateľov na verejný vodovod bol 430,

**Výpočet pre porovnanie Fakturovaný odber vs. Výpočet podľa 684/2006 Z.z.“ zo 14.11.2006.

Akumulácia:

Potrebná akumulácia podľa STN 63 6650 – Vodojemy čl.14 má byť 60-100% z maximálnej dennej potreby vody Q_m .

- Výhľadová maximálna denná potreba Q_m pre rok 2025 bude 136,35 m³.
- Minimálna potrebná akumulácia $V_{min} = 0,6 \times 136,35 = 81,81$ m³.
- Maximálnu dennú potrebu vody o množstve 136,35 m³ pre obec Orechová a 80,73 m³ pre obec Krčava, spolu o množstve 217,08 m³ zabezpečí vodojem Orechová Rúbance objemu 800 m³. Tento vodojem má dostatočný objem aj pre ďalšie obce napojené na tento vodojem.

Posúdenie hlavných kapacít vodovodu:

- zdroje vody s kapacitou 15,7 l/s pokryjú $Q_{max} = 1,58$ l/s s veľkou rezervou,
- vodojem s objemom 800 m³ zabezpečuje normou požadovaný objem s veľkou rezervou

Vodovodné potrubia

Dimenzovanie vodovodných potrubí je v zmysle STN 755401 na Q_m a $Q_{pož}$.

Podľa STN 736620 čl.26 hydrodynamický pretlak vo vodovodnej sieti má byť väčší ako 0,25 MPa (2,5 at), avšak najmenej 0,15 MPa (1,5 at).

Požiarne potreba vody $Q_{pož}$.

Podľa STN 920400, tabuľka 2, položka 2 (Nevýrobné stavby s plochou 120-1000m², výrobné stavby jednopodlažné do plochy 500m²) je potreba požiarnej vody 12,0 l/s. Podľa článku 3.2. citovanej normy, zdroje vody na hasenie požiaru musia byť schopné trvalo zabezpečovať potrebu vody na hasenie požiarov najmenej počas 30 minút, t.j. celková zásoba požiarnej vody je 12,0 l/s . 30 minút = 21 600 l = 21,6 m³.

Ochranné pásma

Pri verejnom vodovode a verejnej kanalizácii dodržiavať ochranné pásmo v zmysle zákona č. 394/2009 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon 442/2002 Z.z. o verejných vodovodoch a kanalizáciách. Ochranné pásmo vodovodného potrubia do priemeru 500 mm je 1,5 m na obidve strany od vonkajšieho okraja potrubia.

4.2.2 Odkanalizovanie a čistenie odpadových vôd

Obce Krčava má vybudovanú kanalizácia s odvedením splaškových odpadových vôd a ich čistením v ČOV situovanej na okraji zastavaného územia obce Krčava. ČOV Krčava je navrhovaná ako spoločná aj pre obec Sejkov. Kapacita existujúcej ČOV je už v súčasnosti postačujúca. Dažďové vody sa zbierajú v cestných rigoloch a z nich jarkami a stružkami stekajú do potoka Toroškov a Oľšava

V obci odporúčame vybudovať splaškovú gravitačnú kanalizáciu DN 300 a tlakovú kanalizáciu DN 75. Trasu kanalizácie v obci situovať tak, aby viedla podľa možností v obecných komunikáciách a verejných priestranstvách. Trasa tlakovej kanalizácie z rPE DN 75 začína čerpacou stanicou PČS1 a je vedená pozdĺž Toroškovo potoka do ČOV Krčava.

Návrh

Množstvo splaškových vôd je totožné s potrebou vody a to:

rok	2009*	2009	2010	2015	2020	2025
Počet obyvateľov	430	432	436	458	481	505
Q_v [m ³ /deň]	-	58,32	58,86	61,83	64,935	68,175
[l/s]	-	0,68	0,68	0,72	0,75	0,79
Q_{dmax} [m ³ /deň]	-	204,12	206,1	216,41	227,27	204,53
[l/s]	-	2,36	2,39	2,50	2,63	2,37
$2 \times Q_{dmax}$ [l/s]	-	4,73	4,77	5,01	5,26	4,73

*Údaj poskytnutý VVS, počet pripojených obyvateľov kanalizáciu bol 430.

Max. prietok splaškových vôd: $Q_{dmax} = Q_v \times k_h$ [l/s]

$k_h = 3,5$ (pre počet pripoj. obyvateľov 401-500)

$k_h = 3,0$ (pre počet pripoj. obyvateľov 501-5000)

Návrh potrubia pre dvojnásobok max. prietoku: $Q_{max} = 2 \times Q_{dmax}$ [l/s]

Návrh:

Znečistenie od obyvateľov:

BSK5 = 755 x 60g/s/deň = 45300 g > 45kg BSK5 /deň

Koncentrácia na vtoku = 45 000 000 / 200 000 = 225 mg/l

ČOV pri 90 % účinnosti

$$[(755_{\text{(Krčava a Sejkov)}} \times 60)] : (0,9 \times 60) = 838 \text{ E.O.}$$

ČOV pre 2000 E.O. (ekvivalentných obyvateľov) bude zanedbateľný pri porovnaní prietoku $Q_{356} 2,14 \text{ m}^3/\text{s} = 2140 \text{ l/s}$ a odtoku z ČOV 1,1 l/s

Likvidácia splaškových vôd je do jestvujúcej obecnej ČOV Krčava. Kapacita existujúcej ČOV Krčava je v súčasnosti postačujúca iba pre obec Krčava. **V návrhovom období sa uvažuje s napojením na ČOV Krčava aj obec Sejkov. ÚPN Obce je uvažované s rozšírením ČOV na min. kapacitu pre 1000 E.O. (ekvivalentných obyvateľov).**

4.2.3 Vodné toky

Hydrológia vodných tokov riešeného územia je ovplyvňovaná procesmi prilahlých masívov Vihorlatskej hornatiny. Riešené územie spadá do úmoria Čierneho mora a je odvodňované povodím Tisy, do ktorého patrí i sústava Bodrogu. Zároveň patrí do čiastkového povodia Bodrogu s hydrologickým číslom 4-30 a základného povodia Slovenské povodie dolného Uhu po ústie do Laborca s hydrologickým číslom 4-30-06 (LC Remetské Hámre). Riešene územie je bez výrazných riečnych nív. Riečna sieť je stromovitá až peristá. Nápadným znakom reliéfu sú erózne zárezy v pramenných častiach tokov a jarky svedčiacie o vlne spätnej erózie vplyvom tektonického zdvihu územia.

Súčasný hydrologický režim sa výrazne odlišuje od pôvodného režimu. Výsledky analýz jasne poukazujú na výrazne zmenené podmienky vodohospodárskeho potenciálu riešeného územia, čím sa znížila aj jeho hydromorfnosť a vododržnosť. Zrážky sa na tvorbe zásob podzemných vôd uplatňujú od novembra do apríla. Maximálne stavy hladiny podzemných vôd sa vyskytujú od marca do mája.

Na základe doterajších výsledkov hydrogeologického prieskumu možno konštatovať, že v katastroch obcí Orechová a Krčava smerom na sever sú priaznivejšie podmienky na získanie zdrojov podzemných vôd. Celé pohorie Vihorlat patrí v súčasnosti medzi významné lokality akumulácie povrchových a podzemných vôd. Tento fakt bol potvrdený už aj v minulosti Nariadením vlády vtedajšej SSR zo 6. februára 1987 o prirodzenej akumulácii vôd v pohorí Vihorlat.

Povrchové vody

- územím katastra obce Orechová tečie v smere sever – juh Orechovský potok na ktorom na hranici katastrov Orechová a Kolibabovce je vybudovaná vodná nádrž Orechová. Nad obcou Orechová sa do Orechovského potoka vlieva Brezinský potok.
- v časti katastrálnej hranice obce Orechová a obce Ostrov v južnej časti riešeného územia preteká kanál Veľké Revišťa - Bežovce
- územím katastra obce Krčava v smere sever – juh tečie Toroškov potok.
- hraničným tokom je tok Olšava pretekajúci katastrálnou hranicou obce Krčava s obcou Vyšné Nemecké vo východnej časti riešeného územia v časti Domaninský les.

Predmetné toky patria medzi vodné toky s dažďovo-snehovým typom odtoku s akumuláciou vôd v decembri až januári, vysokou vodnosťou v marci až apríli, s najnižšími prietokmi v septembri, s podružným maximom v druhej polovici novembra až začiatkom decembra a s nízkymi stavmi od polovice júla do konca septembra

Podzemné vody

Geologická stavba územia je základným faktorom podmieňujúcim charakter hydrogeologických pomerov. Jednotlivé vyčlenené hydrogeologické celky sa líšia hydrofyzikálnymi vlastnosťami horninového prostredia, ako aj obehom, režimom a chemizmom podzemných vôd. Dotknuté územie sa nachádza v hydrogeologickom rajóne QN 104 Kvärtér juhovýchodnej časti Východoslovenskej nížiny, ktorý je na severe a západe vymedzený riekami Latorica a Bodrog, juhu štátnou hranicou s MR a na východe štátnou hranicou s Ukrajinou. Základné typy podzemných vôd posudzovaného územia sa formujú v neogénnych sedimentárnych a kvartérnych zeminách. Hydrogeologické pomery v neogénnych horninách sú závislé na genéze hornín. Stupeň transmisivity je veľmi nízky, pre formovanie a tvorbu zásob podzemných vôd má skôr funkciu izolátora pre kolektory kvartérnych vôd. V neogénnych sedimentárnych horninách sú podzemné vody viazané na priepustné polohy pieskov a štrkov.

Vody infiltrujú v okrajových polohách nížiny a prenikajú do priepustných vrstiev neogénnych sedimentov, ktoré tvoria tlakové horizonty. V elevačných štruktúrach má určujúci význam pre formovanie hydrogeologických pomerov infiltrácia zrážok a ich prestup neogénnymi sedimentami. V kvartérnych sedimentoch prevláda plytký obeh podzemných vôd. V neogénnych sedimentoch prevláda hlboký obeh so striedajúcim sa koeficientom filtrácie.

Rajón sa vyznačuje pomerne jednotným litologickým charakterom kvartérnych sedimentov, čo dáva predpoklad k utvoreniu pomerne jednotných hydrogeologických pomerov. Ide o značné akumulácie pieskov, ktoré dosahujú v západnej časti rajónu mocnosti do 30 m, ojedinele aj 40 m a vo východnej časti rajónu až nad 60 m. Koeficienty filtrácie sa pohybujú rádo vo hodnotách 10-3 – 10-4, v západnej časti miestami aj 10-5 m.s-1.

Vodné hospodárstvo – správa a údržba vodných tokov

Vodné toky v širšom území sú v správe Slovenského vodohospodárskeho podniku, š.p. OZ Košice, Správa povodia Laborca Michalovce. Toky nachádzajúce sa na LPF sú v správe Lesy Sobrance.

Odbery povrchových a podzemných vôd: - v riešenom území sa podľa Správy o vodohospodárskej bilancii vôd v Slovenskej republike za rok 2006 nenachádzajú žiadni významní odberatelia povrchových či podzemných vôd.

Návrh

V ÚPN navrhované opatrenia súvisia s ochranou vôd a užívaním vôd v zmysle vodného zákona. Eliminácia plošných zdrojov znečistenia si vyžaduje právne a ekologické myslenie ľudí pri nakladaní s vodami.

V zmysle zákona o ochrane pred povodňami rešpektovať v nich obmedzenia výstavby a rešpektovať prirodzené inundačné územia tokov Toroškov a Orechovský potok.

V zmysle zákona o vodách v znení neskorších predpisov, pre výkon správy vodných tokov ponechať voľný nezastavaný pás pozdĺž brehov tokov šírky 10,0 m a pozdĺž ostatných vodných tokov 5,0 m.

4.2.4 Hydromelioračné zariadenia

V k.ú. obce Krčava a Orechová sa nachádzajú hydromelioračné zariadenia v správe Hydromeliorácie, š.p. Bratislava.

Návrh

Všetky odvodňovacie kanály navrhujem vyčistiť od nánosov a náletových drevín.

Výstavbu rodinných a bytových domov v lokalitách, na ktorých sa nachádzajú hydromelioračné zariadenia, podmieniť splnením týchto regulatívov: rešpektovať hydromelioračné zariadenia (závlahové zariadenie a odvodňovacie kanály) a nezasahovať do nich stavebnou činnosťou.

Pri odvodňovacích kanáloch je potrebné dodržiavať min. 5 m ochranné pásmo od brehovej čiary kanála a 3 m od osi krytého kanála.

4.3 ENERGETIKA

4.3.1 Zásobovanie elektrickou energiou

Obec Krčava je zásobovaná elektrickou energiou z elektrickej stanice 35/22 kV Sobrance s inštalovaným transformátorom o výkone 10 MVA. Alternatívne je možné obec zásobovať z elektrickej stanice 110/22 kV Michalovce s inštalovanými transformátormi o výkone 2x40 MVA a 1x25 MVA. Pre napájanie odberných elektrických zariadení na území obce sú využívané ako zdroje el. energie transformačné stanice primárne napájané 22 kV VN prípojkami z VN vedenia č.544.

Koridor trasy VVN vedenia (110 kV) ide mimo katastrálne územie obce Krčava.

Tabuľka distribučných trafostaníc

Obec	Označenie TR	Umiestnenie TR	Jestvujúci výkon traťa	Vlastník
Krčava	TR 1/105	pri Jednote, 2/5 stĺpová	250 kVA	VSE

	TR 2/104	pri MŠ, 2,5 stĺpová	250 kVA	VSE /bez HIM/
	TR 3/108	OÚ, 2,5 stĺpová	250 kVA	VSE
	TR 4/603	PD, 2,5 stĺpová	250 kVA	Cudzia
	TR 5/119	Bytovka, 1 stĺpová	160 kVA	VSE

Sekundárne rozvody NN sú realizované vzdušným rozvodmi na betónových stožiaroch s vodičmi AIFe, takisto také množstvo je zrealizované domových prípojok vodičmi AIFe. Časť vonkajších silových rozvodov je ešte vedená cez drevené podperné body, tieto je potrebné vymeniť za betónové stožiare.

V novovybudovaných rodinných domoch (v zástavbe) je meranie spotreby el. energie nutné realizovať elektromerovými rozvádzačmi umiestnenými na verejne prístupných miestach (v oplotení RD) v zmysle smernice VSE 1 / 84. Takisto bude riešená každá rekonštrukcia domových prípojok v dôsledku vyvolanej zmeny užívateľom.

Stanovenie elektrického príkonu:

Memé zaťaženie na jednu bytovú jednotku bolo stanovené podľa Metodického pokynu riaditeľa divízie č. 2006001 – Zásady plánovania výstavby a rekonštrukcií siete vysokého a nízkeho napätia, kde v bode 4.1 je uvedené:

- príkon bytových jednotiek:

1,500 kVA ..... byty v bytových domoch s ústredným vykurovaním

2,000 kVA ..... domy v oblastiach so zásobovaním plynom

5,000 kVA ..... domy v oblastiach bez zásobovania plynom

Odber el. energie napriek plynifikácii domácnosti je vysoký. Vysoká spotreba el. energie ukazuje na využívanie elektrických bojlerov, elektrického náradia a el. spotrebičov aj napriek tomu, že v roku 2010 je spotreba el. energie nižšia oproti roku 2009. Vysoké odbery vyplývajú s prikurovaním elektrickými spotrebičmi, používaním elektrických ohrievačov vody a rôzneho elektrického náradia.

Návrh

Krčava: Súčasný stav k roku 2001 - spolu 140 domov z ktorých bolo 136 rodinných domov, 3 bytové domy a 1 byt v inej budove.

- trvale obývaných 107 domov, v ktorých bolo 124 bytov
- z toho v rodinných domoch 103
- 20 bytov v bytových domoch
- 1 byt v iných budovách
- v obci je 33 neobývaných bytov v rodinných domoch, z ktorých 2 sú určené na asanáciu

Návrh bytov do r. 2025:

	Stav v roku 2001	Návrh r. 2025	Rezervná plocha
Bytové jednotky	124	+24	144
počet bj. spolu (stav+návrh)		124+24=148 b.j.	

Podielové zaťaženie pre občiansku a technickú vybavenosť :

Jestvujúce zariadenie - Krčava	výkon v kVA
Obecný úrad	15,00
Základná škola + kuchyňa (1.-9.roč.) s materskou školou (20 detí)	50,00
Pošta	7,00
Gréckokatolícky chrám	7,00
Rímskokatolícky kostol	12,00
Hasičská zbrojnica pri obecnom úrade	5,00
Dom smútku na miestnom cintoríne	15,00
Komerčná vybavenosť - potraviny, pohostinstvo	15,00
Komerčná vybavenosť - Motorest Marko	25,00
Komerčná vybavenosť – v rodinných domov	30,00
Futbalové ihrisko, objekt TJ, šatne, tribúna	10,00
ČOV	20,00

Areál hospodárskeho dvora Krčava		50,00
Stožiar Orange		5,00
verejné osvetlenie		5,00
spolu Sov/suč		271/108kVA

Navrhované zariadenie		výkon v kVA
Rekreačno - športový areál – severovýchodná časť		50,00
Zberný dvor a kompostovisko		20,00
Kultúrny dom – prístavba k OcU		15,00
spolu Sov/vyhl		85/51 kVA

Bytová výstavba, občianska a technická vybavenosť:

S elektrickou energiou sa vo všetkých riešených lokalitách uvažuje pre potreby osvetlenia a pre domáce spotrebiče, s vykurovaním el. energiou sa uvažuje 10 % domácností.

Tabuľka distribučných trafostaníc v obci Krčava

Obec	Označenie TR	Umiestnenie TR	Jestvujúci výkon traťa	Návrh výkonu traťa a úprav
Krčava	TR 1/105	Krčava pri jednote	250 kVA	250 kVA
	TR 2/104	Krčava pri MŠ	250 kVA	zrušenie a premiestnenie TR. Navrhovaná kiosková TR 250 kVA
	TR 3/108	Krčava OU	250 kVA	250 kVA
	TR 5/119	Krčava bytovka	160 kVA	250 kVA
	TR 4/603	Krčava družstvo	250 kVA	Cudzia
	TR Nová	Krčava		Navrhovaná kiosková TR 250 kVA

Návrh

Terajší výpočtový el. príkon: $S_{b.j.} = 1,20 + (4,80 : n) = 1,20 + (4,8 : 107) = 1,245 \text{ kVA}$

n – počet bytových jednotiek

n = 107 (obývaných domov)

Celkový súčasný príkon: $S_{b.j. celk.} = 1,245 \times 107 = 133,215 \text{ kVA}$

Merné zaťaženie na b.j.: $S_{b.j.} = 2,000 \text{ kVA}$

n – počet bytových jednotiek

n = 25 (navrhovaných rodinných domov)

Celkový súčasný príkon: $S_{b.j. celk.} = 2,000 \times 25 = 50,000 \text{ kVA}$

3. Občianska vybavenosť: $S_{o.v.} = 169,000 \text{ kVA}$

Návrhová občianska vybavenosť do roku 2025

Objekt – navrhovaný športový areál pri obecnom ihrisku – (tribúna, šatne, soc. zariadenie, plochy pri ihrisku)

Občianska vybavenosť - prístavba kultúrneho domu (150 stoličiek)

$S_{celk.} = S_{byt.} + S_{vybav.} = 352,215 \text{ kVA}$

Požadovaný celkový príkon: $S_{celk} = 352,215 \text{ kVA}$

Pre navrhované rozšírenie lokalít výstavby rodinných domov a prepočítanú spotrebu pre občiansku vybavenosť navrhujem jestvujúcu transformačnú stanicu TR 5/119 rekonštruovať do výkonu 250 kVA.

Podľa požiadaviek VSE navrhujeme:

- zrušenie a premiestnenie TR2 na pozemok č. 200/7 pri ceste k družstvu. Navrhovaná je kiosková TR (výkres č. 05Kr),
- nová kiosková TR v strede obce na pozemku č. 348/2 (výkres č. 05Kr). K navrhovanej TR je vedená izolovaná vzdušná VN prípojka v trase existujúceho vedenia NN.

Ochranné pásma

Na ochranu zariadení elektrizačnej sústavy sa zriaďujú ochranné pásma v zmysle zákona č. 251/2012 Z.z. o energetike.

Ochranné pásmo je priestor v bezprostrednej blízkosti zariadenia elektrizačnej sústavy, ktorý je určený na zabezpečenie spoľahlivej a plynulej prevádzky a na zabezpečenie ochrany života a zdravia osôb a majetku.

Ochranné pásmo v zmysle zákona o energetike sú nasledovné:

a) vonkajšie nadzemné vedenie od 1 kV do 35 kV:

- pre vodiče bez izolácie 10m; v súvislých lesných priesekoch 7m kolmo od krajného vodiča na každú stranu vedenia,
- pre vodiče so základnou izoláciou 4m; v súvislých lesných priesekoch 2m kolmo od krajného vodiča na každú stranu vedenia,
- pre zavesené káblové vedenia 1m na každú stranu vedenia.

b) od 35 kV do 110 kV vrátane 15m,

c) od 110 kV do 220 kV vrátane 20m,

d) od 220 kV do 400 kV vrátane 25m,

e) nad 400 kV 35m,

f) zavesené káblové vedenie s napätím od 35 kV do 110 kV vrátane je 2 m od krajného vodiča na každú stranu.

g) vonkajšie podzemné elektrické po oboch stranách krajných káblov:

- pri napätí do 110 kV je 1m
- pri napätí nad 110 kV je 3m

Pre elektrické stanice vonkajšieho vyhotovenia s napätím do 100 kV je ochranné pásmo vymedzené zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti 10 m kolmo na oplotenie alebo na hranicu objektu elektrickej stanice.

Vonkajšie vedenie NN sa v zmysle STN nechráni ochrannými pásmami. Ochranné pásmo pre káblové vedenie uložené v zemi (NN resp. VN) je 1 m na každú stranu od krajného kábla.

Výnimky z ochranných pásiem môže v odôvodnených prípadoch povoliť stavebný úrad na základe stanoviska prevádzkovateľa prenosovej alebo distribúčnej sústavy.

4.4 ZÁSOBOVANIE TEPLOM, PLYNOM

4.4.1 Zásobovanie plynom

Obec Krčava má vybudovaný rozvod plynu. Obec je napojená na zokruhované regulačné stanice plynu, ktoré sa nachádzajú v obci Choňkovce RS 1200, v meste Sobrance RS 3 000 - 2/2/ - 440 a RS 1 200 - 2/1 - 440, v obci Tibava RS 3 000- 2/2 – 440, Úbrež RS 5 000 - 2/2/1 – 440 a v obci Fekišovce 1 200 - 2/1 – 440. Regulačná stanica plynu sú napojené na VTL distribučné plynovody o prevádzkovom tlaku, PN 4 MPa. Z regulačných staníc plynu sú STL rozvodmi plynu o prevádzkovom tlaku 300 kPa a v samotných obciach aj NTL rozvodmi o prevádzkovom tlaku 2,1 kPa zásobovaní odberatelia zemného plynu v obci Orechová. Zásobovanie plynom pre odbery vykurovania, prípravu teplej úžitkovej vody a varenie je zabezpečené na 80 %. Správu plynových rozvodov a zariadení na území jednotlivých obcí zabezpečuje: Slovenský plynárenský priemysel - distribúcia a.s. Bratislava RC Východ Košice, LC Michalovce. Miestna sieť je budovaná z materiálu OCL a PE.

Návrh

Návrh na zásobovanie zemným plynom musí zohľadňovať ustanovenia určené platnou legislatívou STN, vrátane ostatných záväzných predpisov a vyhlášok.

Musia byť tiež rešpektované dané skutočnosti, ako sú komunikácie, zástavba, terénne úpravy, spády terénu a podobne, pri dodržaní bezpečnostných predpisov a ochranných a bezpečnostných pásiem uvedených v Zákone o energetike č. 251/2012 Z. z.

Koncepcné musí nadväzovať na doposiaľ splynofikovanú časť v obci.

Zásady z ktorých vychádzame pri návrhu technického riešenia plynofikácie nových lokalít v obci môžeme formulovať nasledovne:

Pri výpočte odberných množstiev zemného plynu vychádzame z priemerných hodinových a ročných odberov v danom teplotnom pásme - 15 C ,stanovujú smerné odbery pre domácnosť (IBV).

Max. hod. odber ..... Q_{hmax} ..... 1,5 m³/hod
 Max. ročný odber ..... Q_r .....4 400 m³/rok

Požiadavky na zásobovanie zemným plynom v obci sú vypracované ako informatívny podklad pre uvažovanú novú výstavbu:

Počet jestvujúcich byt. jednotiek v roku 2010	Max. hodinový odber	Q_{max} m ³ /hod
436 byt : 85% =95 m ³ /hod	1,5 m ³ /hod	436 x 1,5 = 654 m ³ /hod
Navrhovaný prírastok byt. jednotiek do r. 2025	Max. hodinový odber	Q_{max} m ³ /hod
69 byt.	1,5 m ³ /hod	69 x 1,5 = 103,50 m ³ /hod
Počet maloodberateľov do r. 2025	Max. hodinový odber	Q_{max} m ³ /hod
3	1,5 m ³ /hod	3 x 1,5 = 4,5 m ³ /hod
spolu pre rok 2025		762 m³/hod
505		505 x 4400 = 2.222.000 m³/rok

Napojenie jednotlivých rodinných domov riešiť samostatnými STL plynovými prípojkami so samostatnou reguláciou plynu , osadením vhodných typov domových regulátorov tlaku zemného plynu.

Ochranné pásma

Pre plynovody je stanovené podľa zákona o energetike č. č. 251/2012 Z.z.:

- 20 m pri plynovodoch s tlakom od 0,4 MPa do 4 MPa a s menovitou svetlosťou do 350 mm.
- 8 m pre technologické objekty (regulačné stanice)
- 1m pre plynovod, ktorým sa rozvádza plyn na zastavané územie obce s prevádzkovým tlakom nižším ako 0,4

4.4.2 Zásobovanie teplom

Zásobovanie teplom je na báze plynu alebo pevného paliva.

Návrh

Zásobovanie teplom v obci navrhujeme do roku 2025 zabezpečiť na báze ekologických zdrojov (biomasa, električka, tepelné čerpadlá, kolektory a pod.).

Predpokladaná ročná spotreba tepla:

Stav bytov v roku 2010	Priemerná ročná spotreba tepla (ÚK+TÚV)	Ročná spotreba tepla
436	100 GJ/rok	436 x 100 = 43.600 GJ/rok
Navrhovaný prírastok do roku 2025	Priemerná ročná spotreba tepla (ÚK+TÚV)	Ročná spotreba tepla
69	40 GJ/rok	69 x 40 = 2.760 GJ/rok
Spolu		Ročná spotreba tepla
505		46.360 GJ/rok

Občianska vybavenosť:

Pre objekty občianskej vybavenosti možno zobrať priemernú hodnotu 100 kWh / m² a rok podlahovej vykurovanej plochy objektu. V tejto hodnote je zahrnutá potreba tepla na ÚK aj TÚV. Pozn.: 100 kWh / m² a rok = 0,36 GJ / m² a rok

4.5 TELEKOMUNIKÁCIE

4.5.1 Telekomunikačné a rádiokomunikačné zariadenia

Rozvody telefónnej siete vyhovujú súčasným potrebám. Telekomunikačne je obec súčasťou Regionálneho technického centra Východ. Telefónni účastníci obce Krčava a Orechová sú pripojení na digitálnu ústredňu priamo v obci Krčava. Telefónna ústredňa je umiestnená v samostatnom objekte v obci Krčava, ktorý sa nachádza pri administratívnej budove družstva, v západnej časti zastavaného územia. V obci sa nachádza miestna telekomunikačná sieť (MTS), ktorej káble sú vedené po drevených stĺpoch. Územie obce je pokryté signálmi mobilných operátorov Orange, a.s. a T-Mobile.

Cez územie obce Krčava prechádza optický kábel (3xOK Michalovce – št.hranica). Trasa optického kábla je k obci Krčava vedená od obce Orechová po pravej strane, pozdĺž cesty tr. I/50 až po zastavané územie. Zastavané územie obchádza juhozápadným a južným smerom a pokračuje pozdĺž cesty tr. I/50 k št. hraniciam.

Návrh

V navrhovanom období bude podľa potreby (v závislosti na záujme zákazníkov) dobudovaná hlavne miestna telefónna sieť v obci tak, aby spĺňala kvalitatívne parametre pre poskytovanie už spomínaných širokopásmových služieb.

Potrebné telefónne prípojky pre navrhovanú bytovú výstavbu budú zabezpečené podľa jednotlivých požiadaviek užívateľov na telefónne prípojky a požadované telekomunikačné služby v rámci inštalovaných rezerv jednotlivých RSU. Napájacie body pre telefónne stanice nových b.j. a občianskej vybavenosti bude určený v podmienkach pre začatí územno – právneho konania výstavby konkrétnej lokality.

Rozvoj služieb bude zabezpečovaný prostredníctvom organizácie Slovak Telecom a.s. v súlade so zámermi telekomunikačného projektu.

Predpokladáme, že k roku 2025 dôjde ku kabelizácii tf. rozvodov, preto rezervujeme v ÚPN koridor pre pokládku kábelového vedenia pod terajšími vzdušnými vedeniami.

4.5.2 Miestny rozhlas

Rozvod miestneho rozhlasu v obci je prevedený na ocelových stožiaroch, ústredňa rozhlasu je situovaná v budove obecného úradu.

Rozvody MR sú sčasti preložené na stožiare NN vedenia s kábelovým prepojením jednotlivých reproduktorov

Pre nasledujúce roky navrhujeme rozšíriť inštalovanie reproduktorov miestneho rozhlasu na stožiare vzdušného NN vedenia (po dohode s VSE) a prenos zvuku realizovať bezdrôtovým spôsobom.

5. KONCEPCIA STAROSTLIVOSTI O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

5.1.1 Základné zložky životného prostredia

Najvýznamnejšími faktormi negatívne ovplyvňujúcimi životné prostredie skúmaného územia je aj hluk z cesty I/50 Košice – Michalovce – Sobrance – št. hr. Ukrajina.

5.1.2 Ovzdušie – ochrana čistoty ovzdušia

Územie riešených obcí sa nachádza na okraji Stredozemľínskej oblasti, ktorá patrí medzi 9 oblastí vymedzených v SR, v ktorých sa kumuluje najviac negatívnych vplyvov spôsobujúcich zhoršenie stavu ŽP. Hlavným zdrojom znečistenia ovzdušia v širšom zázemí riešených obcí je drevospracujúci a chemický priemysel. Významným zdrojom znečistenia je Chemko Strážske. Najbližšia oblasť, kde sa monitoruje znečistenie ovzdušia je v meste Strážske.

Na území obcí Krčava a Orechová sa nachádzajú iba stredné zdroje znečistenia. K lokálnym zdrojom znečistenia ovzdušia v obciach možno zaradiť cestnú dopravu na ceste I/50.

Stredné zdroje znečisťovania ovzdušia

K potencionálnym prevádzkovateľom so stredným zdrojom znečistenia možno zaradiť družstvo vo vlastníctve Verchovina s.r.o. – zaoberá sa chovom iných drobných hospodárskych zvierat. Výroby sú zamerané na chov hydiny (cca 3000ks), chov ošípaných (300ks) a čiastočne na rastlinnú výrobu.

Malé zdroje znečisťovania ovzdušia (MZZO)

Potencionálnymi prevádzkovateľmi s malým zdrojom znečistenia ovzdušia sú osoby právnické aj fyzické s oprávnením na

podnikanie. Títo zodpovedajú za vypúšťanie znečisťujúcich látok do ovzdušia.
Sídlo je plynofikované.

Návrh

Stredné zdroje znečisťovania

Medzi areálom družstva a obytnou zónou navrhujeme vybudovať pás ochranej zelene v šírke cca 15 m.

Malé zdroje znečisťovania (MZZO)

Zvyšovanie plošnej plynofikácie na východnom Slovensku, má pozitívny vplyv s dopadom najmä na zvyšovanie kultúry bývania ako aj zníženia emisií a imisií (SO₂ a popolčeka).

Malí znečisťovatelia ovzdušia (právnické aj fyzické osoby) zodpovedajú za vypúšťanie znečisťujúcich látok do ovzdušia, sú povinní čo najviac škodlivé účinky eliminovať v súčinnosti so zodpovednými orgánmi obce.

Iné zdroje znečisťovania (IZZO)

V súčasnosti sú na Slovensku rozhodujúcimi lokálnymi zdrojmi prašného znečistenia ovzdušia tieto faktory, ktoré platia aj pre obec:

1. Výfuky z automobilov (vysoký podiel dieselových motorov, nevyhovujúci technický stav vozidiel).
2. Resuspenzia tuhých častíc z povrchov ciest (nedostatočné čistenie ulíc, nedostatočné čistenie vozidiel). Do tejto skupiny patrí aj zimné zaprášenie ciest.
3. Suspenzia tuhých častíc z dopravy (napr. oder pneumatík a povrchov ciest, doprava a manipulácia so sypkými materiálmi).
4. Minerálny prach zo stavenísk.
5. Veterná erózia z neupravených obecných priestorov a skládok sypkých materiálov.
6. Vzhľadom na nárast cien zemného plynu začal návrat k používaniu tuhých palív u lokálneho vykurovania. Očakáva sa, že tento zdroj bude v najbližších rokoch významne narastať.

Realizáciou nových zdrojov a úpravou, rekonštrukciou a zmenou vykurovacích médií za ušľachtilé palivá u existujúcich zdrojov tak, aby zodpovedali požiadavkám uvedených legislatívnych noriem sa naplnia ciele podľa medzinárodných záväzkov:

- zníženie prekračovania kritických záťaží a depozícií síry a oxidov dusíka,
- zníženie emisií oxidov síry, oxidov dusíka, prchavých organických látok, ťažkých kovov a perzistentných látok,
- zníženie emisií znečisťujúcich látok z malých zdrojov a dopravy, spôsobujúcich lokálne znečistenie ovzdušia,
- ochrana ozónovej vrstvy Zeme – príspevok Slovenskej republiky.

5.1.3 Odpadové hospodárstvo

Program odpadového hospodárstva obce Krčava. Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na zákone č. 409/2006 Z.z., ktorým sa dopĺňa zákon č.223/2001 Z.z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Zákon upravuje pôsobnosť orgánov štátnej správy a obcí, práva a povinnosti právnických a fyzických osôb pri predchádzaní vzniku odpadov a pri nakladaní s odpadmi zodpovednosť za porušenie povinnosti na úseku odpadového hospodárstva a zriadenie recyklačného fondu.

5.1.3.1 Iné odpadové vody

Odpadové vody z hnojísk a maštali sú samostatne zvádzané do žump. Ich likvidáciu zabezpečí majiteľ do jestvujúcej ČOV v obci Krčava.

Dažďové vody zachytávajú pricestné priekopy a odtiekajú terénnymi priehlbínami do rigolov. Priamym recipientom povrchových vôd v riešenom území je tok Toroškov, do ktorého ústia cestné rigoly a jarky z územia obce.

Návrh

Ako urbanizačný prvok v úvahu prichádza meander potoka Toroškov prechádzajúci cez zastavané územie obce. Pre zabezpečenie ochrany zastavaného územia proti Q 100 ročným vodám navrhujeme neupravené časti toku Toroškov regulovať resp. revitalizovať. Dno je navrhované na prehĺbenie. Vyťažená hlina bude použitá na vytváranie okraja vodnej plochy, vysvahovaním so sklonom 2% smerom k vodnej hladine. Na spevnenie brehov bude použitý prírodný materiál s vegetačným krytom. Táto úprava bude pozitívne vylepšovať životné prostredie v zastavanom území obce.

5.1.3.2 Separovaný zber odpadov

Zhodnocovanie odpadov je podmienené účinným separovaným zberom, systémom zberu a zberných miest so zabezpečením dotriedňovania odpadov a zložiek komunálnych odpadov. Umiestnenie nových zariadení sa bude riadiť princípom blízkosti a sebestačnosti vo väzbe na ekonomickú efektívnosť.

Zvoz komunálneho odpadu z územia obce Krčava je zabezpečené zmluvným odbarateľ na riadenú skládku komunálneho odpadu.

V obciach sa s realizáciou separovaného zberu začalo v roku 2005. V obci doposiaľ nie je vyriešené spracovanie biologicky rozložiteľného odpadu (ide o odpad zo záhrad, parkov, cintorínov a z ďalšej zelene nachádzajúcej sa na pozemkoch právnických osôb, fyzických osôb a občianskych združení, ktorý je súčasťou komunálneho odpadu). V súčasnosti je výstavba zberného dvora a kompostoviska vo východnej časti zastavaného územia obce, v bývalom areáli kaštieľa.

5.1.3.2.1 Zariadenia na zhodnocovanie odpadov

Umiestňovanie nových zariadení na zhodnocovanie odpadov sa bude riadiť princípom blízkosti a sebestačnosti vo väzbe na ekonomickú efektívnosť. Počet zariadení bude závisieť na ich kapacite tak, aby spolu mali dostatočnú kapacitu na zhodnocovanie všetkých uvedených odpadov na území obce.

Jedným zo strategických cieľov rozvoja je komplexné riešenie problematiky ochrany a tvorby životného prostredia, vrátane zberu a triedenia domového odpadu a jeho likvidácia resp. zhodnocovania.

Komplexne riešenie tejto oblasti obci chýba. Stúpa produkcia odpadov a narastá ekonomická náročnosť ich likvidácie aj napriek zvýšeným aktivitám samosprávy, pretrvávajú problémy s „divokými“ skládkami. V súlade s výstupmi stratégie, obec potrebuje komplexné koncepčné a realizačné riešenie zberu a triedenia odpadov, jeho likvidáciu resp. zhodnotenie jeho zložiek – keďže ide o vidiecke prostredie prioritne likvidáciu a zhodnotenie jeho biologickej zložky.

Efektívne a ekologické nakladanie s odpadom v podmienkach obce znamená riešiť nielen jeho zneškodňovanie, ale aj účinnejšiu organizáciu zvozu, riadenie efektívnejšieho separovaného zberu (papier, plast, kov, sklo a kovy, estetizáciu a umiestnenie zberných miest, skvalitňovanie podmienok a dodržiavanie bezpečnosti pri nakladaní s odpadom pre občanov a organizáciu zabezpečujúcu separovaný zber. V snahe racionalizácie nakladania s odpadom územný plán navrhuje lokalizovanie zberných miest na pozemkoch obce a zberný dvor na vyseparované komodity a kompostovisko v severnej časti zastavaného územia obce.

V súčasnosti v obci nie sú zberné miesta na separovaný zber. V obci je kontajner (VOK), ktorý je súčasťou cintorína na zber zelene (biologicky rozložiteľného odpadu a KUKA nádoby (110 l) na zber komunálnych odpadov. Separovaný zber sa realizuje predovšetkým do zberových vriec.

Odpad zo žump sa bude postupne minimalizovať a predpokladá sa, že na konci návrhového obdobia budú všetky domácnosti napojené na verejnú kanalizáciu.

Návrh

- V ÚPN-O navrhujeme zabezpečenie ochrany vodných zdrojov vybudovaním kanalizácie s prípojkami v celej obci,
- V severozápadnej časti mimozastavané územie [8] je navrhovaná plocha zberného dvora a kompostoviska na uloženie vyseparovaných komodit. V tomto areáli môžu občania odovzdávať oddelené zložky počas celého roka vrátane nebezpečných odpadov a biologicky rozložiteľného odpadu.
- Zberné miesto bude slúžiť na zhromažďovanie kompozitných obalov, skla, kovov na zhromažďovanie papiera a plastov umiestnených vo vreciach aj naďalej pri obecnom úrade.
- V areáli cintorína bude umiestnený VOK, ktorý bude slúžiť na dočasné zhromažďovanie BRO.
- V rámci IBV (rodinné domy) sa navrhuje systém zberu lokálny (každý držiteľ má vlastné zberové vrecia a zberné nádoby.
- Realizovať nakladanie s drobným stavebným odpadom a s oddelene vytriedeným odpadom s obsahom škodlivín.
- Navrhujeme sanáciu a rekultiváciu všetkých environmentálnych záťaží (divokých skládok) v k.ú. obce – viacvrstvovým zásypom s vhodnou zemínou, príp. štrkom a následnou úpravou plôch výsevom trávnatého semena.
- Odstránenie existujúcich a prevencia voči novo vznikajúcim čiernym skládkam (lokality vyznačené v mape). Permanentný monitoring a sanácia neriadených skládok.

5.1.3.3 Environmentálna záťaž v území:

V katastrálnom území obce Krčava sa na základe výpisu „Informačného systému environmentálnych záťaží SR“ evidované tieto environmentálne záťaže:

- jedna upravená (prekrytá, terénne úpravy a pod) skládka odpadov – východná časť k.ú.

- jedna odvezená skládka odpadov – lokalita za tehelnou.

5.1.4 Biota

Ochrana bioty ako zložky životného prostredia je riešená vo vzťahu k charakteru a jej významu. V riešenom území sa vyskytuje lesná stromová a bylinná vegetácia, nelesná stromová a krovinná vegetácie, trávo-bylinná vegetácia, vegetácia záhrad tvoriaca súčasť stavebných pozemkov a vegetácia mestského prostredia. Odporúčané opatrenia na ochranu sú zamerané na :

- dôsledné dodržiavanie podmienok ochrany lesnej vegetácie v zmysle zákona č. 326/2005 Zb. o lesoch v znení neskorších predpisov,
- ochranu stromovej a krovinej vegetácie brehových porastov vodných tokov,
- výber druhov tráv pri zmene kultúry z ornej pôdy na trvalý trávny porast zodpovedajúci daným pôdnym podmienkam a klimaxovej jednotke,
- postupnú premenu produkčných záhrad na záhrady oddychu a relaxu, pri sadovníckych úpravách verejných priestranstiev, obytných území a území vybavenosti maximálne využívať miestne druhy a obmedziť introdukované druhy,
- pre náhradnú výsadbu zelene sú určené jestvujúce plochy verejnej zeleň a navrhovaná plocha pri rímskokatolíckom kostole,
- výber druhov drevín pri výsadbe verejnej a krajinej vegetácie zodpovedajúci pôdnym a klimatickým podmienkam,
- ochranu vodných tokov v zmysle vodného zákona č. 134/2010 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 364/2004 Z.z. o vodách ako prirodzeného ekosystému v krajine,
- pravidelné a mechanické odstraňovanie buriny a ničenie invázijských druhov drevín,
- odstránenie nežiadúcich skládok rôzneho odpadu z území špecifikovaných ako ekologicky významný krajinný prvok a zabránenie vytvárania nelegálnych skládok odpadu na celom riešenom
- v území realizovať rekultiváciu všetkých neriadených skládok v k.ú. obce – viacvrstvovým zásypom s vhodnou zeminou, príp. štrkom a následnou úpravou plôch výsevom trávnatého semena.

5.1.5 Zeleň

5.1.5.1 Súkromná zeleň

Systém zelene v obci je tvorený súkromnou zeleňou. Súkromné záhrady sú väčšinou upravené a udržiavané. Určitým nedostatkom je prehustenosť výsadiieb a výskyt hospodárskej zelene v predzáhradkách.

Návrh

Navrhujeme výskyt hospodárskej zelene v predzáhradkách nahradiť zeleňou okrasnou. Pre výsadbu hospodárskej zelene navrhujeme vyčleniť plochy za zastavanou časťou.

5.1.5.2 Verejná, izolačná a ostatná zeleň

Verejná zeleň sa nachádza na verejných priestranstvách, ako sú priestory okolia kostola, obecného úradu, v strede obce, materskej školy, základnej školy, cintorína a pod. Táto zeleň je pomerne k celkovej ploche dostatočne zastúpená. Niektoré úseky si vyžadujú doplnenie zelene a zdravotný rez drevín.

Pozdĺž miestnych komunikácií sa vo verejnom priestore nachádzajú pásy využívané na uloženie technickej infraštruktúry. Zeleň pri komunikáciách je v sídle na priemernej úrovni. Tvoria ju trávnaté pásy s výsadbou vzrastlej zelene. Zeleň pozdĺž kanálov a tokov je dostatočne zastúpená.

Návrh

Verejná zeleň

Verejnú zeleň navrhujeme doplniť a parkovo upraviť okolo potoka pretekajúceho cez stred obce.

Izolačná a vizuálna zeleň

Izolačnú a vizuálnu zeleň navrhujeme okolo navrhovanej športovej plochy a okolo cintorína. Z juhovýchodnej a z južnej strany navrhujeme doplniť areál poľnohospodárskeho družstva o vzrastlé a podrastové dreviny. Výsadbu navrhujeme previesť v šírke 15m.

Pozdĺž cesty tr. I. navrhujeme izolačnú zeleň resp. vetrolam.

5.1.5.3 Zeleň k náhradnej výsadbe

K náhradnej výsadbe navrhujeme plochu:

- pozdĺž cesty I/50 a cesty III/050243, III/050244 (pri realizácii výsadby drevín v extraviláne je potrebné požiadať príslušný obvodný úrad pre cestnú dopravu a pozemné komunikácie o udelenie výnimky zo zákazu činnosti v cestnom ochrannom pásme,
- po obvode cintorína dosadiť ochrannú – vizuálnu zeleň,
- sadovnícky upraviť strednú časť územia obce (plocha pri obecnom úrade, základnej škole, kostoloch a chrámoch),
- po obvode jestvujúceho športového areálu dosadiť vizuálnu zeleň.

6. VYMEDZENIE PRIESKUMNÝCH, CHRÁNENÝCH LOŽISKOVÝCH ÚZEMÍ A DOBÝVACÍCH PRIESTOROV

6.1 Ťažba nerastných surovín

Riešené územie obce Krčava nespadá do prieskumného územia výhradný nerast ropa a horľavý zemný plyn.

6.2 Chránené ložiskové územie, dobývacie priestory

V rámci katastra obce sú evidované :

- DP (817) „Krčava“ – tehliarske suroviny, určený pre spoločnosť Plynroz a.s. Sobrance.

Návrh

Navrhované riešenie nezasahuje do územia na ktorom sú evidované ložiska nevyhradeného nerastu.

6.3 Staré banské diela

V katastrálnom území obce sú evidované staré banské diela :

- južná časť areálu družstva
- pri Krčavskom potoku v západnej časti kat. územia obce.

6.4 Svahové deformácie

V severnej časti katastrálneho územia obce Krčava sú evidované zosuvy mimo zastavané územie obce. v lokalite „Breziny“.

Návrh

Novu výstavbu je možné povoliť na území, kde sú lokalizované zosuvy územia za podmienky podrobného geologického prieskumu a následnej stabilizácie svahu.

7. VYMEDZENIE PLÔCH VYŽADUJÚCICH ZVÝŠENÚ OCHRANU

V riešenom území sa nachádzajú plochy, ktoré si vyžadujú zvýšenú ochranu:

- Územie európskeho významu Natura 2000:
  - severná časť k.ú - Chránené vtáčie územie Vihorlatské vrchy - (SK CHVU035) – 1.stupeň ochrany,

8. VYHODNOTENIE PERSPEKTÍVNEHO POUŽITIA PP A LP

Navrhovaná koncepcia funkčného využitia územia obce vychádza z existujúcej funkčnej štruktúry, z reálnych územno-

technických daností, a z týchto ďalších koncepčných zásad.

V územnom pláne okrem plôch bývania navrhujeme plochy pre občiansku vybavenosť, technickú vybavenosť a šport.

V katastrálnom území obce Krčava je záber poľnohospodárskej pôdy **22,8344** ha pre iné ako poľnohospodárske využitie a ktorý je v dokumentácii ÚPN-O zdokumentovaný a zdôvodnený. V obci Krčava ide prevažne o záhrady, ornú pôdu a TTP. Sú to plochy poľnohospodárskej pôdy v zastavanom území obce (10,0870 ha) alebo mimo neho (12,7474 ha) vo väzbe na existujúcu zástavbu obce. Nedochoádza k členeniu celistvých plôch poľnohospodársky využívanej pôdy. Záber nepoľnohospodárskej pôdy predstavuje 7,4909 ha. Z toho na najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôde je 9,0074 ha.

Záber lesnej pôdy sa nenavhuje.

Podrobné zdôvodnenie navrhovaného riešenia záberu pôdneho fondu je v samostatnej textovej časti: *Vyhodnotenie perspektívneho použitia poľnohospodárskej pôdy a lesných pozemkov na nepoľnohospodárske účely a v grafickej prílohe (výkres č.06Kr).*

9. NÁVRH NA OBSTARANIE ÚZEMNOPLÁNOVACÍCH PODKLADOV, ÚZEMNOPLÁNOVACEJ DOKUMENTÁCIE A INEJ DOKUMENTÁCIE PRE ČASŤ RIEŠENÉHO ÚZEMIA

Pre stanovenie podrobnejších zásad a regulatívov priestorového usporiadania a funkčného využívania pozemkov, umiestnenia stavieb na pozemkoch a zastavovacích podmienok jednotlivých stavebných pozemkov navrhuje sa zabezpečiť vypracovanie územného plánu zóny, resp. územnoplánovacích podkladov a inej dokumentácie pre tieto časti riešeného územia: - všetky navrhované obytné súbory, centrálny priestor obce, športové areály.

Navrhnutá podrobnejšia dokumentácia bude vypracovaná v poradí podľa lokalizácie rozvojových zámerov obce. Pre dosiahnutie požadovanej presnosti výstupov z vyššie uvedenej dokumentácie je potrebné zabezpečiť aktuálny geometrický plán, zameranie inžinierskych sietí a výškopis územia obytných súborov v príslušnej mierke.

10. HODNOTENIE NAVRHOVANÉHO RIEŠENIA

Návrh územného plánu obsahuje urbanistickú koncepciu, ktorá označuje spoločnú myšlienku a zámer ako usporiadať dedinu a stavať v nej tak, aby to nebolo len účelné ale aj pekné. Urbanistická koncepcia určila jednotný zámer zástavby, vymedzila ťažiská či centrum obce. Urbanistická koncepcia nemá na mysli len individuálne záujmy stavebníkov domov, ale sa zamerala na spoločné vybavenie obce.

Územný plán má pripravenú koncepciu spoločensko-kultúrneho významu, určuje kde, čo a ako stavať s predvídavosťou potrieb budúcnosti. Nebudú to len nové stavebné pozemky pre rodinné domy, budú to hlavne pozemky pre stavby zabezpečujúce nový prosperitu a spoločenský život obce. Návrh ÚPN O vymedzil územie s týmto poslaním, očakáva od občanov pochopenie pre stavby verejného záujmu.

Urbanistická koncepcia nastolila nový územný rozvoj sídelného útvaru. V návrhu sa uvažuje s rozšírením funkcií riešeného územia, hlavne vidieckej turistiky.

Návrh ÚPN-O výrazne stavia územný rozvoj obce na ochrane a využití potenciálu krajiny. Ekostabilizačný systém je pilierom budúcnosti obce.

Environmentálne hodnotenie

Územný plán akceptuje limity a obmedzenia vyplývajúce z ochrany prírody (hlavne územie európskeho významu zo siete NATURA 2000, časť CHVÚ Vihorlatské vrchy). Návrh ÚPN-O citlivo rieši ďalší rozvoj obce s minimálnym zásahom do prírodného prostredia. Pre lepšie životné prostredie v navrhovaných nových lokalitách obce navrhujeme výstavbu kanalizácie s odvedením odpadových vôd do jestvujúcej obecnej ČOV v Krčave. ČOV sa navrhuje na rozšírenie pre napojenie obce Sejkov.

Ekonomické hodnotenie

Návrh sa sústreďuje na zvýšenie poskytovania služieb v oblasti cestovného ruchu a vidieckej turistiky. V ÚPN-O sa navrhujú podmienky na oživenie ekonomicky v tejto oblasti.

Vo východnej časti, v návaznosti na obecný park, je navrhovaná plocha oddychu a rekreácie.

Centrálna časť obce je navrhovaná na obnovu verejného priestranstva – priestor od gréckokatolíckeho chrámu po areál vojenských lesov. Architektonické a materiálové riešenie má vylepšiť estetický vzhľad súčasných plôch, návrh jednotlivých

oddychových plôch, plochy zelene a komunikácií. Rekonštrukciou plôch sa vytvoria priestory pre oddych nielen obyvateľov obce ale aj turistov.

Územno - technické dôsledky

ÚPN Obce hodnotí a rieši rozvoj technickej vybavenosti celej obce. Navrhuje spôsob zásobovania vodou, elektrickou energiou, odkanalizovanie a odvedenie splaškovej kanalizácie do obecnej ČOV. Úpravou šírkových pomerov miestnych komunikácií a dobudovaním chodníkov a zastavovacích pruhov SAD a parkovísk pri zariadeniach občianskej vybavenosti.

Kontinuita s minulosťou

Z hľadiska štruktúry osídlenia patrí obec Krčava do tretej veľkostnej skupiny (500-1 000 obyv.) obcí v Košického kraji. Obec Krčava leží na významnej nadradenej cestnej sieti. Ide o cestu I/50 so smerom Košice - Michalovce, ktorá je hlavnou európskou cestou E50 v trase Košice-Michalovce-štátna hranica SR/UA a je zaradená do siete transeurópskych magistrál „TEM“ úsek TEM4. Nachádza sa v suburbárnom pásme mesta Sobrance. Je typickým vidieckym sídlom v zázemí mesta Sobrance, ktoré pre osídlenie vo svojom okolí saturuje potreby vyššieho občianskeho vybavenia a poskytuje pracovné príležitosti. Väzby obce na mesto Sobrance sú podporené aj komunikačným prepojením po ceste I/50. Po tejto ceste v smere na Vyšné Nemecké sa obec napája na hraničný priechod na slovensko-ukrajinskej hranici.

V súlade so záväznými výstupmi ÚPN – VÚC Košického kraja je potrebné posilňovať väzby medzi mestom a jeho vidieckym zázemím a vytvárať rovnocenné kultúrne a sociálne prostredie, pričom treba zachovať vidiecky charakter osídlenia a ráz krajiny s prírodnými a urbanistickými špecifikami. V týchto intenciách je potrebné v Územnom pláne obce Krčava riešiť ďalší rozvoj obce.

Regionálna architektúra

Obec leží v severovýchodnej časti Východoslovenskej nížiny pri jej prechode do podhoria Poriečneho v nadmorskej výške okolo 132 m. V k.ú. sa našli stopy po slovanskom sídlisku a keramika z 8. až 10. storočia. Dedina jestvovala pred koncom 13. storočia. Je názov sa v písomnostiach z 13. a 16. storočia vyskytuje pravidelne v tvare Korchua, čo už bol maďarizovaný názov odvodený od staršieho slovenského názvu Krčava. Do roku 1918 obec administratívne patrila do Užskej stolice. Zastavané územia má prevažne obytnú funkciu. V celej obci prevláda zástavba povojnová (rok výstavby cca 50-70 roky). Táto zástavba je zastúpená približne 60% z celkového počtu stavieb. Domy majú manzardové a sedlové strechy. Objekty postavené v tomto období sú po čiastočnej alebo úplnej rekonštrukcii. V obci sa nachádzajú domy, ktoré predstavujúce typickú ľudovú architektúru z konca minulého a začiatku tohoto storočia. Sú to domy so popisným číslom 2, 46, 85, 86, 87, 123, 139, 148, 165, 180. Stavby postavené v predvojnovom období sú v zlom stavebnotechnickom stave (dom sup.č. 148, 180), alebo po čiastočnej rekonštrukcii. Na ostatných uliciach sa nachádza prevažne zástavba postavená v 70-90 rokoch.

Záver

Obec po eliminácii negatívnych vplyvov má potenciú životaschopného organizmu. Prvoradámi sú pracovné príležitosti, tieto vo výhlade zabezpečuje dostupný priemysel.

V širších súvislostiach je významným faktorom rozvoja sídelného útvaru stav životného prostredia. Budúcnosť obce je závislá na čistote ovzdušia ako dôležitom ukazovateli stavu zdravého životného prostredia.

Celé k. ú. sa nachádza na území európskeho významu NATURA 2000.

Budúcnosť obce je možné spájať s transformáciou poľnohospodárskej funkcie na jej integráciu s vidieckou turistikou.

Návrh ÚPN-O výrazne stavia územný rozvoj obce na ochrane a využití potenciálu krajiny. Ekostabilizačný systém je pilierom budúcnosti obce.

11. NÁVRH ZÁVAZNEJ ČASTI

Záväzná časť územného plánu obce je vyhotovená ako samostatná príloha. V tejto časti uvádzame zoznam navrhovaných verejnoprospešných stavieb.

Na uskutočnenie verejnoprospešných stavieb možno podľa § 108 zákona č.50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov, pozemky, stavby a práva k nim vyvlastniť, alebo vlastnícke práva k pozemkom a stavbám obmedziť. Ako verejnoprospešné stavby v riešenom území sa stanovujú podľa vyznačenia vo výkrese schéma verejnoprospešných stavieb:

11.1.1 Stavby pre verejnoprospešné služby:

VPS – 1 Stavby pre občiansku vybavenosť

VPS -1.1. Revitalizácia centrálného priestoru obce:

- a) územie pri Základnej škole s parkom, gaštanová alej

- b) okolie pri Rímskokatolíckom kostole,
c) priestor pri obecnom úrade,
d) územie pri cintoríne a športovej ploche – dotvorenie priestoru terénnymi a parkovými úpravami, doplnené drobnou architektúrou – hranica znázornená vo výkrese č.3Kr
- VPS-1.2. Prístavba kultúrneho domu k objektu obecného úradu. Rekreačná a oddychová plocha, amfiteáter. [3]
VPS-1.3. Rekonštrukcia Klub mladých a seniorov [4]
VPS-1.4. ZŠ – rekonštrukcia areálu (viacúčelové ihrisko) [5]
VPS-1.5. Areál starého kaštieľa [6]
VPS-1.6. Plocha rekreácie a športu nesúkromného charakteru [7]

11.1.2 Stavby verejného technického vybavenia:

VPS – 2 Stavby pre dopravu:

- VPS- 2.1. Sieť obslužných a prístupových komunikácií a dopravných zariadení vrátane cestných mostov a dopravných nájazdov.
VPS – 2.2 Stavby parkovacích a odstavných plôch.
VPS – 2.3. Stavby peších plôch, komunikácií a chodníkov (pešie, turistické, cyklistické).
VPS – 2.4. Stavba rekonštrukcie a úpravy cesty I/50 a jej súvisiace objekty

VPS – 3 Stavby pre vodné hospodárstvo:

- VPS- 3.1. Stavby zásobovacích a výtlačných vodovodných potrubí a technických zariadení pre zásobovanie vodou vyznačených v grafickej časti dokumentácie územného plánu.
VPS- 3.2. Stavby hlavných zberačov kanalizačnej siete a koridory trás nadväzujúcich uličných stôk v obci podľa grafickej časti dokumentácie územného plánu.
VPS- 3.3. Stavba rozšírenia čistiarne odpadových vôd (ČOV) v západnej časti kat. územia obce Krčava.
VPS- 3.4. Stavby protipovodňových ochranných hrádzi.
VPS- 3.5 Stavba regulácie a úprava profilu koryta potoka Toroškov

VPS – 4 Stavby pre energetické zariadenia, telekomunikácie, rozvod plynu:

- VPS- 4.1 Stavby trás VN a NN elektrickej siete. Stavba 22 kV káblových elektrických vedení uložených v zemi pre napojenie nových lokalít.
VPS- 4.2. Stavby rekonštrukcie a výstavby transformačnej stanice:
- obci Krčava rozšírenie - TR 5/119 na výkon 250 kVA
- obci Krčava zrušenie - TR 2/104
- obci Krčava nová na parcele 200/1 - TR 2 kiosková
- obci Krčava nová na parcele č. 348/2 - TR kiosková
VPS- 4.3 Stavba telekomunikačnej káblovej siete a súvisiacich technologických zariadení.
VPS- 4.4 Stavby pre prenos terestriálneho a káblového signálu a stavby sietí informačnej sústavy.
VPS- 4.5 Stavby rozšírenia STL rozvodov plynu vyznačených v grafickej časti dokumentácie územného plánu.

VPS – 5 Stavby v oblasti ochrany a tvorby životného prostredia:

- VPS-5.1. Obecný zberný dvor a kompostovisko (stavby a zariadenia na zneškodňovanie, dotriedovanie, kompostovanie, recykláciu odpadov a materiálového a energetického zhodnotenia všetkých druhov odpadov (západná časť kat. územia – lokalita „Pod Dubinou“ [8].

Koniec sprievodnej správy.

V Michalovciach, 04/2014

Ing. arch. Marianna BOŠKOVÁ